

**UCHWAŁA NR XXXVIII/326/22
RADY MIEJSKIEJ W PELPLINIE**

z dnia 28 stycznia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pelplin na lata 2022-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2026, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Pelplin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy Pelplin.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Pelplinie

Jakub Zieliński

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY PELPLIN
NA LATA 2022 – 2026

Pelplin 2022

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Ramy prawne oraz uwarunkowania strategiczne i programowe	6
2.1. Główne akty prawne	7
2.2. Dokumenty strategiczne i programowe	8
3. Charakterystyka środowiska społecznego	17
3.1. Informacje o Gminie Pelplin	17
3.2. Struktura ludności	18
4. Diagnoza sytuacji społecznej	20
4.1. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy Pelplin	22
4.1.1. Struktura badanej próby	22
4.1.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	24
4.1.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	31
4.1.4. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	34
4.1.5. Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców	39
4.1.6. Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców	50
4.2. Badanie dzieci i młodzieży na terenie Gminy Pelplin	58
4.2.1. Struktura badanej próby	58
4.2.2. Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży	60
4.2.3. Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży	70
4.2.4. Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży	85
4.3. Badanie sprzedawców na terenie Gminy Pelplin	94
4.3.1. Struktura badanej grupy	94
4.3.2. Problem uzależnień w Gminie Pelplin z perspektywy sprzedawców alkoholu	95
5. Analiza SWOT oraz dane prospektywne	103
5.1. Analiza SWOT	103
5.2. Dane prospektywne	107
6. Działania strategiczne	110
7. Monitoring i ewaluacja	121
8. Zakończenie	122

1. Wprowadzenie

Potrzeba opracowania strategii, czyli długofalowego programu rozwoju dla danej społeczności, wynika z kilku przesłanek. Najważniejszą z nich jest konieczność zaprogramowania działań skoordynowanych przez różne podmioty i instytucje, które w określonej przestrzeni, czasie i sytuacji społecznej, gospodarczej i politycznej, uwzględniając posiadane środki i zasoby, a także uwarunkowania zewnętrzne, dadzą oczekiwane rezultaty prowadzące do zintegrowanego rozwoju w różnych sferach funkcjonowania danego społeczeństwa. Strategia powinna stanowić narzędzie do optymalnego wykorzystania wszystkich posiadanych zasobów oraz uwarunkowań w celu jak najefektywniejszego rozwoju środowiska, którego dotyczy.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi realizowania polityki społecznej na poziomie lokalnym. Jej istotę stanowi wyznaczenie wspólnych działań lokalnych podmiotów ukierunkowanych na ograniczanie zasięgu takich negatywnych zjawisk społecznych, jak: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność, uzależnienia, itp. Wspólną cechą tych wymienionych problemów społecznych jest zagrożenie wykluczeniem społecznym osób lub całych grup społecznych, których te problemy dotyczą. Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania zidentyfikowanych problemów społecznych i zminimalizować ich społeczne skutki. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a także doprowadzić do integracji społecznej.

Diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie są niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji polityki społecznej w gminie. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi dokument, który umożliwi spełnienie powyższych warunków.

Z metodologicznego punktu widzenia proces opracowania strategii rozwoju obejmuje następujące etapy:

- 1) Diagnoza stanu istniejącego, która obejmuje analizę potencjałów i czynników ryzyka wpływających na aktualny stan rozwoju społeczno-gospodarczego danego regionu oraz jego perspektywy; diagnoza powinna precyzyjnie charakteryzować aktualny stan rozwoju społeczności we wszystkich jego aspektach, związki przyczynowo-skutkowe i współzależności rozwojowe, czynniki determinujące rozwój, a także obszary i zagadnienia krytyczne.
- 2) Analiza strategiczna, czyli analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, np. analiza SWOT. Podstawowym celem takiej analizy jest zebranie i uporządkowane przedstawienie wniosków wynikających z diagnozy, które będą miały decydujący wpływ na wyznaczenie celów strategicznych i kierunków rozwoju społeczności.
- 3) Wizja przyszłości/misja jest przewidywanym obrazem przyszłości, do jakiego dążymy pod wpływem realizacji założeń strategicznych. Opisuje ona efekty określonych procesów oraz stanowi tło wyboru celów strategicznych.
- 4) Wybór celu strategicznego i celów szczegółowych, które wyznaczają kierunki działania określające jednocześnie obszary zaangażowania podmiotów życia społecznego i gospodarczego odpowiedzialnych za realizację założeń strategicznych. Uwzględnia się tutaj wyznaczenie działań niezbędnych do wdrażania strategii, a także podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację.
- 5) Monitoring strategii, który polega na bieżącej obserwacji i analizie wdrażania celów strategicznych i realizacji programów operacyjnych.
- 6) Weryfikacja celów na podstawie monitoringu.¹

Zgodnie z założeniami, strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna definiować i wyznaczać kompleksowy system działań podejmowanych przez samorząd terytorialny w partnerstwie z innymi podmiotami, w celu poprawy warunków życia mieszkańców.

---

¹ M. Klimek, Strategia rozwiązywania problemów społecznych jako narzędzie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, *Studia Politicae Universitatis Silesiensis* 9, 196-204, 2012.

Lokalne planowanie strategiczne tworzy merytoryczne podstawy podejmowania decyzji przez podmioty planowania i zarządzania strategicznego.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest potrzebna władzom samorządowym, mieszkańcom, organizacjom pozarządowym, bo wskazuje na problemy społeczne występujące w środowisku lokalnym oraz wyznacza cele i metody ich rozwiązywania. W strategii określa się priorytety i założenia polityki społecznej w środowisku, którego dotyczy. Ponadto zgodnie ze współczesnymi tendencjami, zwłaszcza unijnymi, posiadanie strategii jest niezbędnym warunkiem ubiegania się o dotacje, w tym ze środków unijnych. Jest także narzędziem dla władz lokalnych, które stymuluje proces rozwoju, określa lokalne możliwości rozwojowe i środki służące osiągnięciu określonych celów.

Biorąc pod uwagę powyższe niniejszy dokument stanowi Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pelplin. Miasto położone jest w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie tczewskim, nad rzeką Wierzycą. Położenie geograficzne, a także struktura środowiska przyrodniczego determinują większość warunków naturalnych. Jest to gmina o wiodącej funkcji rolniczej.

Horyzont czasowy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pelplin określony jest do 2026 roku. Taki sposób planowania jest wynikiem przyjętych okresów programowania polityki regionalnej UE. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej, które będą podejmowane i realizowane w Gminie Pelplin. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej oraz skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

2. Ramy prawne oraz uwarunkowania strategiczne i programowe

Niniejsza strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Pelplin przygotowana na lata 2022-2026 jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pelplin opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi. Biorąc pod uwagę efektywność i aspekty wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych, niezwykle istotna jest spójność kierunków rozwojowych i metod ich realizacji na wszystkich szczeblach planowania i zarządzania strategicznego, tj. gminnym, powiatowym, regionalnym, krajowym z założeniami polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Ogólne kierunki rozwoju systemu polityki społecznej, w tym pomocy społecznej, wynikają z regulacji Unii Europejskiej oraz dokumentów programowych na szczeblu centralnym. Istotną rolę w procesie rozwiązywania problemów społecznych odgrywają również samorządy lokalne. W świetle art. 17 ust. 1, pkt 1 ustawy z dn. 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. 2021 roku 2268 z późn. zm.) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej należą „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Analogiczny zapis w odniesieniu do zadań własnych powiatu zawiera art. 19 pkt 1 ustawy, na mocy którego do zadań własnych powiatu należą „opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka — po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”. Z kolei zgodnie z art. 21 pkt 1 do zadań własnych samorządu województwa należą „opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej będącej integralną częścią strategii rozwoju województwa obejmującej w szczególności programy: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki i

rozwiązywania problemów alkoholowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi — po konsultacji z powiatami”.

2.1. Główne akty prawne

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą, oprócz przywołanych powyżej, m.in.:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372),
- 2) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- 3) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, ze zm.),
- 4) ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111, ze zm.),
- 5) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2021 poz. 877),
- 6) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249),
- 7) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.),
- 8) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, ze zm.),
- 9) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176),
- 10) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 573),
- 11) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. 2019 poz. 2407),
- 12) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. 2021 poz. 1285),

- 13) ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. 2021 poz. 423),
- 14) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2021 poz. 711),
- 15) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 poz. 685),
- 16) ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz.U. 2020 poz. 508),
- 17) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. 2020 poz. 611),
- 18) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. 2004 nr 240 poz. 2406),
- 19) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. 2021 poz. 952),
- 20) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. 2020 poz. 1329),
- 21) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2021 poz. 1243),
- 22) ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 2021 poz. 1915),
- 23) ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2021 poz. 1082).

2.2. Dokumenty strategiczne i programowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pelplin na lata 2022-2026 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- 1) Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030
- 2) Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności
- 3) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)

- 4) Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030
- 5) Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030
- 6) Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność.
- 7) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- 8) Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego 2030 (SRWP 2030)
- 9) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tczewskim na lata 2018-2025.

Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030

Agenda jest planem działań na rzecz ludzi, planety i dobrobytu. Celem agendy jest również wzmocnienie powszechnego pokoju w warunkach większej wolności. Niezbędnym warunkiem zrównoważonego rozwoju jest eliminacja ubóstwa we wszystkich jego formach i wymiarach. Agenda została przyjęta jednogłośnie przez wszystkie 193 państwa członkowskie ONZ Rezolucją Zgromadzenia Ogólnego 25 września 2015 roku w Nowym Jorku i wdrażana jest przez wszystkie kraje i wszystkich interesariuszy poprzez działania w ramach współpracy partnerskiej. Agenda określa 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (ang. Sustainable Development Goals, SDGs) oraz związanych z nimi 169 zadań (ang. targets), które mają zostać osiągnięte przez świat do 2030 roku. Dotyczą one osiągnięć w 5 obszarach – tzw. 5xP: ludzie (ang. people), planeta (ang. planet), dobrobyt (ang. prosperity), pokój (ang. peace), partnerstwo (ang. partnership). Cele obejmują szeroki zakres wyzwań:

- 1) Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie.
- 2) Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo.
- 3) Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.
- 4) Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.

- 5) Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt.
- 6) Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi.
- 7) Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie.
- 8) Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.
- 9) Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność.
- 10) Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami.
- 11) Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.
- 12) Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.
- 13) Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom.
- 14) Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony.
- 15) Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.
- 16) Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu.
- 17) Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Do każdego ze 169 zadań szczegółowych ustalono wskaźniki, dzięki czemu na całym świecie monitorowane są postępy w osiągnięciu Celów.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno–gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności

i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji. Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele:

- 1) Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji,
- 2) Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym,
- 3) Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki,
- 4) Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki,
- 5) Stworzenie Polski Cyfrowej,
- 6) Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”,
- 7) Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska,
- 8) Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,
- 9) Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego,
- 10) Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej,
- 11) Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)

Głównym jej celem jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Obejmuje 4 cele szczegółowe:

- 1) Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
- 2) Poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- 3) Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
- 4) Redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Zaplanowano w niej szerokie działania, które odnoszą się do zatrudnienia i polityki

społecznej oraz wpływających na nie kwestii związanych z zapewnieniem odpowiednich warunków mieszkaniowych, do edukacji i szeroko rozumianej ochrony zdrowia.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030

Głównym celem jest wsparcie i inkluzja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wzrost spójności społecznej. Określone na podstawie diagnozy priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- 1) przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- 2) przeciwdziałania bezdomności,
- 3) rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych
- 4) osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- 5) wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania
- 6) podmiotów ekonomii społecznej,

- 7) wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030

Celem głównym Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami jest włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Dokument zakłada kompleksowe, horyzontalne, ponadsektorowe podejście polityki publicznej do wsparcia osób z niepełnosprawnościami, uwzględniające ich potrzeby w zakresie niezależnego życia i włączenia społecznego. Wskazano 8 obszarów priorytetowych Strategii:

- 1) Niezależne życie
- 2) Dostępność
- 3) Edukacja
- 4) Praca
- 5) Warunki życia i ochrona socjalna
- 6) Zdrowie
- 7) Budowanie świadomości
- 8) Koordynacja.

Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność

Uwzględnia szczegółowe rozwiązania we wszystkich najważniejszych sferach życia osób starszych, m.in. w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia, aktywności społecznej, zawodowej itp., a także dostosowania infrastruktury do potrzeb i możliwości takich osób.

Dokument przewiduje realizację szeregu działań wobec ogółu osób starszych w ramach następujących obszarów:

- 1) Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie.

- 2) Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej.
- 3) Tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej.
- 4) Promocja zdrowia, profilaktyka chorób, dostęp do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji.
- 5) Zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego – przeciwdziałanie przemocy i zaniedbaniom wobec osób starszych.
- 6) Tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej.
- 7) Działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Wskazano w niej nowy model rozwoju regionalnego Polski. Przewidziano w nim rozwój kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów. Celem takiego modelu jest wspomaganie w szczególności obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego. Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju

przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego 2030 (SRWP 2030)

Dokument ten wskazuje kierunki rozwoju Pomorza do 2030 r. Do najważniejszych wyzwań rozwojowych ujętych w dokumencie zaliczono:

- 1) zwiększanie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego,
- 2) poszerzanie oferty oraz poprawa dostępności i jakości usług publicznych w tym edukacyjnych,
- 3) rozwój działań związanych z promocją zdrowia i profilaktyką zdrowotną,
- 4) rozwój kapitału społecznego w oparciu o różnorodność kulturową, dziedzictwo oraz tradycje regionu,
- 5) rozwój infrastruktury transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- 6) wzrost konkurencyjności gospodarczej, w tym aktywności eksportowej pomorskich przedsiębiorstw,
- 7) wykorzystanie technologii cyfrowych w życiu codziennym, administracji publicznej i biznesie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tczewskim na lata 2018-2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie tczewskim na lata 2018 – 2025 jako dokument programowy, umożliwi wykonywanie zadań powiatu w obszarze polityki społecznej w w/w latach. Diagnoza pozwoliła na rozpoznanie potencjału instytucjonalnego, jakim dysponuje powiat. Należą do niego instytucje publiczne działające na polu polityki społecznej, ale także organizacje pozarządowe. W oparciu o uzyskane informacje określono, jakie obszary wymagają interwencji ze strony instytucji publicznych i są realne do osiągnięcia. Należą do nich m.in. takie cele, jak:

- 1) Wspieranie rodziny
- 2) Rozwój systemu pieczy zastępczej
- 3) Wspieranie rodzin i osób dotkniętych niepełnosprawnością
- 4) Rozwój systemu wspierania osób starszych i przewlekle chorych

- 5) Przeciwdziałanie patologiom i zjawisku wykluczenia społecznego
- 6) Poprawa stanu zdrowia i jakości życia społeczności lokalnej poprzez promocję zdrowia i zwiększenie świadomości zdrowotnej
- 7) Podniesienie poziomu wiedzy wśród społeczności lokalnej w zakresie działań w kierunku dbania o własne zdrowie
- 8) Udzielanie świadczeń zdrowotnych i świadczeń specjalistycznych w warunkach szpitalnych i ambulatoryjnych
- 9) Wzrost aktywności zawodowej osób bezrobotnych powiatu tczewskiego
- 10) Rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz samozatrudnienie
- 11) Stwarzanie warunków do dostosowania kwalifikacji mieszkańców powiatu tczewskiego do potrzeb rynku pracy
- 12) Zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w życiu zawodowym i w dostępie do edukacji
- 13) Pomoc młodzieży w zakresie znalezienia się na rynku pracy.

Zgodnie z tym co przedstawiono powyżej, efektywna realizacja zadań publicznych, w tym zwłaszcza z zakresu rozwiązywania problemów społecznych, wymaga spójnych przedsięwzięć wielu podmiotów. W kontekście wewnętrznego rozwoju, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pelplin na lata 2022-2026, wpisuje się w wizję gminy jako miejsca, gdzie interesy społeczności lokalnej są chronione, a Pomoc Społeczna dba o dobrą kondycję wszystkich jej członków.

3. Charakterystyka środowiska społecznego

3.1. Informacje o Gminie Pelplin

Gmina Pelplin została utworzona dnia 1 stycznia 1973 r. na podstawie Uchwały Nr XVIII Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku z dnia 4 grudnia 1972 r. w sprawie utworzenia gmin w województwie gdańskim (Dz. Urz. WRN w Gdańsku z 15 grudnia 1972 r., Nr 20, poz. 195), jako państwowa jednostka podziału administracyjno-gospodarczego oraz władzy i administracji państwowej, stopnia podstawowego, tworząc gminę wiejską. Miasto Pelplin zostało utworzone dnia 1 stycznia 1931 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 listopada 1930 r. o zaliczeniu gminy wiejskiej Pelplin w powiecie tczewskim, województwie pomorskim w poczet miast (Dz. U. 1930, nr 86, poz. 669), tworząc odrębną gminę miejską. Na podstawie ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych Gmina Pelplin i Miasto Pelplin, zachowując dotychczasowe granice, terytorium, nazwę i siedzibę organów, dnia 27 maja 1990 r. zostały przekształcone w jednostki samorządu terytorialnego – wspólnoty samorządowe, ze wspólnymi organami władzy.

Źródło: Urząd Gminy

Gmina Pelplin położona jest w południowej części województwa pomorskiego w powiecie tczewskim. Ulokowana jest w pasie nadwiślańskim, ok. 55 km na południe od Gdańska, 14 km od Starogardu Gdańskiego, 21 km od Tczewa, 70 km od Elbląga, 80 km od Gdyni, ok. 70

km od lotniska w Rębiechowie. Infrastruktura komunikacyjna, a także sąsiedztwo Tczewa ze specjalną Strefą Ekonomiczną, Starogardu Gdańskiego i Malborka sprawiają, że obszar gminy stanowi atrakcyjne pole do inwestycji gospodarczych (według opinii ekspertów Politechniki Gdańskiej i PAIZ w Warszawie).

Gmina składa się z 14 sołectw: Sołectwo Bielawki, Sołectwo Gręblin, Sołectwo Janiszewko, Sołectwo Janiszewo, Sołectwo Kulice, Sołectwo Lignowy Szlacheckie, Sołectwo Małe Walichnowy, Sołectwo Międzyłęż, Sołectwo Pomyje, Sołectwo Rajkowy, Sołectwo Ropuchy, Sołectwo Rożental, Sołectwo Rudno, Sołectwo Wielki Garc.

3.2. Struktura ludności

Liczba mieszkańców gminy wynosi 16 717 osób (w tym miasto Pelplin 8 350 os.).

W tabelach poniżej przedstawiono charakterystykę struktury ludności na podstawie danych demograficznych pochodzących z Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Pelplin. Stan na dzień 31.12.2020.

		Miasto	Gmina	Razem
0 – 17 lat	Kobiety	617	942	1559
	Mężczyźni	663	1011	1674
	Razem	1280	1953	3233

		Miasto	Gmina	Razem
61 lat i więcej	Kobiety	1034	786	1820
66 lat i więcej	Mężczyźni	505	393	898
	Razem	1539	1179	2718

		Miasto	Gmina	Razem
19 lat – 60 lat	Kobiety	2002	2447	4449

19 lat – 65 lat	Mężczyźni	2309	2760	5069
	Razem	4311	5207	9518

		Miasto	Gmina	Razem
0 - 17 lat	Kobiety	617	942	1559
18 lat i więcej	Kobiety	3071	3294	6365
	Razem	3688	4236	7924

		Miasto	Gmina	Razem
0 - 17 lat	Mężczyźni	663	1011	1674
18 lat i więcej	Mężczyźni	2847	3203	6050
	Razem	3510	4214	7724

Struktura ekonomiczna grup wiekowych w Gminie Pelplin jest stosunkowo korzystna. Na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Pelplin należy stwierdzić, że największą liczbę mieszkańców gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Kolejną najliczniejszą grupą są mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym (17 i mniej). Najmniejszą, choć znaczącą grupę stanowią mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym. W roku 2020 urodziły się 143 osoby, 190 osób zmarło. W analizowanym okresie przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną. Ten stan rzeczy jednak może być uwarunkowany częściowo pandemią koronawirusa COVID-19. Biorąc pod uwagę zmianę liczby mieszkańców można jeszcze porównać stan na dzień 31.12.2019: 15836 ze stanem na dzień 31.12.2020: 15648. Odnotowano spadek liczby osób w stosunku do poprzedniego roku o 188 osób, w tym w mieście o 150 osób, w pozostałych miejscowościach 38. Wyraźna tendencja spadkowa liczby mieszkańców utrzymuje się od roku 2009 (z 16674 osób do 15648). Dostrzegane zmiany demograficzne wymagają

kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy.

4. Diagnoza sytuacji społecznej

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Badanie to ma na celu przede wszystkim zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji. Diagnoza społeczna bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do stanu i sposobu zaspokajania potrzeb społecznych. Jej specyfiką jest fakt, iż koncentruje się ona na zidentyfikowaniu i opisanu takich zjawisk, które ograniczają zaspokojenie potrzeb społecznych lub stwarzają zagrożenie takiego ograniczenia. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców. Niniejsza diagnoza społeczna realizowana na zlecenie Gminy Pelplin miała na celu ukazanie skali problemów społecznych na jej terenie. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- 1) zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- 2) określenie skali oraz zakresu problemów uzależnień i problemu przemocy,
- 3) zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- 4) pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków,
- 5) zidentyfikowania problemów uzależnień i problemu przemocy wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców tym sprzedawców sprzedających i podających napoje alkoholowe,
- 6) zidentyfikowania problemu ubóstwa, bezdomności, niepełnosprawności, zdrowia, bezrobocia, ocena warunków życia, form pomocy rodzinie oraz problemów osób starszych.

Istotą badania, było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców względem wybranych problemów społecznych: alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, zjawiska przemocy, problemu ubóstwa, bezdomności, niepełnosprawności, zdrowia, bezrobocia, oceny warunków życia, form pomocy rodzinie oraz problemów osób starszych. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie trzech komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dwóch grup społecznych: dorosłych mieszkańców, w tym sprzedawców napojów alkoholowych oraz uczniów ze szkół zlokalizowanych na terenie Gminy Pelplin. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz

głębsze zrozumienie. W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskiwaniu informacji z różnych środowisk.

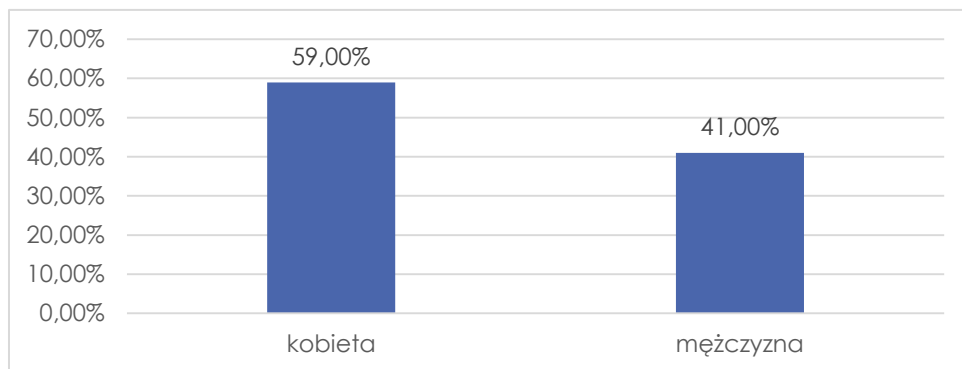
Diagnozę problemów społecznych na terenie Gminy Pelplin rozpoczęto od przeprowadzenia badań wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców. Badania sondażowe (ilościowe) przeprowadzono wśród dorosłych mieszkańców na terenie Gminy Pelplin za pomocą metody CAWI (badanie za pomocą ankiety internetowej). Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na głównej stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pelplinie. Uzupełnione przez dorosłych mieszkańców ankiety zostały odesłane w formie elektronicznej w postaci zestawienia wszystkich danych, co zapewniło badanym pełną anonimowość. W badaniu uczniów również zastosowano metodologię ilościową CAWI. Wybór metody sondażu diagnostycznego sprawił, że najbardziej dogodną techniką, była ankieta audytoryjna. Uczniowie, zebrani w większej grupie, wypełniali samodzielnie ankiety. Badanie przeprowadzone zostało zgodnie z zasadami etyki, zaś uczestnicy poinformowani zostali o zachowaniu anonimowości badania, w szkołach uzyskano za każdym razem zgodę dyrektora placówki na przeprowadzenie badań.

Natomiast wśród sprzedawców alkoholu zastosowano metodę PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. Kwestionariusz ankiety umożliwił uzyskanie informacji dotyczących stanu oraz nasilenia zagrożeń społecznych występujących na terenie Gminy Pelplin, między innymi poprzez zdiagnozowanie problemów i oczekiwań zgłaszanych przez dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzież ze szkół zlokalizowanych na terenie gminy.

4.1. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy Pelplin

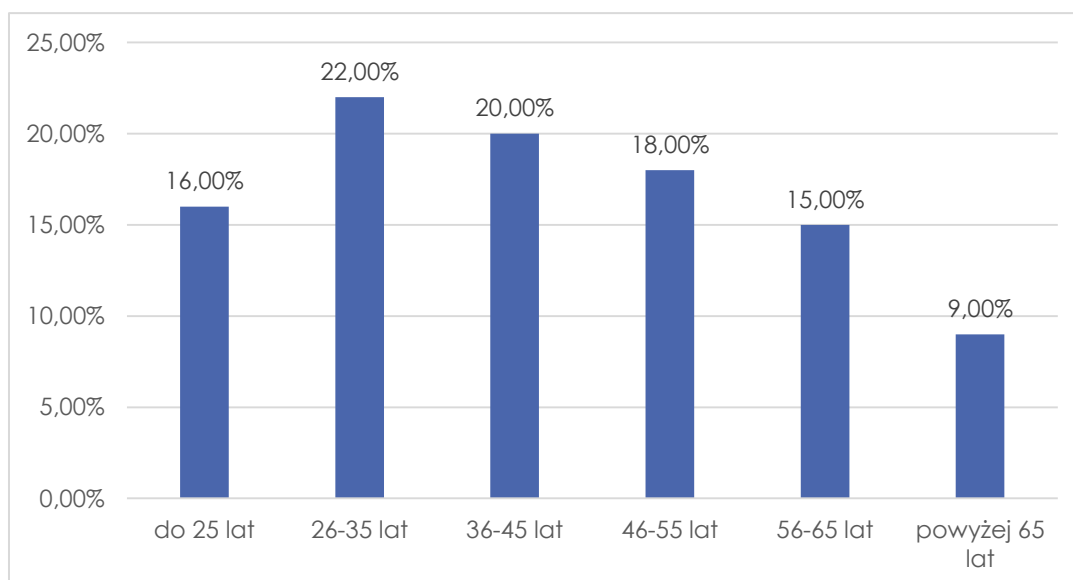
4.1.1. Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Pelplin wzięło udział 100 dorosłych mieszkańców. 59,00% badanej próby stanowiły kobiety, zaś 41,00% mężczyźni.

Wykres 1 Płeć.

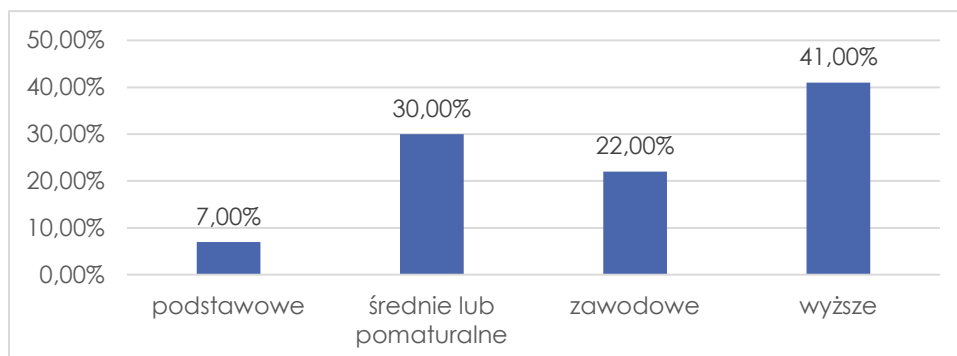
Największą część badanej próby stanowiły osoby w wieku 26-35 lat (22,00%) oraz 36-45 lat (20,00%). 18,00% to osoby w wieku 46-55 lat, następnie do 25 roku życia w badaniu wzięło udział 16,00% ankietowanych. Ponadto 15,00% próby stanowili mieszkańcy od 56 do 65 lat. Natomiast ankietowani powyżej 65 roku życia liczyli 9,00% ogółu respondentów.

Wykres 2 Wiek.

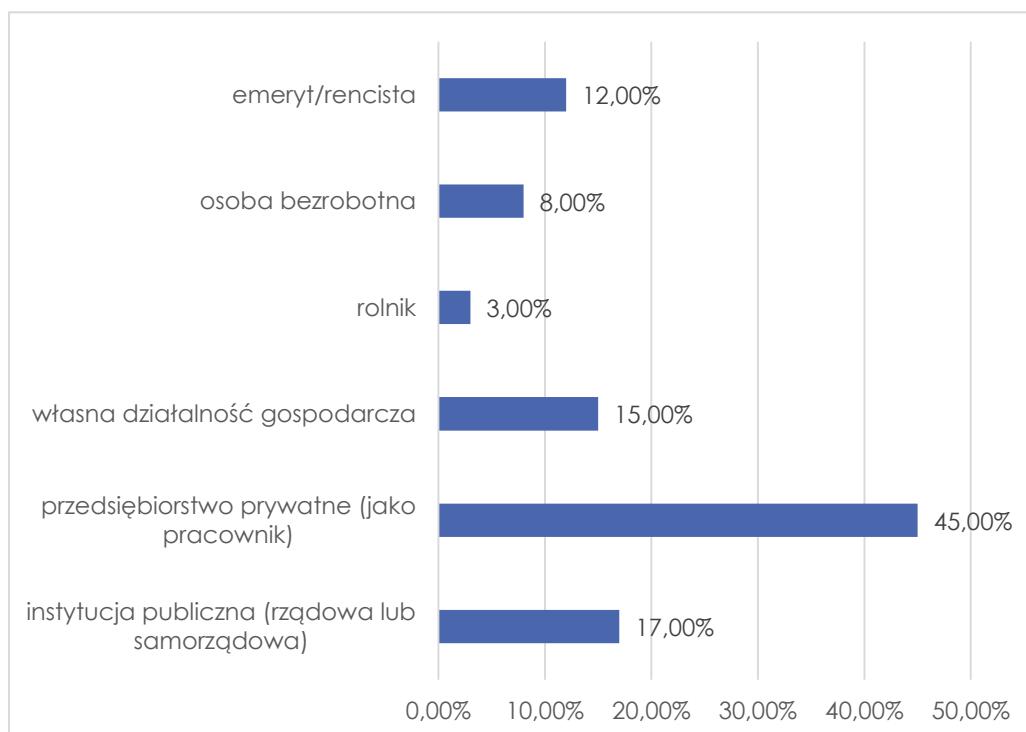

30,00% ankietowanych posiada wykształcenie średnie lub pomaturalne, 41,00% wykształcenie wyższe, natomiast 22,00% mieszkańców legitymuje się wykształceniem zawodowym, a 7,00% podstawowym.

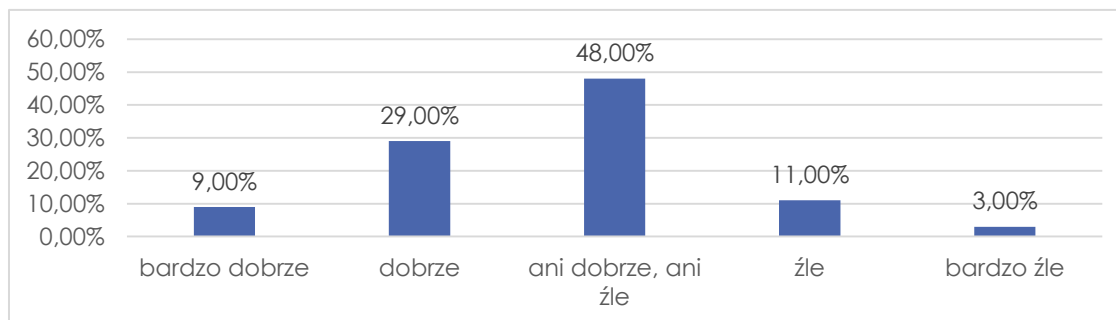
Wykres 3 Wykształcenie.

45,00% ankietowanych pracuje w przedsiębiorstwach prywatnych jako pracownicy. 17,00% osób pracuje w instytucjach publicznych, a 8,00% to osoby bezrobotne. Dodatkowo 15,00% to osoby prowadzące własną działalność gospodarczą, 12,00% to emeryci bądź renciści, natomiast 3,00% to rolnicy.

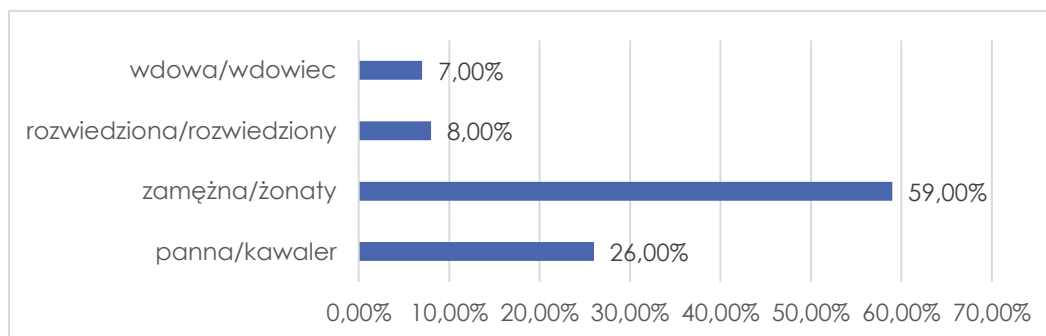
Wykres 4 Miejsce zatrudnienia.

29,00% respondentów oceniło pozytywnie swoją sytuację materialną, natomiast 48,00% wskazało odpowiedź „ani dobrze, ani źle”, z kolei 9,00% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „bardzo dobrze”. Swoją sytuację jako złą deklaruje 11,00% oraz bardzo złą - 3,00%.

Wykres 5 Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Większość badanych to osoby zamężne/żonate (59,00%). Osoby stanu wolnego stanowiły 26,00% badanej społeczności, kolejne 8,00% to osoby rozwiedzione, a 7,00% to wdowy lub wdowcy.

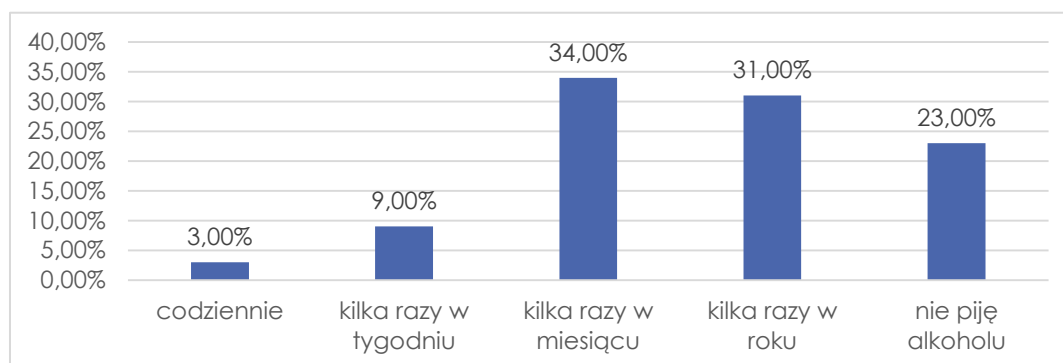

Wykres 6 Stan cywilny.

4.1.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

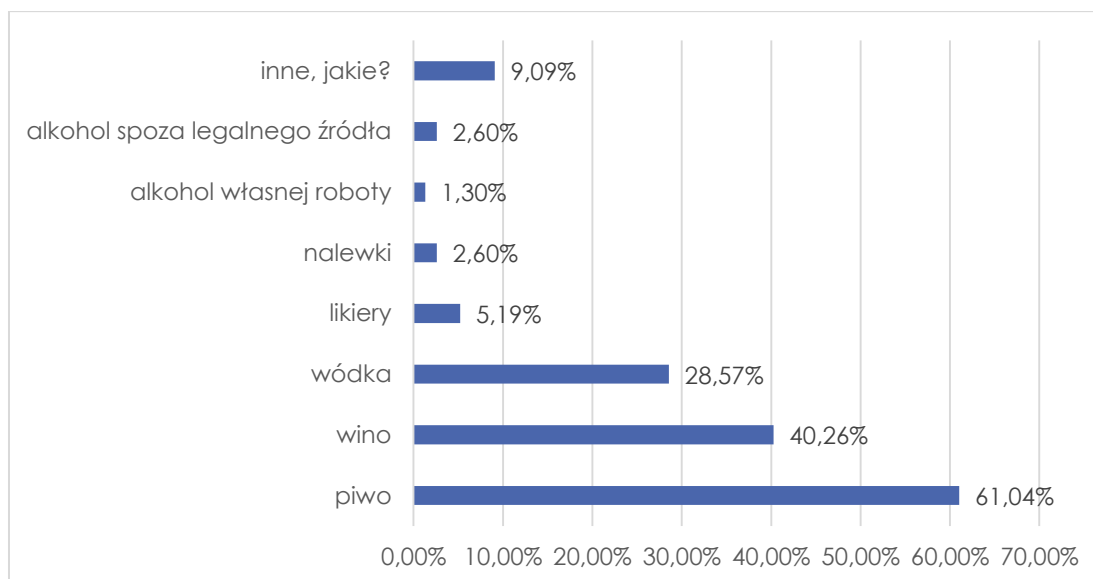
Pierwszym diagnozowanym problemem społecznym w Gminie Pelplin, był problem alkoholowy. Czasy współczesne charakteryzuje niespotykana we wcześniejszych dziejach człowieka dynamika występująca we wszystkich obszarach działalności człowieka.

Przemianom ulega styl życia, jego standardy, moda. Czas przeznaczony na realizację zawodową zaczyna się zwiększać, kosztem czasu przeznaczanego dotychczas na wypoczynek i relacje z bliskimi. Poszukiwanie sposobów redukcji doświadczanych napięć stanowi zachowanie pożądane przez niemal każdą jednostkę. Dla jednych doskonałym sposobem będzie aktywny wypoczynek, natomiast inni z kolei będą próbować odmiennych sposobów, pozwalających na doświadczanie błyskawicznych stanów relaksacji, dowartościowania, niekiedy zapomnienia. Do środków pozwalających na osiągnięcie tychże stanów należy m.in.: alkohol. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu. Na początek, ankietowanych poproszono o wskazanie, jak często piją alkohol. 3,00% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie lub pije kilka razy w tygodniu (9,00%). Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 34,00% osób, a 31,00% kilka razy w roku. Należy zwrócić uwagę, iż 23,00% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w gminie istnieje, lecz w stopniu umiarkowanym.

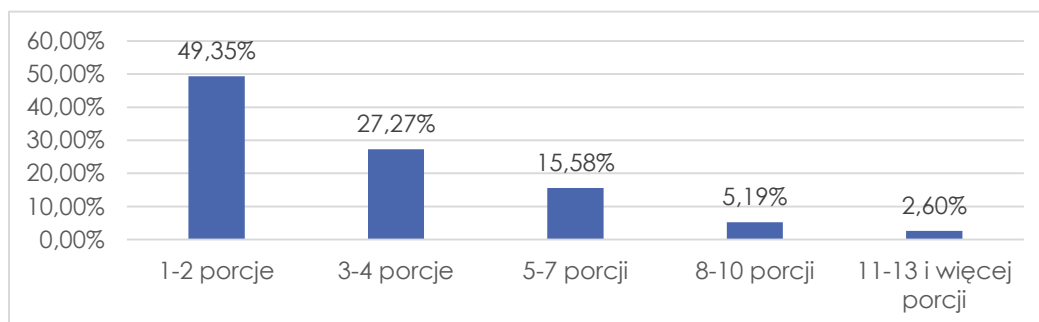
Wykres 7 Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Ankietowani, którzy przyznali, iż spożywają alkohol, najczęściej sięgają po: piwo (61,04%), wino (40,26%), wódkę (28,57%), likiery (5,19%), nalewki oraz alkohol spoza legalnego źródła (po 2,60%) oraz alkohol własnego wyrobu (1,30%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (9,09%) respondenci pisali o drinkach, whisky oraz kolorowej wódce.

Wykres 8 Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

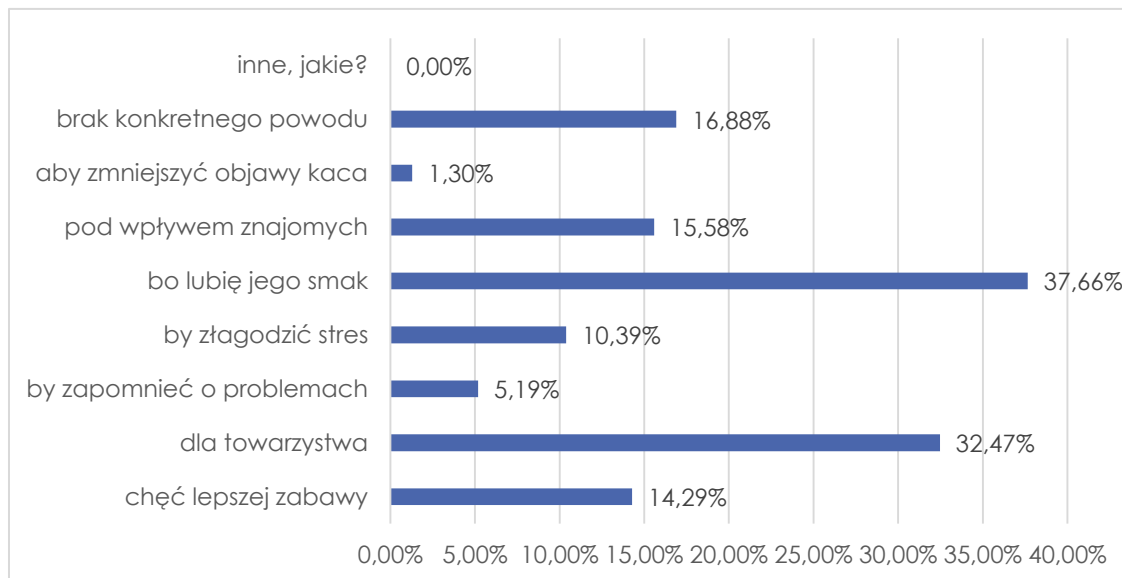
Ponadto 49,35% ankietowanych wskazało odpowiedź, iż spożywa od 1 do 2 porcji alkoholu jednorazowo. 27,27% respondentów przyznało, że wypija od 3 do 4 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywa, następnie od 5 do 7 porcji alkoholu wypija 15,58% osób. Jedynie 5,19% osób spożywa od 8 do 10 porcji alkoholu lub między 11, a 13 i więcej porcji 2,60% respondentów.

Wykres 9 Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

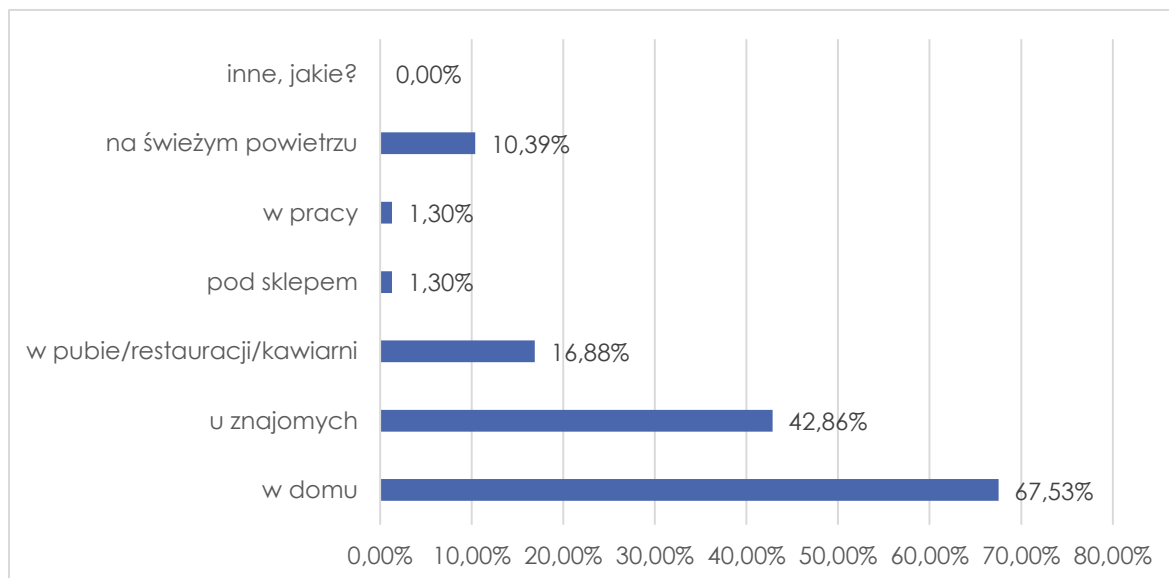
Badani mieszkańcy sięgają po alkohol najczęściej: bo lubią jego smak (37,66%), dla towarzystwa (32,47%), z braku konkretnego powodu (16,88%) oraz pod wpływem znajomych

(15,58%). Dodatkowo piją dla lepszej zabawy (14,29%), by załagodzić stres (10,39%), a także by zapomnieć o problemach (5,19%).

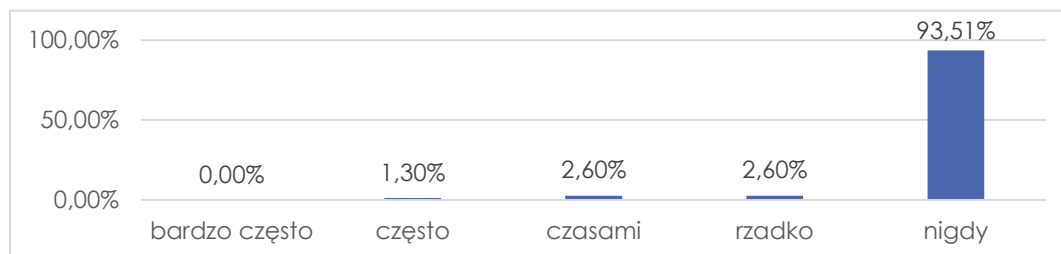
Wykres 10 Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

Można zauważyć, że dorośli badani mieszkańcy najczęściej spożywają alkohol w domu (67,53%), mniej u znajomych (42,86%), w pubie/restauracji/kawiarni (16,88%), czy też na świeżym powietrzu (10,39%).

Wykres 11 Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

Co więcej, 93,51% ankietowanych nigdy nie wykonywało swoich obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu, a po 2,60% osób wybrało odpowiedzi „rzadko” oraz „czasami”. 1,30% mieszkańców wskazało na „często”.

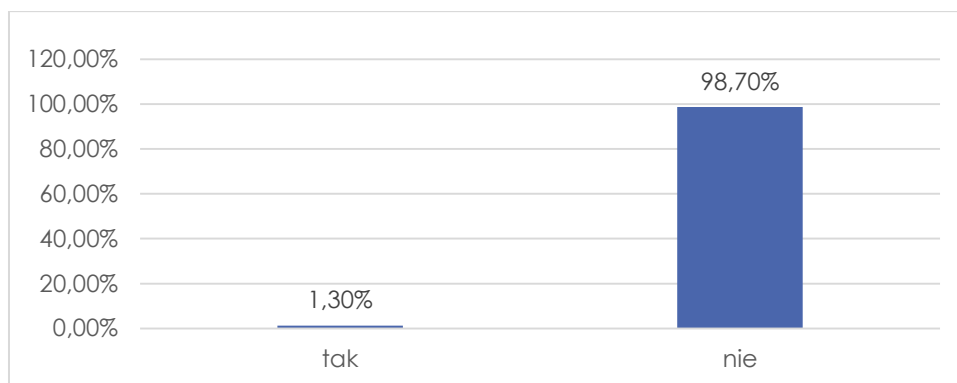
Wykres 12 Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Problem jazdy pod wpływem alkoholu to kolejna analizowana kwestia. 7,79% ankietowanych przyznało, iż raz zdarzyło im się kierować pojazdem po spożyciu alkoholu, a 1,30% wskazało na odpowiedź „zdarza mi się to sporadycznie”. Jednak 90,91% osób ankietowanych stwierdziło, że nigdy nie byli w sytuacji prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu.

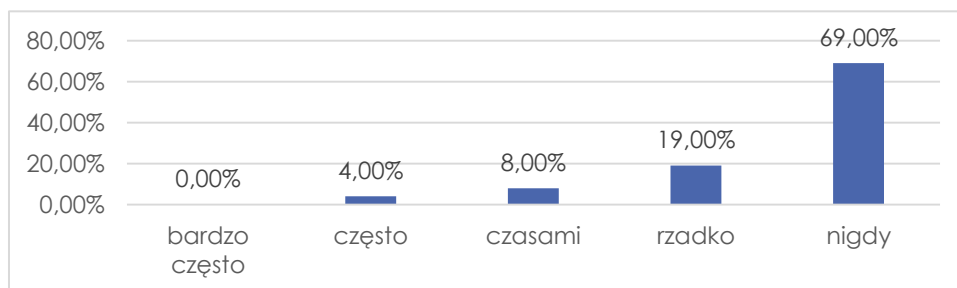
Wykres 13 Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Ponadto 98,70% respondentów nigdy nie miało do czynienia z Policją podczas zatrzymania za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu. Jednak 1,30% ankietowanych przyznało, że zostali zatrzymani za prowadzenie samochodu pod wpływem alkoholu.

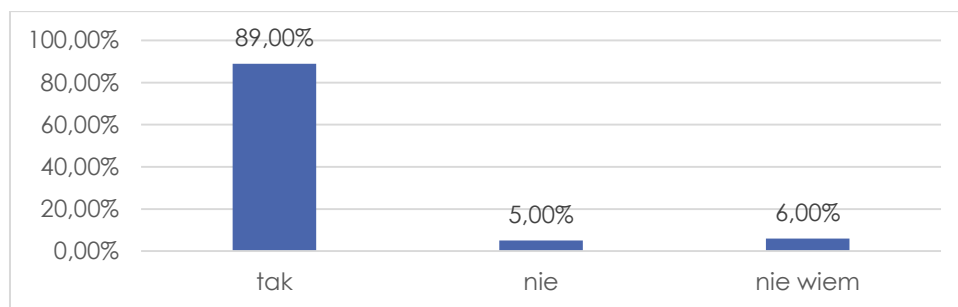
Wykres 14 Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Mieszkańcy nie tylko sami wsiadają za kierownicę po spożyciu alkoholu, ale również niektórym osobom zdarzyło się być świadkami takiej sytuacji. 19,00% respondentów przyznało, że widuje takie sytuacje, ale rzadko, 8,00% osób widziało czasami sytuacje, w których ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu, a 4,00% często. Natomiast 69,00% ankietowanych nigdy nie było świadkiem takiej sytuacji.

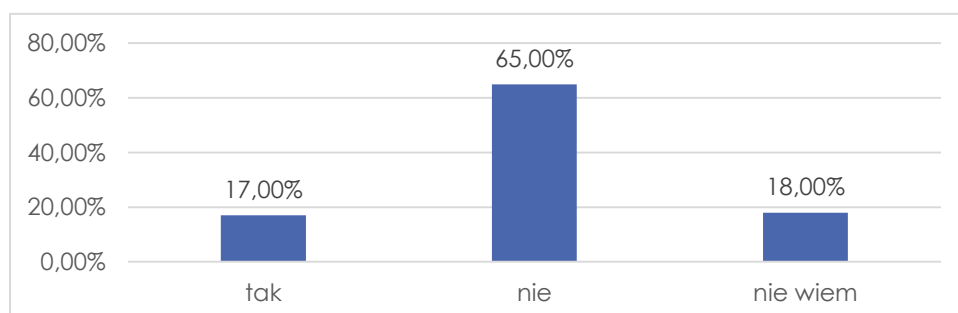
Wykres 15 Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Dobłą wiadomością jest fakt, iż 89,00% ankietowanych mieszkańców wie, że picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka, 6,00% osób nie ma zdania na ten temat, a 5,00% twierdzi, że nie ma to wpływu.

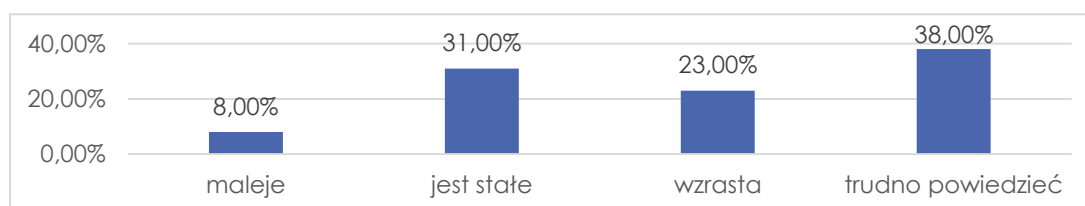
Wykres 16 Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Ankietowani mieszkańcy zapytani o to, czy widują kobiety w ciąży, które spożywają alkohol na terenie Gminy Pelplin stwierdzili w większości (65,00%), że takie sytuacje się nie zdarzają. 17,00% osób twierdzi, że widywało kobiety w ciąży, w takich sytuacjach na terenie ich miejscowości. Pozostałe 18,00% nie jest w stanie udzielić odpowiedzi na zadane pytanie.

Wykres 17 Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

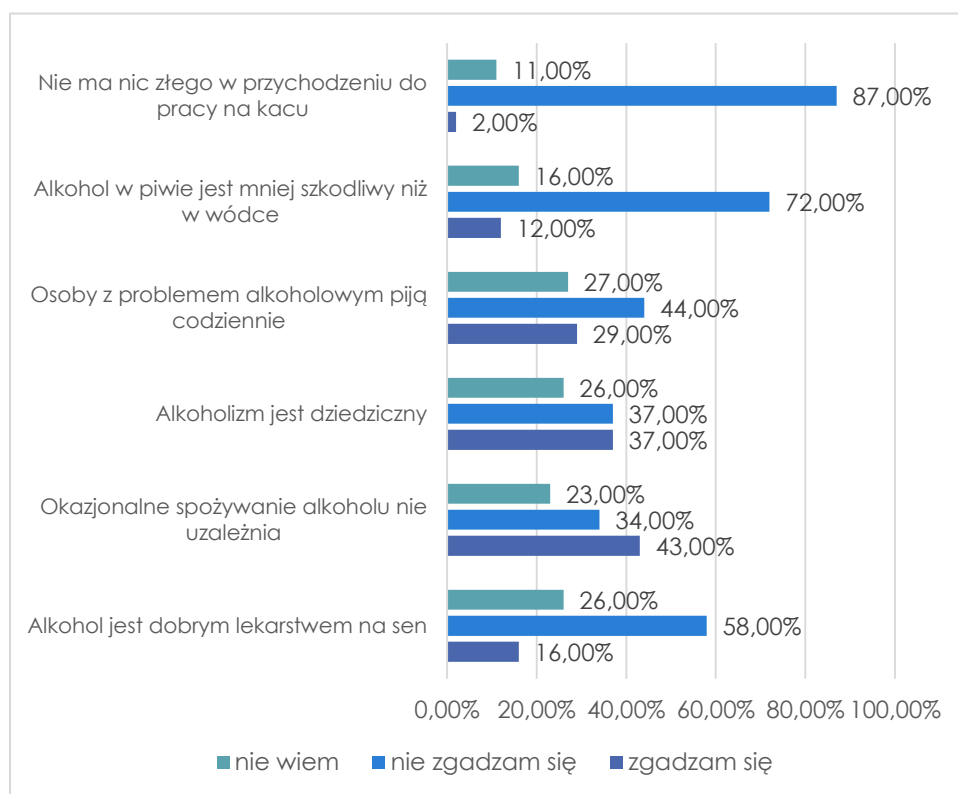
Jeśli chodzi o skalę spożycia alkoholu w Gminie Pelplin, to 23,00% badanych mieszkańców przyznało, iż na przestrzeni ostatnich lat, spożycie alkoholu w ich opinii wzrasta. 31,00% ankietowanych stwierdziło, że spożycie alkoholu ich zdaniem jest stałe, zaś 8,00%, że maleje. 38,00% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 18 Proszę ocenić spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości?

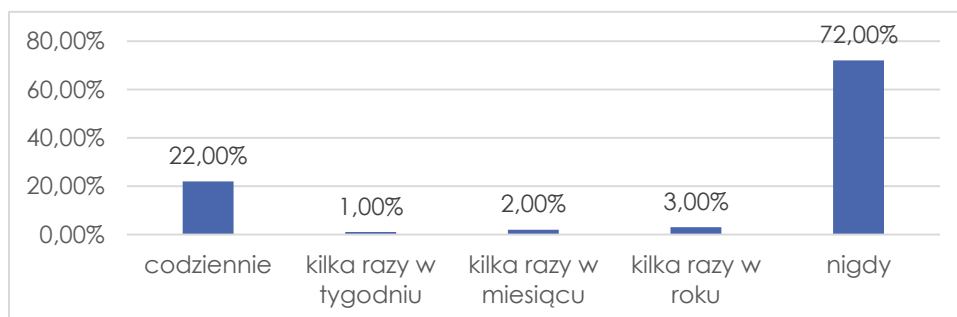
Mieszkańcy zostali poproszeni o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. 87,00% respondentów nie zgadza się z faktem, że **nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy „na kacu”**, następnie według 72,00% osób **alkohol w piwie nie jest mniej szkodliwy niż w wódce**, kolejno 29,00% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, iż **osoby z problemem alkoholowym piją codziennie**. Dodatkowo według 37,00% badanych **alkoholizm jest dziedziczny**, a 43,00% respondentów twierdzi, że **okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia**. 58,00% ankietowanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że **alkohol jest dobrym lekarstwem na sen**.

Wykres 19 Proszę ocenić, czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z 6 stwierdzeń (proszę zaznaczyć x w wybranym polu).

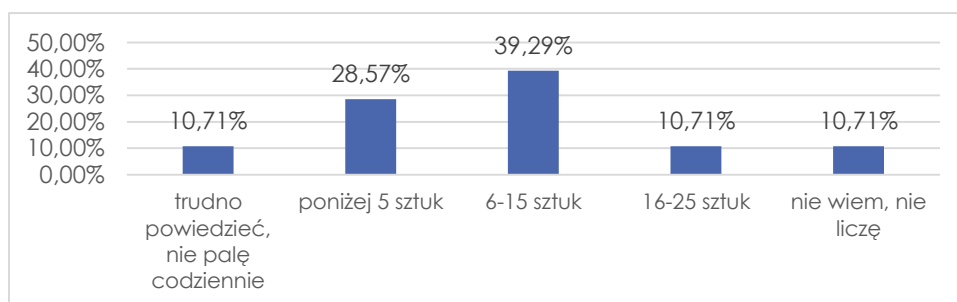
4.1.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Niestety dosyć często nieodłącznym dodatkiem spożywania alkoholu jest palenie papierosów, dlatego też kolejna część ankiety miała na celu zbadanie zjawiska palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Gminy Pelplin. Mieszkańcy zostali zapytani jak często palą papierosy. 72,00% ankietowanych nigdy nie paliło, natomiast 22,00% pali codziennie. Dodatkowo 3,00% osób pali kilka razy w roku, 2,00% kilka razy w miesiącu oraz 1,00% kilka razy w tygodniu.

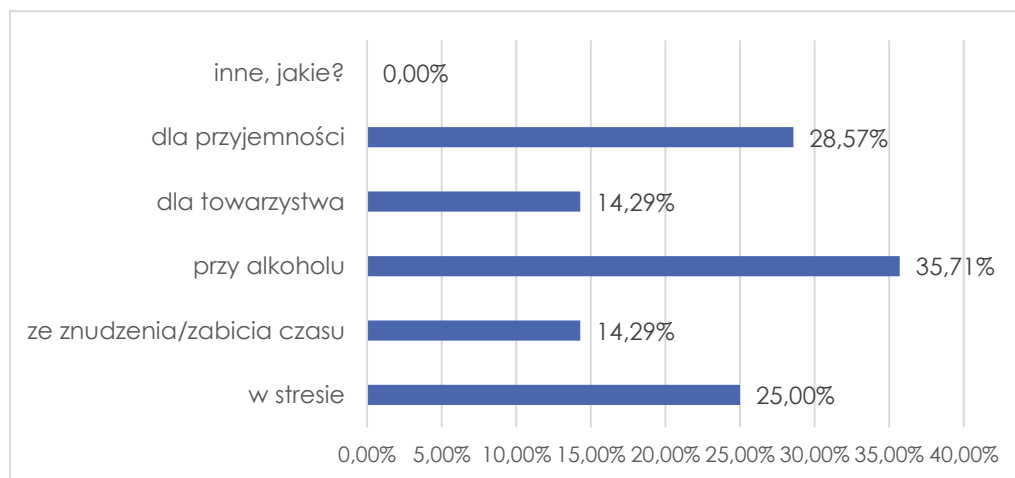
Wykres 20 Jak często pali Pan/i papierosy?

Mieszkańcy, którzy palą zostali zapytani o to, ile sztuk papierosów wypalają dziennie. Badani w większości wskazywali, że jest to od 6 do 15 sztuk (39,29%) oraz poniżej 5 sztuk dziennie (28,57%). Odpowiedź „trudno powiedzieć, nie palę codziennie” wybrało 10,71%, od 16 do 25 sztuk oraz „nie wiem, nie liczę” wskazało również po 10,71% osób.

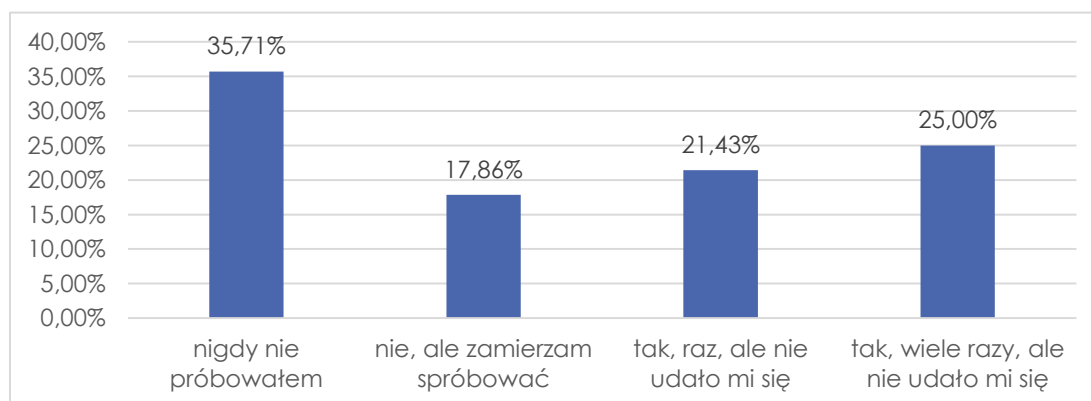
Wykres 21 Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Kolejno respondenci, którzy przyznali, że palą zostali zapytani kiedy najczęściej sięgają po papierosa. Najwięcej odpowiedzi uzyskało: przy alkoholu (35,71%), dla przyjemności (28,57%), w stresie (25,00%) oraz dla towarzystwa i ze znudzenia/zabicia czasu (po 14,29%).

Wykres 22 Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

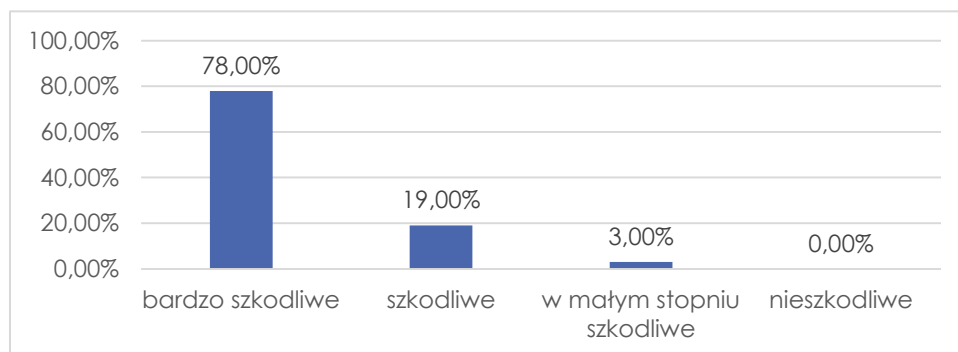
Dodatkowo mieszkańcy na pytanie, czy próbowali rzucić palenie odpowiadali w większości, że nigdy nie próbowali (35,71%) lub próbowali wiele razy, lecz bezskutecznie (25,00%). Natomiast 21,43% ankietowanych przyznało, że próbowali raz, ale bez powodzenia. Pozostałe 17,86% ankietowanych nigdy nie próbowało, lecz zamierzają rzucić palenie papierosów.

Wykres 23 Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

W zamierzeniu przeprowadzonego wśród mieszkańców badania było również sprawdzenie wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia. Spośród wszystkich biorących

udział w badaniu mieszkańców zadano pytanie, jak oceniają szkodliwość palenia papierosów. Według wszystkich badanych palenie jest szkodliwe, różnice w zdaniu wyraża się w stopniu nasilenia szkodliwości. 78,00% respondentów uważa palenie za bardzo szkodliwe, zdaniem kolejnych 19,00% jest szkodliwe, a zdaniem 3,00% jest szkodliwe w małym stopniu.

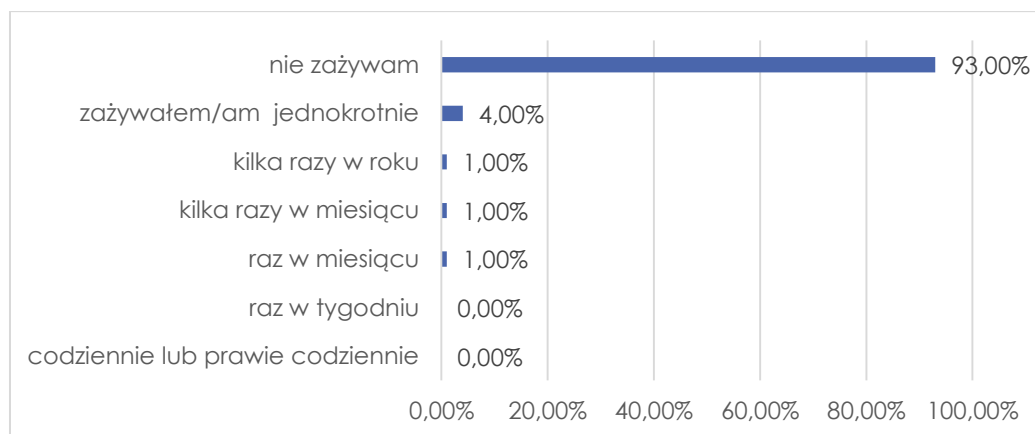

Wykres 24 Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

4.1.4. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

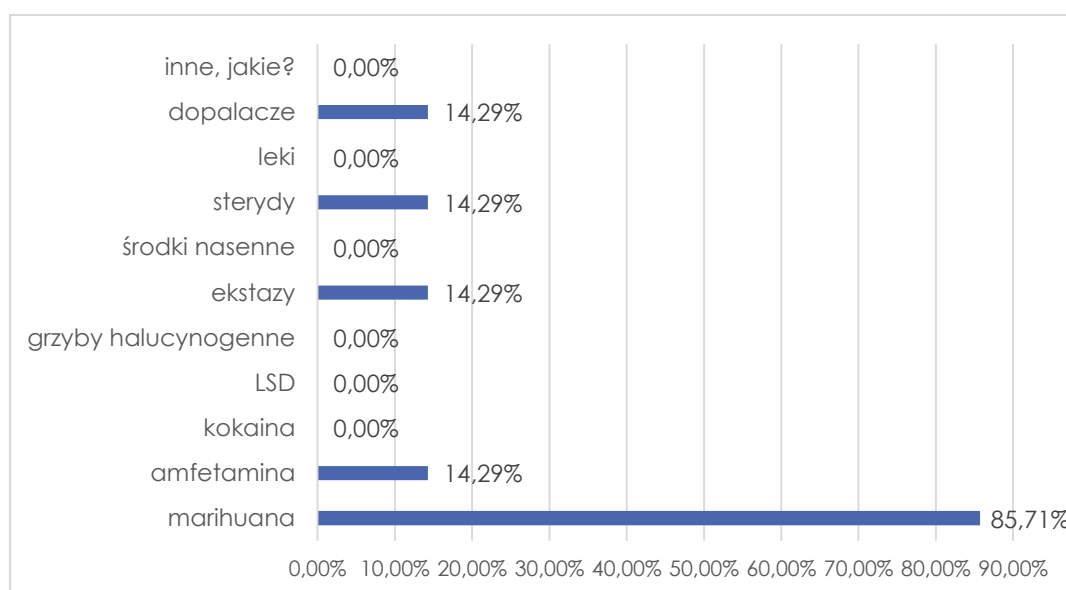
Wszystkie narkotyki powodują uzależnienie, którego objawem jest domaganie się organizmu ich zażycia. Na początku drogi, narkotyki zażywane są w celu spowodowania przyjemnych doznań, z czasem osoby uzależnione zrobią wszystko, by zażyć narkotyk w celu uniknięcia niemiłego, często bolesnego ich braku w organizmie (jest to zależność psychiczna). Dodatkowo, w miarę upływu czasu pojawia się zależność fizyczna charakteryzująca się złym samopoczuciem na skutek zażywania narkotyku, bez którego nie można już normalnie funkcjonować. Mówimy wówczas o głodzie narkotycznym objawiającym się silnym skurczem mięśni, bólem brzucha, często całego ciała. Problem narkotykowy to kolejna kwestia poruszana w niniejszej diagnozie. Celem tego działu, było oszacowanie skali zjawiska zażywania substancji psychoaktywnych w Gminie Pelplin oraz sprawdzenie stanu wiedzy dorosłej społeczności dotyczącej powyższego problemu. Jak wynika z zebranych danych, 93,00% osób nie zażywa żadnych środków psychoaktywnych. Natomiast pozostali przyznali, że zażywają/zażywali narkotyki/dopalacze: jednokrotnie (4,00%), kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu lub raz w miesiącu (po 1,00%)².

² Łącznie 7 osób.

Wykres 25 Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?

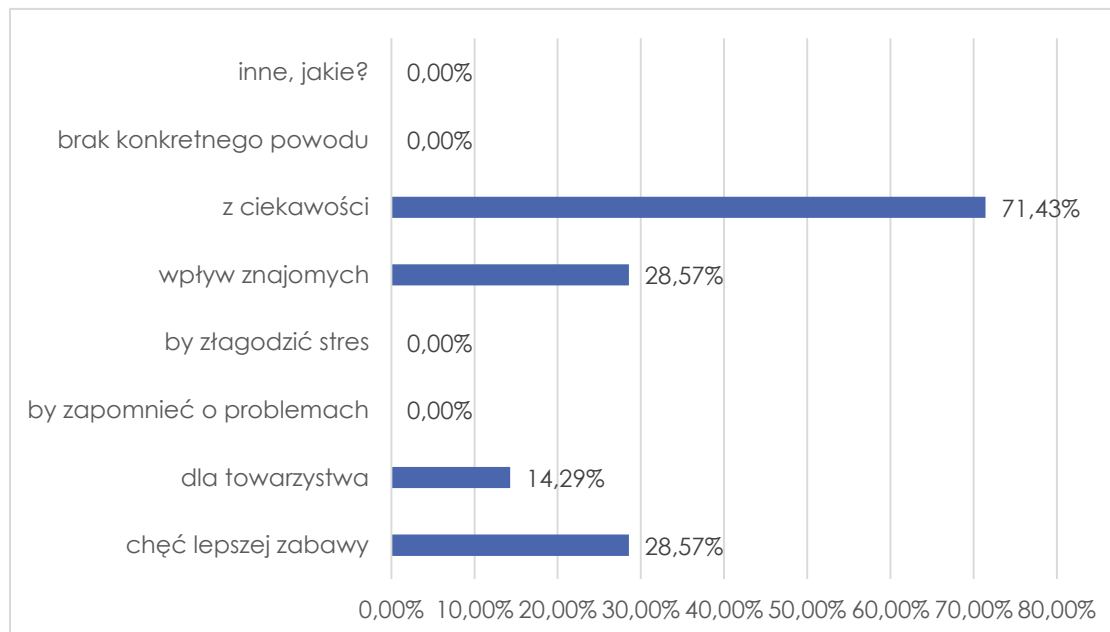
Mieszkańcy, którzy przyznali, że kiedykolwiek zażywali narkotyki, używali następujących substancji: marihuana (85,71%), dopalacze, sterydy, ekstazy oraz amfetamina (po 14,29%).

Wykres 26 Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

Respondenci, którzy wskazali, że zażywali kiedykolwiek narkotyki zapytano również z jakich powodów sięgali po substancje psychoaktywne. Najwięcej odpowiedzi wśród mieszkańców Gminy Pelplin padło na chęć zaspokojenia ciekawości (71,43%), a po 28,57% badani wskazywali na: „pod wpływem znajomych” oraz „dla lepszej zabawy”. Pozostali ankietowani

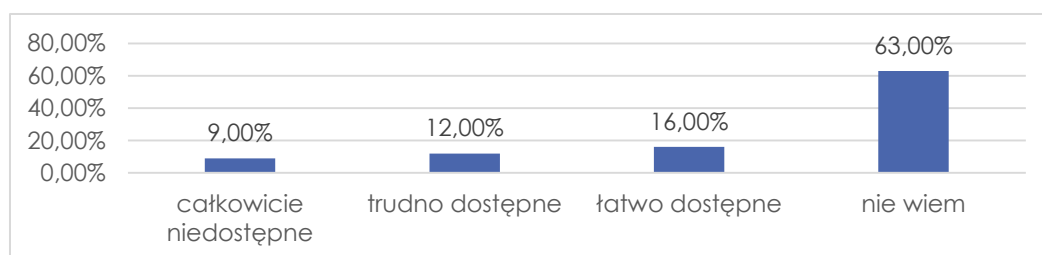
przyznają, że powodem do zażywania substancji psychoaktywnych było towarzystwo (14,29%).

Wykres 27 Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne? Pytanie wielokrotnego wyboru.

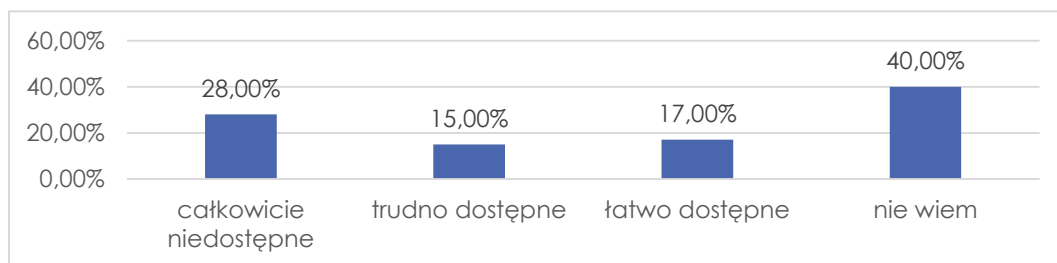
Na poniższe pytania odpowiadali wszyscy mieszkańcy gminy.

Analizując dostępność narkotyków w Gminie Pelplin można zauważyć, iż spora część ankietowanych mieszkańców nie ma wiedzy na temat dostępności tych substancji (63,00%), natomiast 16,00% osób uważa, że są łatwo dostępne. Następnie 9,00% respondentów wybrało odpowiedź „całkowicie niedostępne”, a także „trudno dostępne” – 12,00%.

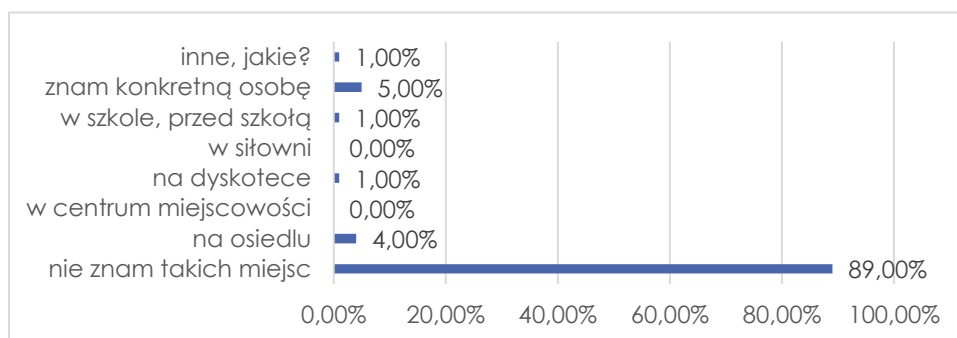
Wykres 28 Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

Podobnie wygląda dostępność dopalaczy z punktu widzenia ankietowanych mieszkańców. Większość osób nie ma wiedzy na temat możliwości pozyskania dopalaczy na terenie ich miejscowości (40,00%). Środki te są łatwo dostępne dla 17,00% mieszkańców, całkowicie niedostępne dla 28,00% oraz trudno dostępne dla 15,00% badanych.

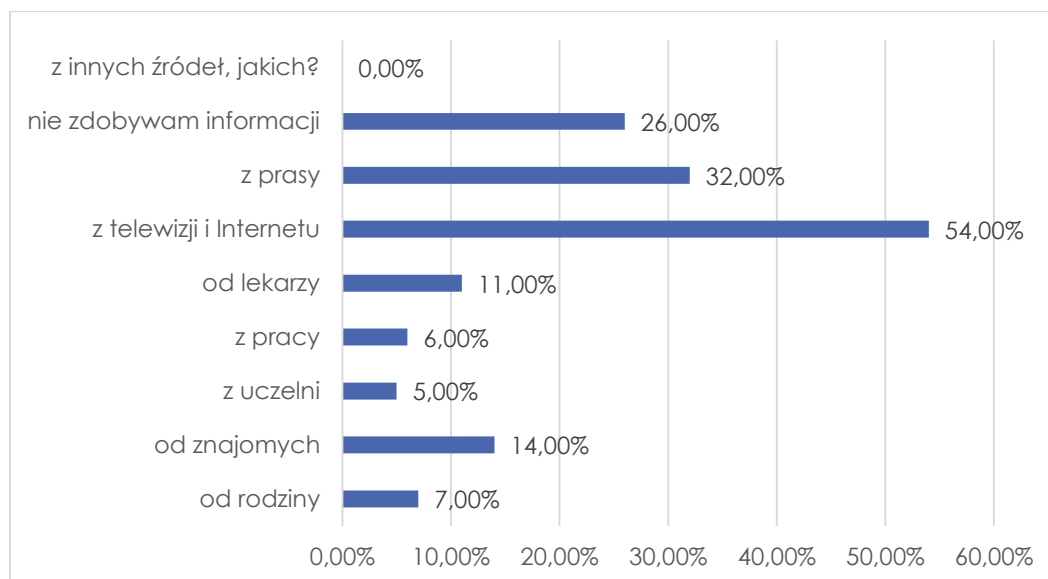
Wykres 29 Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Zdecydowana większość respondentów również nie zna miejsc, gdzie można kupić substancje psychoaktywne (89,00%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (1,00%) mieszkańcy napisali: „przy górze papieskiej”.

Wykres 30 Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

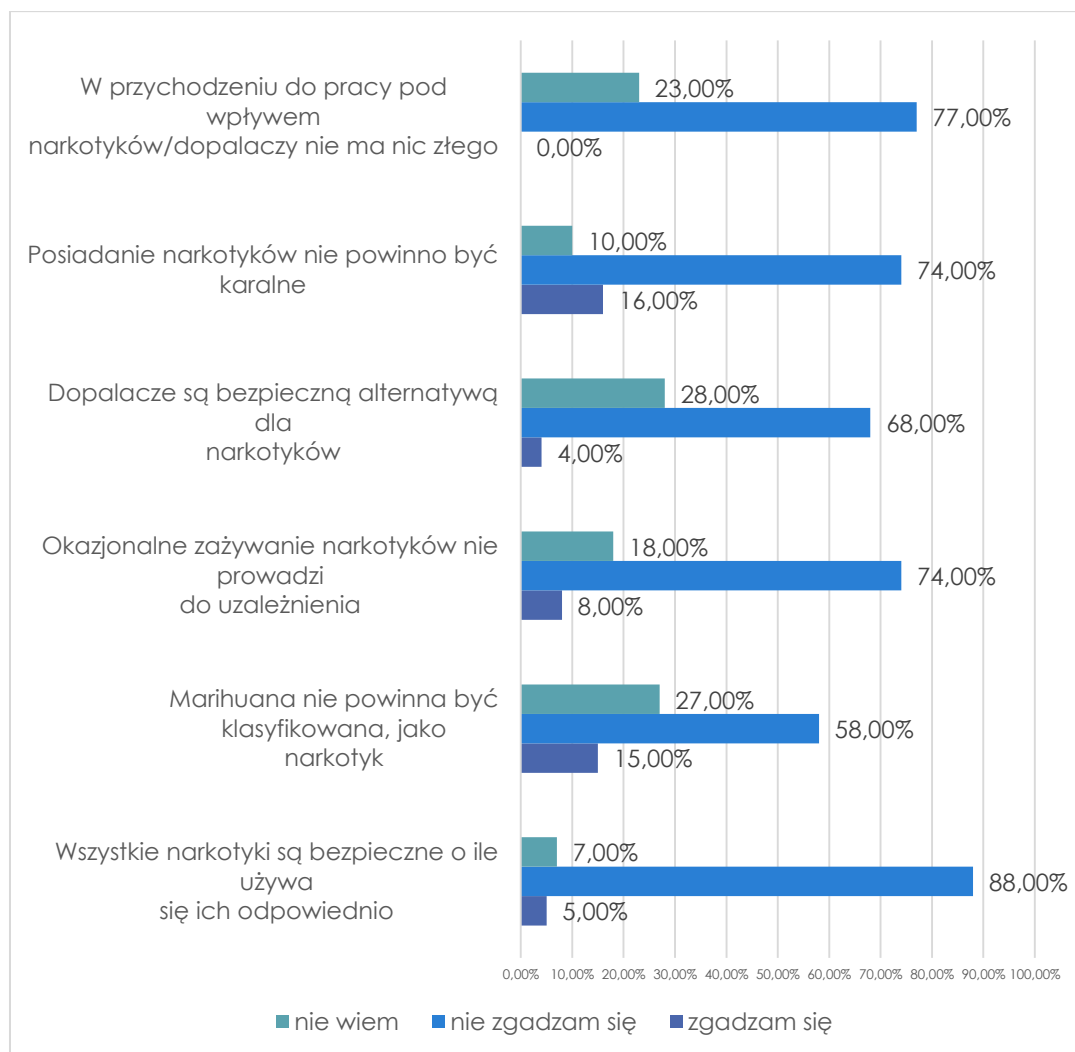
Następnie, ankietowani zostali zapytani, skąd czerpią wiedzę dotyczącą konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych. Najwięcej mieszkańców przyznało, że czerpie wiedzę między innymi z telewizji i Internetu (54,00%), z prasy (32,00%), zdobywają informację od znajomych (14,00%) lub od lekarzy (11,00%). Natomiast warty uwagi jest fakt, iż 26,00% mieszkańców nie zdobywa informacji o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych.

Wykres 31 Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

Na koniec respondentów poproszono o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. 98,00% ankietowanych mieszkańców nie zgadza się ze stwierdzeniem „**w przychodzeniu do pracy pod wpływem narkotyków lub dopalaczy nie ma nic złego**”. 77,00% badanych twierdzi, iż **posiadanie narkotyków powinno być karalne**. 74,00% ankietowanych uważa, że **dopalacze nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków**. Ze stwierdzeniem „**okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia**” zgodziło się 8,00% osób, a 74,00% nie zgodziło się z tą opinią. 15,00% mieszkańców twierdzi, że **marihuana nie powinna być klasyfikowana jako narkotyk**, natomiast 58,00% badanych uważa, że marihuana powinna być zaliczana do narkotyków. 5,00% ankietowanych twierdzi, że **wszystkie narkotyki są bezpieczne o ile używa się ich odpowiednio**, zaś 88,00% osób nie zgodziło się z tą opinią.

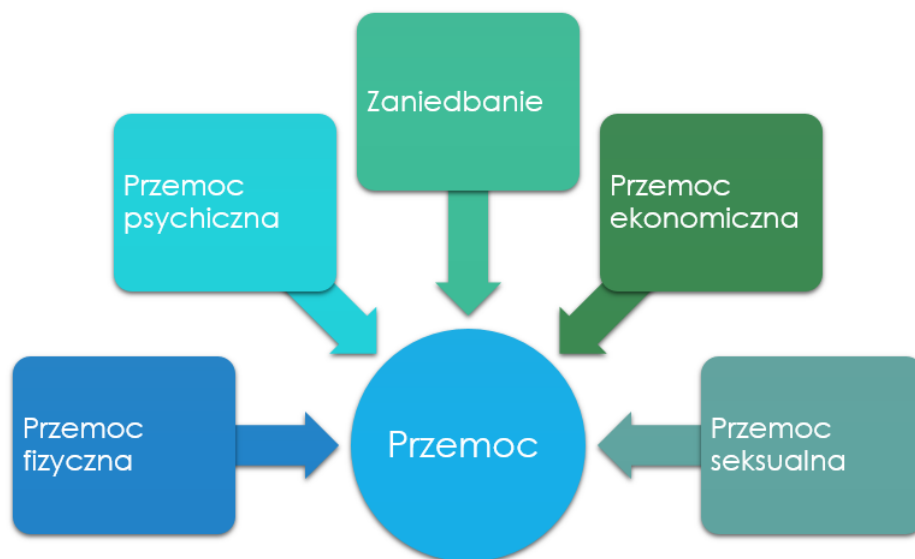
Wykres 32 Proszę ocenić, czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Można wybrać jedną odpowiedź przy każdym z 6 stwierdzeń (proszę zaznaczyć x w wybranym polu).

4.1.5. Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Przemoc to jeden z problemów społecznych, który jest widoczny w polskiej rzeczywistości społecznej. Przemoc – to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw drugiej osobie. Narusza prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody. Przemoc jest działaniem intencjonalnym i zamierzonym, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Zawsze powoduje ona jakieś szkody. Przemoc to nie to samo co agresja. To co je

odróżnia, to przewaga sił jednej ze stron. W przypadku agresji zachowana jest równowaga sił pomiędzy stronami. Przemoc to nie tylko bicie, czy też siniaki na ciele. Może ona przyjmować różne formy:

- 1) **Przemoc fizyczna** – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub też groźba uszkodzenia ciała. Może ona przybierać postać m.in. popychania, szarpania, bicia. Jest to niezwykle niebezpieczna forma przemocy, gdyż najczęściej zostawia ona ślady w postaci obrażeń, które mogą doprowadzić nawet do śmierci ofiary.
- 2) **Przemoc psychiczna** – naruszanie godności osobistej. To m.in. powtarzające się poniżanie, ośmieszanie, manipulowanie, brak wsparcia, uwagi, wymagania i oczekiwania, którym nie można sprostać, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi. Jedną z form przemocy psychicznej jest nadopiekuńczość, przejawiająca się w dążeniu do ograniczenia samodzielności poszczególnych członków rodziny w różnych obszarach życia społecznego.
- 3) **Zaniedbanie** – przyjmuje postać ciągłego niezaspokojenia podstawowych potrzeb biologicznych oraz psychicznych członków rodziny przez sprawujących nad nimi opiekę bliskich. Ten rodzaj przemocy może mieć formę niedożywiania dzieci, niewłaściwej opieki nad osobami starszymi, a także lekceważenia emocjonalnego, psychicznego oraz nieokazywaniem uczuć.
- 4) **Przemoc ekonomiczna** – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwiania bądź ograniczania podjęcia pracy zarobkowej, ale to również niszczenie przedmiotów.
- 5) **Przemoc seksualna** – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych wbrew woli osoby doznającej przemocy. To m.in. zmuszanie do oglądania filmów pornograficznych, dotykanie wbrew woli w miejscach intymnych, zmuszanie do prostytucji, zachowań seksualnych z udziałem osób trzecich.

Rysunek 1 Rodzaje przemocy.

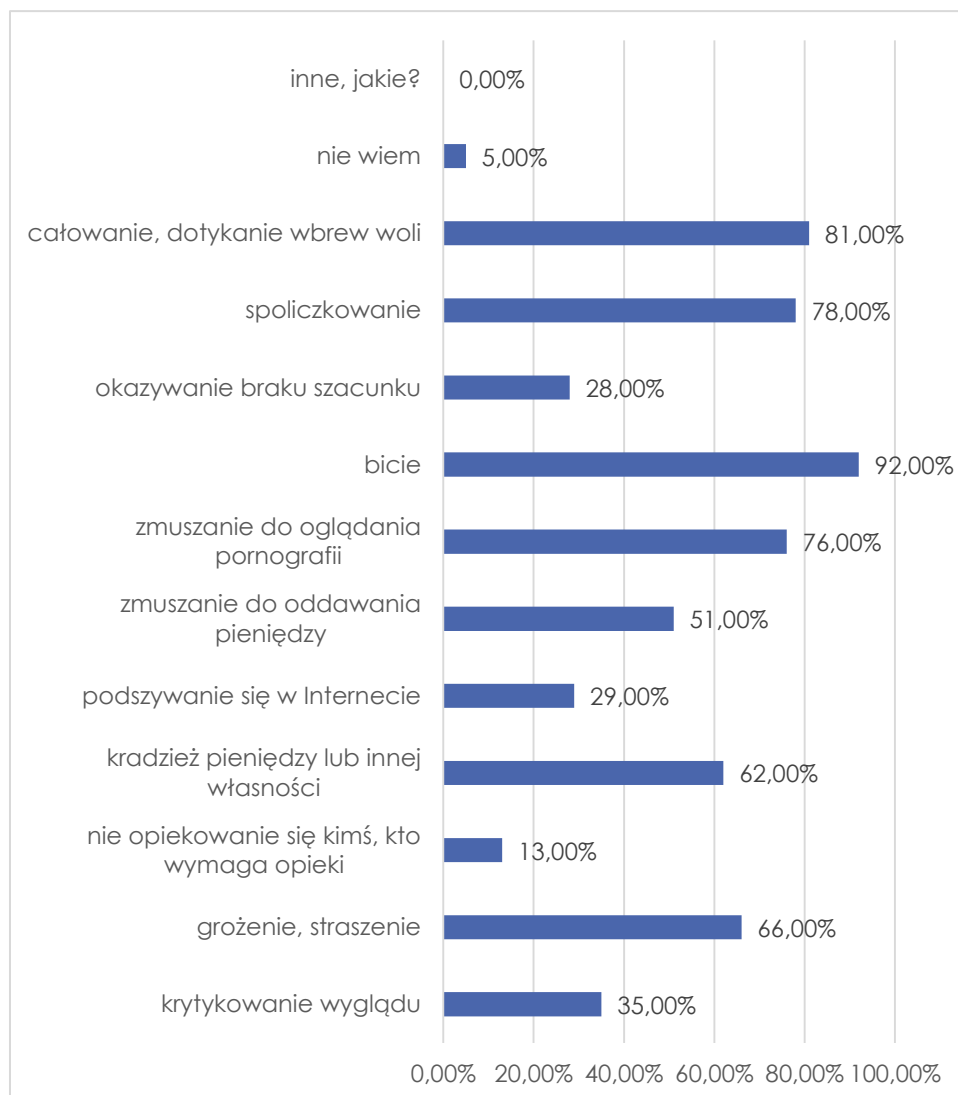
Analizując czynniki powodujące zachowania przemocowe, należy wziąć pod uwagę przede wszystkim trzy główne kategorie³:

- 1) **czynniki biologiczne** – to między innymi: wysoki poziom, testosteronu, zaburzenia hormonalne, zaburzenia w ośrodkowym układzie nerwowym, zaburzenia chromosomowe,
- 2) **czynniki psychologiczne** – negatywne doświadczenia z okresu dzieciństwa, cechy osobowości agresywno – impulsywnej, stres, nieudane relacje partnerskie i rodzinne, uzależnienia, niedojrzałość, patologia postaw rodzicielskich,
- 3) **czynniki kulturowe** – np. kultura patriarcalna, nowe media (telewizja, gry, Internet).

Powyższy problem przemocy to kolejne zagadnienie poruszane w raporcie z diagnozy społecznej Gminy Pelplin. Niniejszy rozdział miał na celu, nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie, czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe. Ankietowani mieli za zadanie wskazać zachowania, które ich zdaniem można uznać za akty przemocy.

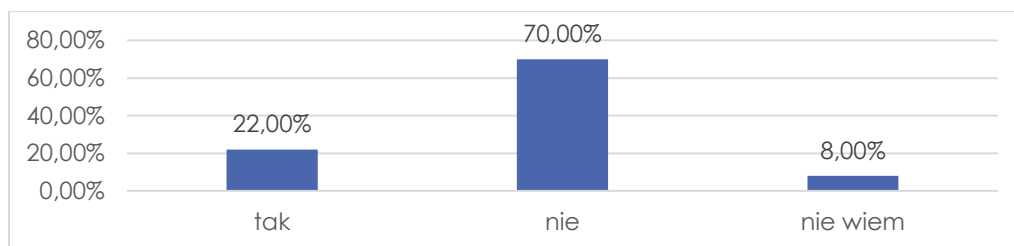
³ Lew-Starowicz „Przemoc seksualna”, Agencja Wydawnicza Jacka Santorskiego.

Respondenci najczęściej wskazywali m.in. na: bicie (92,00%), całowanie, dotykanie wbrew woli (81,00%), spoliczkowanie (78,00%), czy też zmuszanie do oglądania pornografii (76,00%).

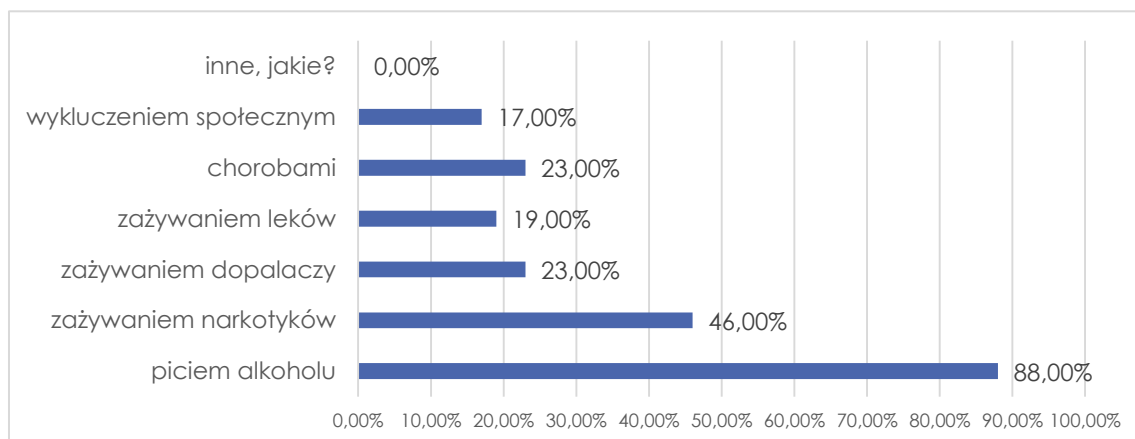
Wykres 33 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Pani/Pana zdaniem aktem przemocy?

22,00% ankietowanych przyznało, że zna osoby, które doznają przemocy w domu. Kolejne 70,00% osób ankietowanych nie zna osób, które doświadczają przemocy. Pozostałe 8,00% respondentów nie ma informacji na ten temat. Dane te pokazują, iż zjawisko przemocy domowej jest obecne w otoczeniu ankietowanych.

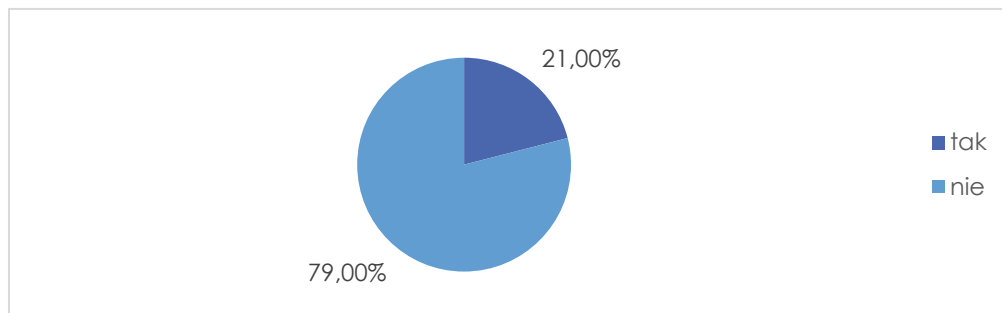
Wykres 34 Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Zdaniem ankietowanych mieszkańców, bezpośrednią przyczyną występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Pelplin jest picie alkoholu (88,00%), zażywanie narkotyków (46,00%), czy też zażywanie dopalaczy oraz choroby (po 23,00%).

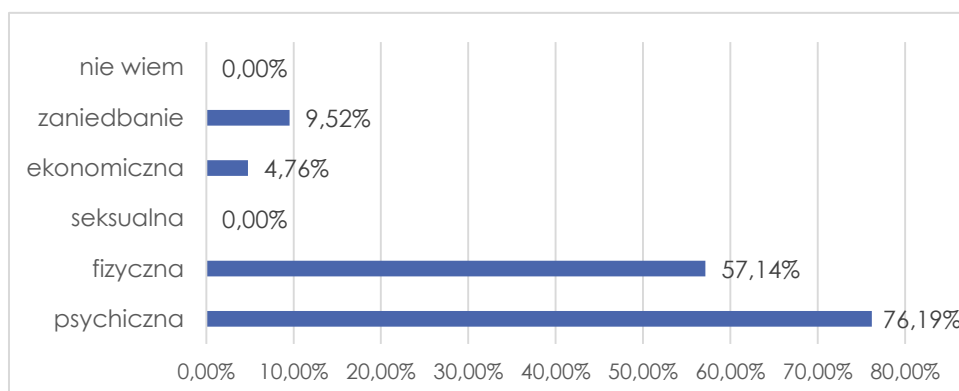
Wykres 35 Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z ?

Dodatkowo 21,00% ankietowanych mieszkańców przyznało, iż było kiedykolwiek osobą doświadczającą przemocy⁴.

Wykres 36 Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

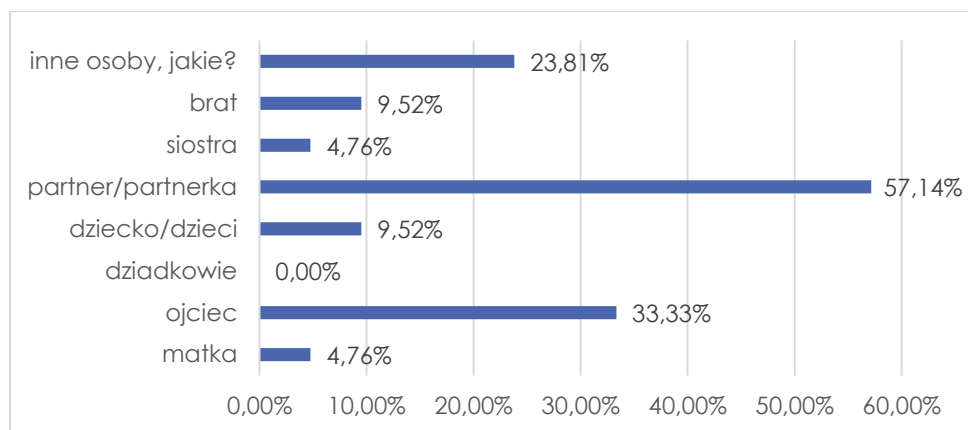
Osoby doświadczające przemocy najczęściej zaznaczały, iż były ofiarami przemocy psychicznej (76,19%), fizycznej (57,14%), zaniedbania (16,67%) oraz przemocy ekonomicznej (4,76%).

Wykres 37 Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

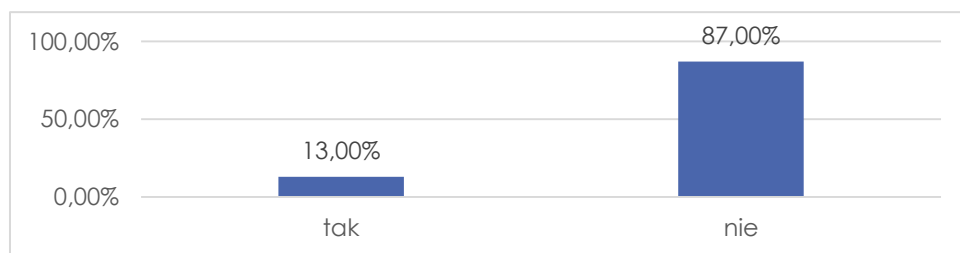
Osobami stosującymi przemoc wobec ankietowanych, którzy przyznali, że doznali przemocy, byli najczęściej partner/partnerka (57,14%), ojciec (33,33%), dziecko/dzieci oraz brat (po 9,52%). W odpowiedzi „inne osoby, jakie?” (23,81%) wymieniono: „znajomi”, „inni” oraz „bójka”.

⁴ Łącznie 21 osób.

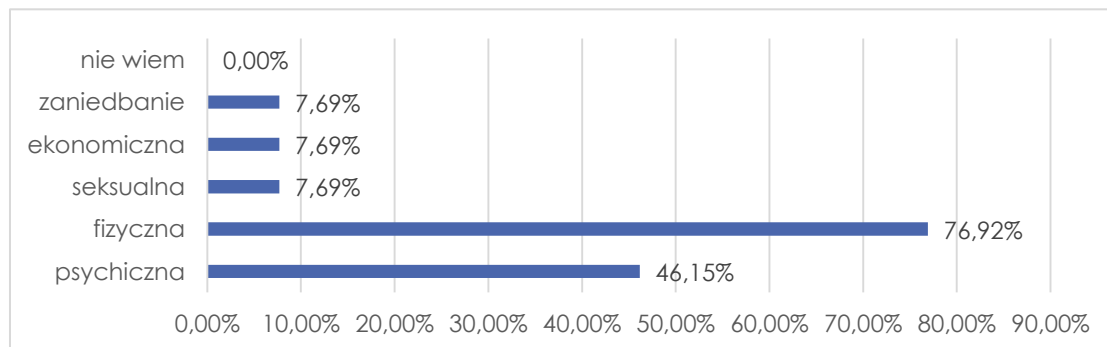
Wykres 38 Kto stosował wobec Pana/i przemoc? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Pocieszający jest fakt, że zdecydowana większość respondentów odpowiedziała, iż nie zdarzyło im się stosować przemocy wobec drugiej osoby, odpowiedziało tak 87,00% badanej próby. Jednak 13,00% osobom taka sytuacja się zdarzyła.

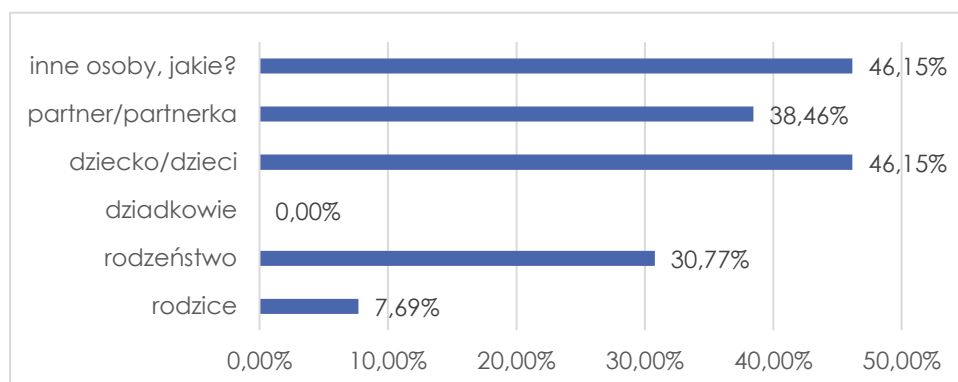
Wykres 39 Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Osoby, które zaznaczyły, że stosowały przemoc wobec drugiej osoby odpowiedziały, iż najczęściej, była to przemoc fizyczna (76,92%) oraz psychiczna (46,15%), natomiast po 7,69% respondentów wskazało na zaniedbanie, przemoc ekonomiczną oraz seksualną.

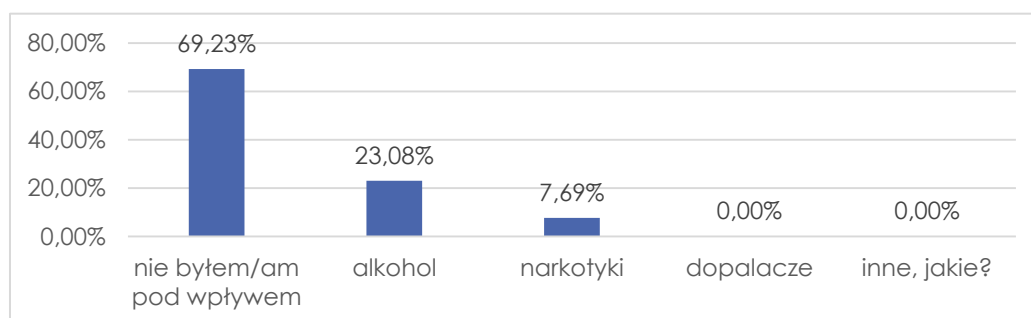
Wykres 40 Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ankietowani, którzy przyznali, że stosowali przemoc, stosowali ją najczęściej wobec: dziecka/dzieci (46,15%), partnera/partnerki (38,46%), rodzeństwa (30,77%) oraz rodziców (7,69%). Dodatkowo 46,15% respondentów wybrało odpowiedź „inne, jakie?” wymieniając: „przyrodni brat”, „obcy/nieznajomi itp.” oraz „pojedynek”.

Wykres 41 W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe?

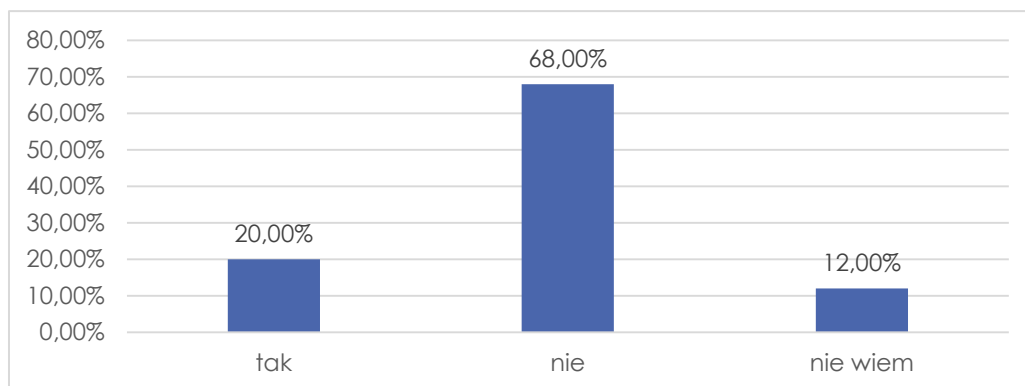
Ankietowani odpowiadali również, że gdy dokonywali aktu przemocy na drugiej osobie nie byli pod wpływem żadnych substancji odurzających (69,23%). Jednak 23,08% osób wskazało na alkohol, a 7,69% na narkotyki.

Wykres 42 Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?

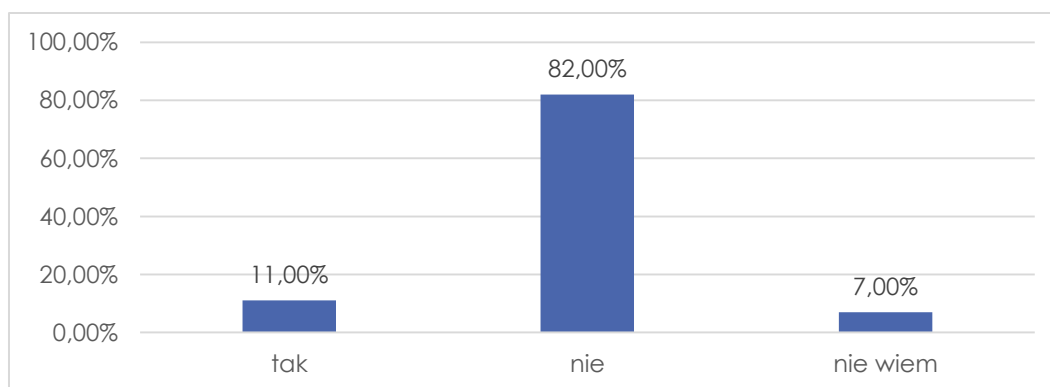

Co ciekawe, jeżeli chodzi o stosowanie przemocy to 68,00% spośród wszystkich badanych uważa, że nie istnieją okoliczności, które mogłyby usprawiedliwić tego typu zachowania. 20,00% ankietowanych twierdzi przeciwnie, a 12,00% nie ma zdania.

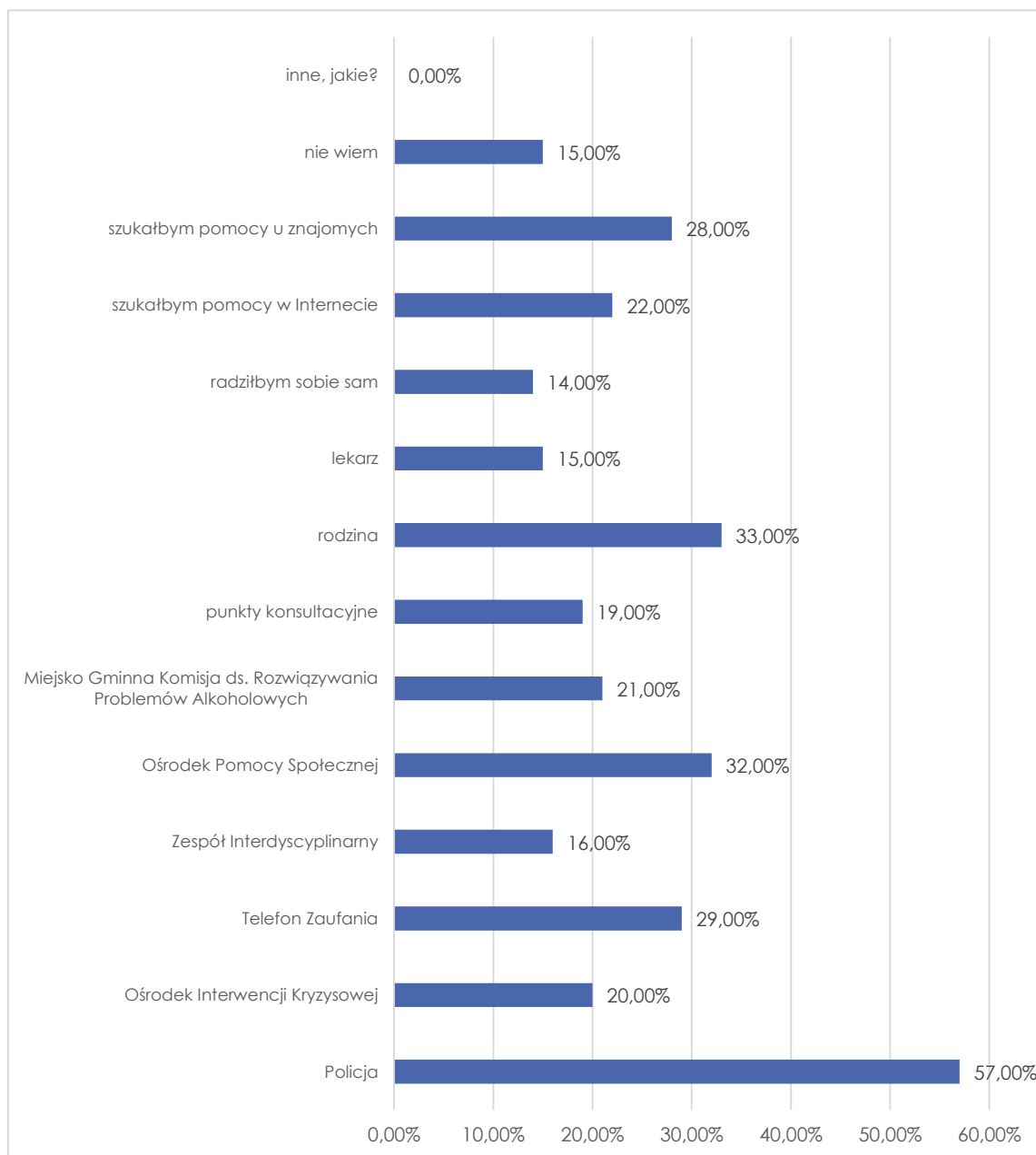
Wykres 43 Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Mieszkańcy zostali zapytani również o to, czy ich zdaniem kary fizyczne zastosowane w stosunku do dzieci są dobrą metodą wychowawczą. Zdaniem 82,00% mieszkańców nie powinno się stosować kar wobec dzieci. 7,00% osób nie potrafiło określić swojego zdania w tym temacie. Natomiast 11,00% mieszkańców uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, co może wynikać z niewiedzy na temat konsekwencji bycia ofiarą przemocy w okresie dzieciństwa.

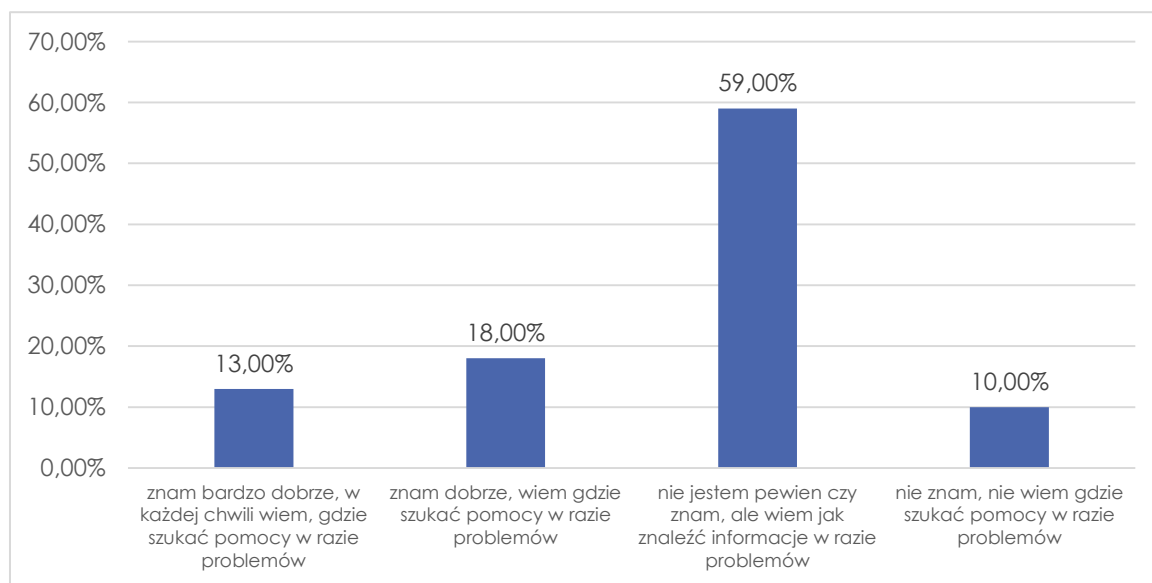
Wykres 44 Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Następnie mieszkańcy zostali zapytani o to, do kogo zwróciliby się w razie problemu przemocy lub zjawiska uzależnienia w rodzinie. Respondenci najczęściej zgłosiliby się na Policję (57,00%), poprosiliby o pomoc rodzinę (33,00%), zwróciliby się do Ośrodka Pomocy Społecznej (32,00%), czy też zadzwoniliby na Telefon Zaufania (29,00%).

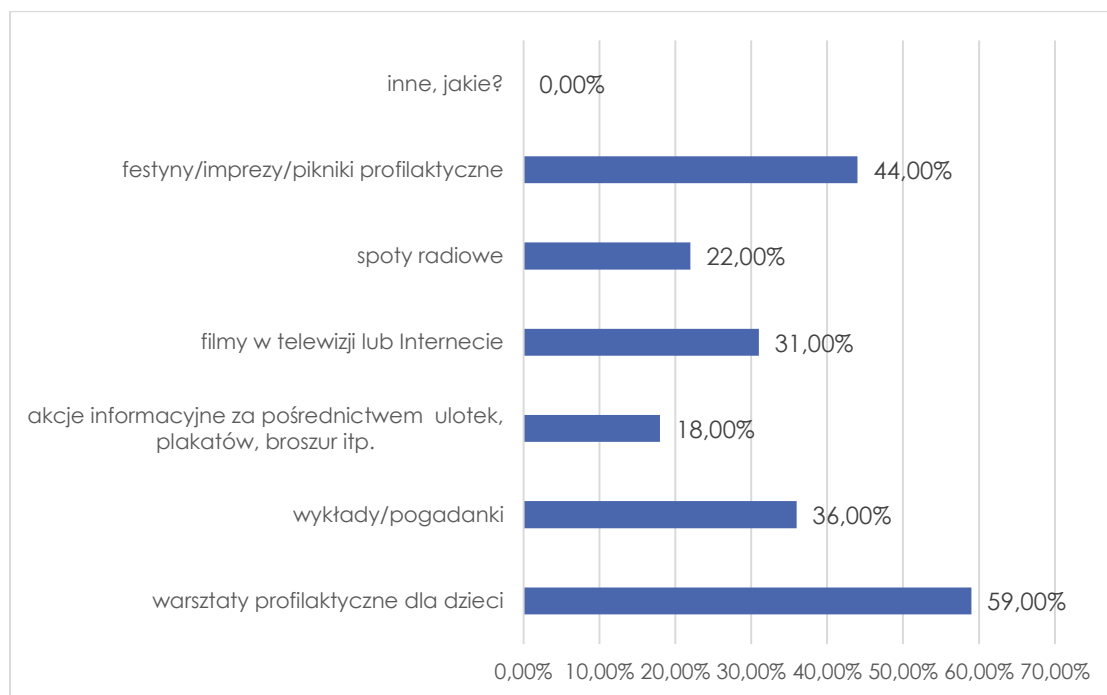
Wykres 45 Do kogo zwróciłby/aby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

Ponadto respondentów poproszono, by określili, czy znają dane kontaktowe do instytucji pomocowych, w których można szukać pomocy w razie problemów. 59,00% ankietowanych mieszkańców twierdzi, że nie są pewni czy znają konkretne dane kontaktowe, lecz wiedzą, gdzie mogą znaleźć takie informacje w razie potrzeby. 18,00% osób zna dobrze dane kontaktowe i wie, gdzie szukać pomocy w razie wyniknięcia sytuacji problemowych. 13,00% zna bardzo dobrze i w każdej chwili wie, gdzie szukać pomocy. Pozostałe 10,00% mieszkańców przyznało, że nie mają pojęcia, gdzie mogą szukać pomocy i nie znają danych kontaktowych do tego typu placówek pomocowych.

Wykres 46 Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Ankietowani mieszkańcy zostali poproszeni, by ustosunkować się, które według nich działania profilaktyczne przyniosą najlepsze efekty w przeciwdziałaniu uzależnień i przemocy w Gminie Pelplin. Ankietowani najczęściej wymieniali m.in.: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (59,00%), festyny/imprezy/pikniki profilaktyczne (44,00%), wykłady i pogadanki (36,00%), czy też filmy w telewizji lub Internecie (31,00%).

Wykres 47 Które formy działań według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych? Możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi.

4.1.6. Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców

Niniejsza diagnoza została poszerzona o pytania dotyczące postrzegania problemów społecznych przez mieszkańców. Najpierw dowiedzmy się jednak co to jest właściwie termin „społeczność”. Według definicji K.A. Wojtaszczyk, społecznością nazywamy zbiorowość, w której więzi i stosunki społeczne, tworzą w miarę uporządkowany i kompletny układ. Możemy mówić o kilku rodzajach społeczności:

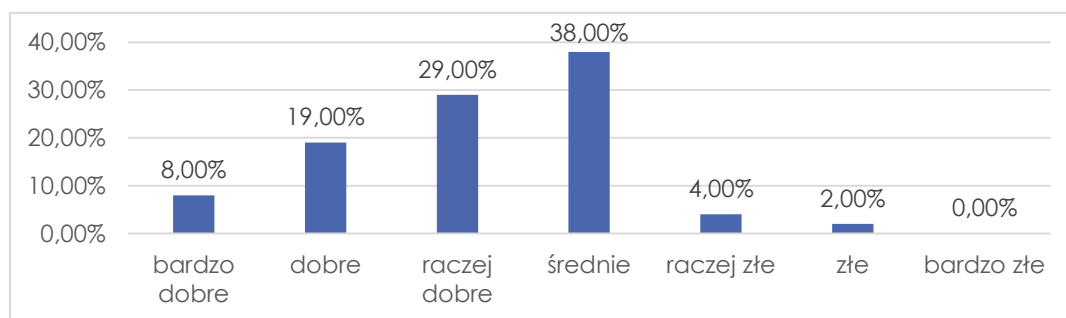
- 1) Lokalnej (obejmującej wszystkich, którzy mieszkają na określonym terenie (np. w mieście, na wsi, dzielnicy),
- 2) Regionalnej (obejmującej ludzi mieszkających w pewnym rejonie administracyjnym np. gminie, województwie, powiecie),
- 3) Państwowej (obejmującej wszystkich ludzi, którzy mieszkają na terytorium i w granicach jednego państwa),

- 4) Światowej (obejmującej ludzi z różnych rejonów świata, którzy jednak posiadają wspólne interesy np. z dziedziny ekonomii, czy gospodarki)⁵.

Trzeba wspomnieć również o zjawisku jakim jest problem społeczny. Jest to zjawisko, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy oraz wymagający przeciwdziałania. Problem społeczny możemy rozpatrywać w dwóch znaczeniach:

- 1) znaczenie szerokie – stosuje się go, gdy chcemy opisać zjawiska, które są lub mogą w przyszłości stanowić przedmiot zainteresowania socjologii lub innych nauk społecznych;
- 2) znaczenie węższe – czyli problemy, które powstały w wyniku zjawisk, jakie są nie tylko przedmiotem refleksji uczonych, ale i przedmiotem ogólnego zainteresowania ludzi danego społeczeństwa; są to problemy niezgodne z normami przyjętymi przez ogół oraz takie, których pokonanie możliwe jest wspólnymi siłami⁶.

Pierwsze pytanie, które dotyczyło problemów społecznych w Gminie Pelplin dotyczyło oceny aktualnych warunków życia przez osoby ją zamieszkujące. Ankietowani w większości przyznawali, iż są one średnie - takiej odpowiedzi udzieliło 38,00% badanych dorosłych osób. 29,00% badanych wskazało odpowiedź „raczej dobre”, następnie 19,00% - „dobre”, a 8,00% - „bardzo dobre”. Negatywnie oceniło je łącznie 6,00% mieszkańców odpowiadając - „raczej złe” (4,00%) oraz „złe” (2,00%).

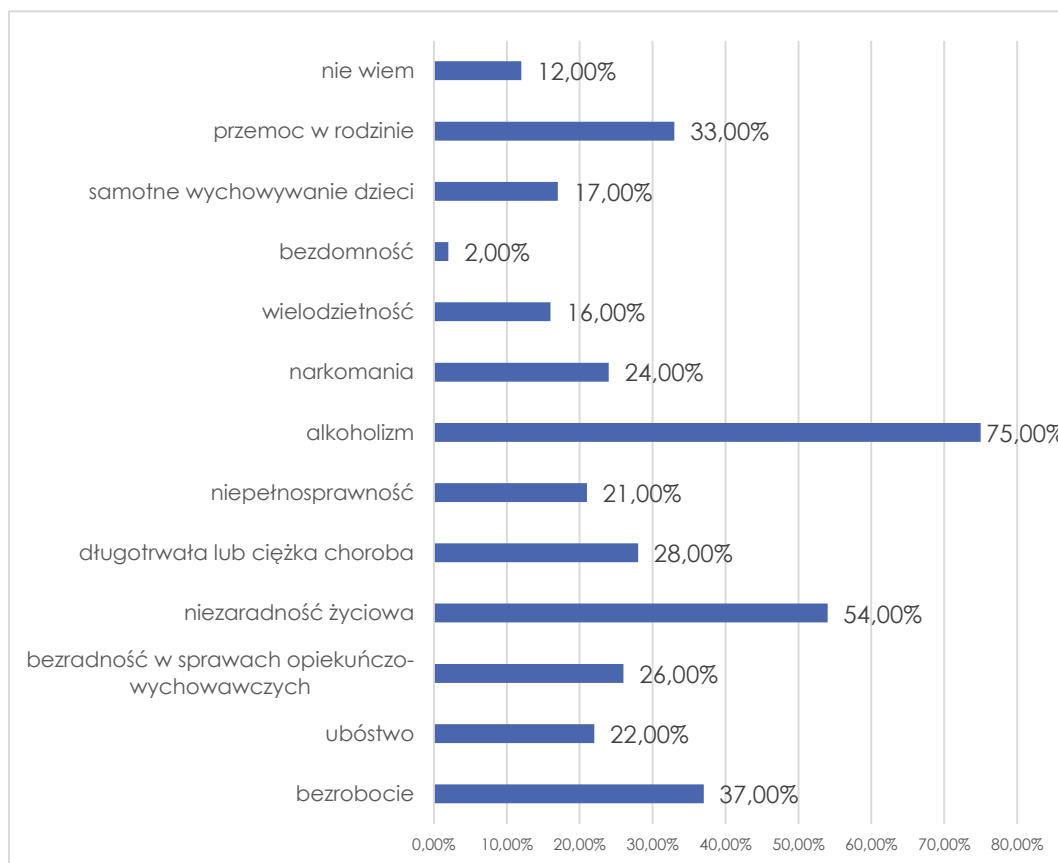

Wykres 48 Jak ocenia Pan/i aktualne warunki życia mieszkańców gminy?

⁵ Wojtaszczyk K.A (1997), „Wiedza o społeczeństwie”, Warszawa.

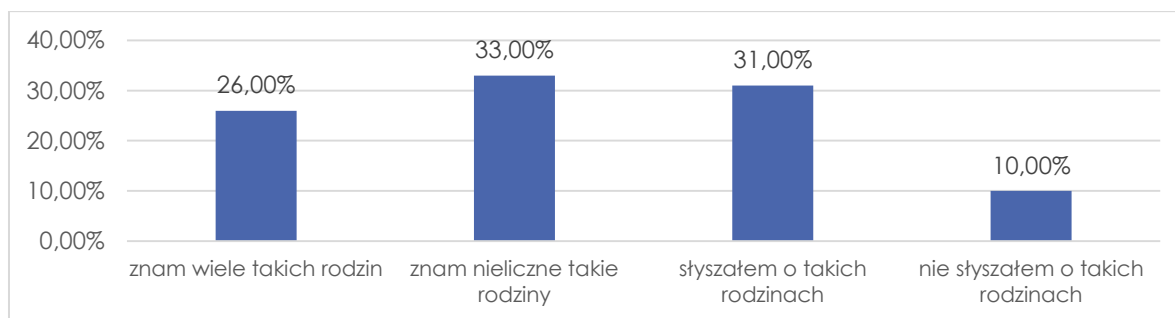
⁶ Sztumski J. (2010), Wstęp do metod i technik badań społecznych, „Śląsk”, Katowice.

Następnie mieszkańców poproszono o wskazanie w ich opinii głównych przyczyn problemów społecznych, które powodują trudne warunki życia w Gminie Pelplin. Większość ankietowanych mieszkańców jako przyczynę wskazało alkoholizm (75,00%), niezaradność życiową (54,00%), bezrobocie (33,00%), a także długotrwałą lub ciężką chorobę (28,00%).

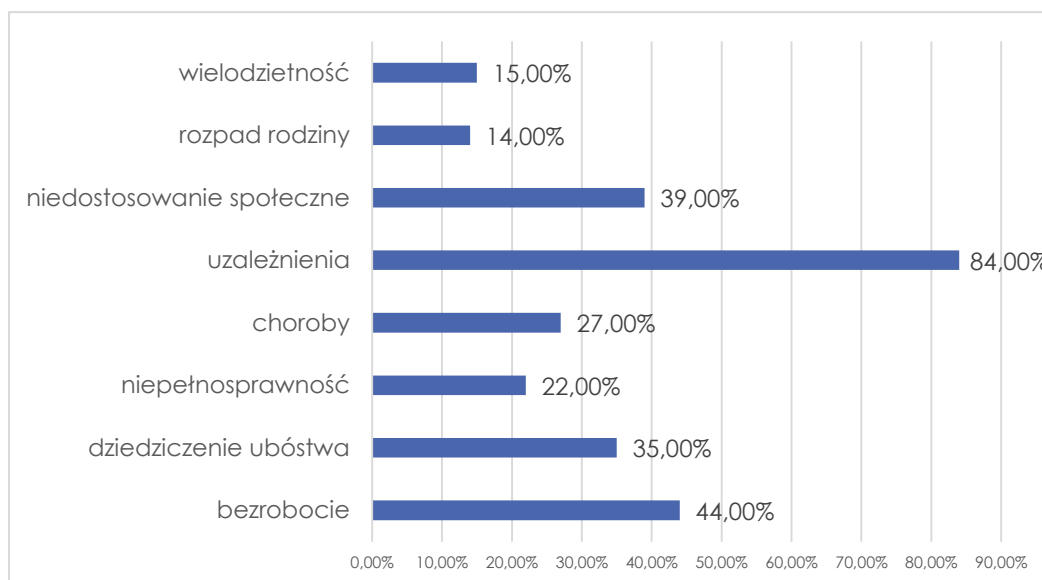
Wykres 49 Jakie są według Pana/i główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia?

Poniższe pytanie miało na celu oszacowanie liczby rodzin ubogich w gminie. Łącznie 90,00% ankietowanych przyznało, że zna lub słyszało o takich rodzinach, w tym 33,00% osób zna nieliczne takie rodziny, 31,00% mieszkańców słyszało o takich rodzinach oraz 26,00% respondentów zna wiele rodzin ubogich. Pozostałe 10,00% badanych osób nie spotkało się z problemem ubóstwa w innych rodzinach.

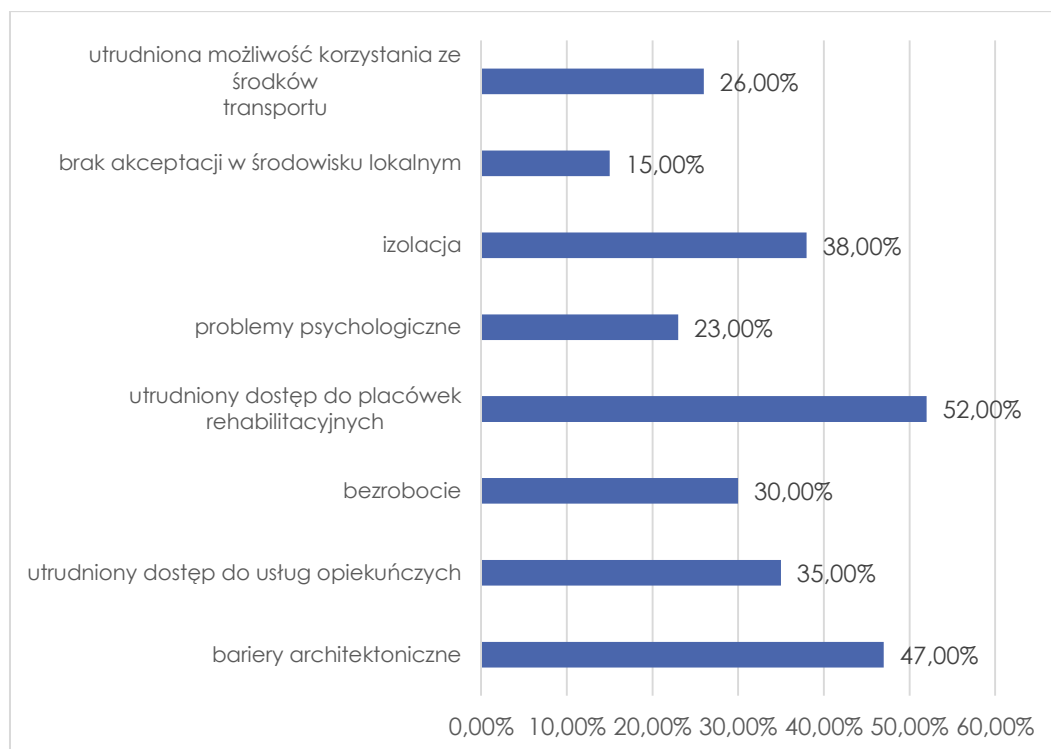
Wykres 50 Czy Pana/i zdaniem na terenie gminy jest dużo rodzin ubogich?

Zdaniem ankietowanych głównymi przyczynami popadania w ubóstwo są m.in.: uzależnienia (84,00%), bezrobocie (44,00%), niedostosowanie społeczne (39,00%), czy też dziedziczenie ubóstwa (35,00%).

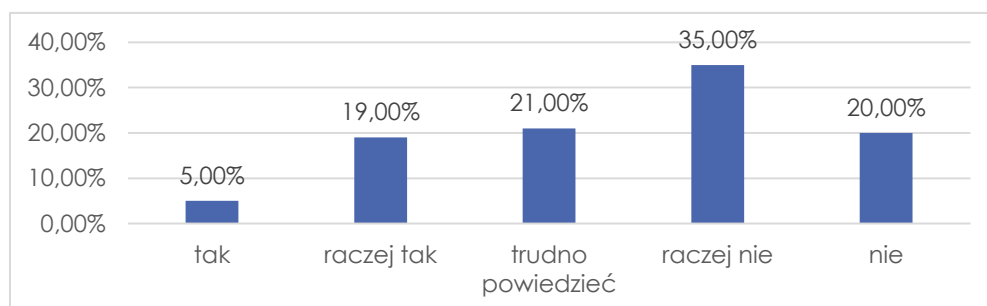
Wykres 51 Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Dodatkowo, mieszkańcy określali, z jakimi problemami społecznymi najczęściej mogą spotykać się osoby niepełnosprawne w Gminie Pelplin. Najczęściej był to: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (52,00%) oraz bariery architektoniczne (47,00%), a także izolacja (38,00%) i utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (35,00%).

Wykres 52 Według Pana/i z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi).

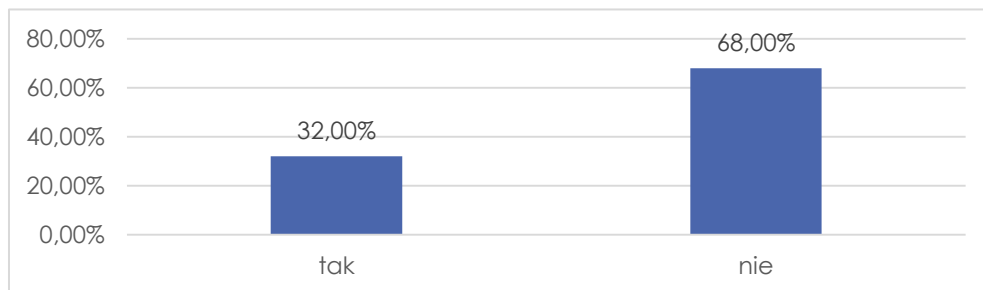
Następnie 19,00% osób badanych uważa, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych w Gminie Pelplin jest raczej wystarczająca, a 5,00% osób twierdzi, iż jest ona wystarczająca. Z tą opinią nie zgodziło się łącznie 55,00% osób, w tym 35,00% uważa, że jest ona raczej niewystarczająca, a dla 20,00% osób jest ona niewystarczająca. Pozostałym mieszkańcom (21,00%) trudno udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 53 Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?

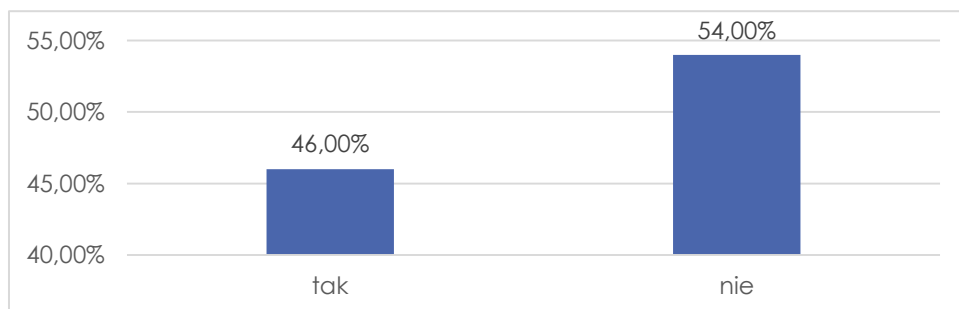

Kolejno, 32,00% ankietowanych przyznało, że w skład ich rodziny wchodzi osoba długotrwale chora.

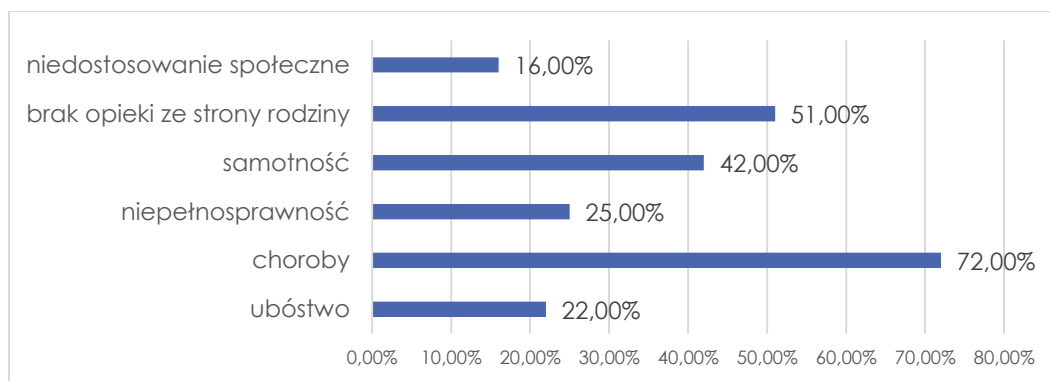
Wykres 54 Czy w skład Pana/i rodziny wchodzi osoba długotrwale chora?

Ponadto większość ankietowanych uważa, że dostęp do opieki zdrowotnej w Gminie Pelplin nie jest wystarczający (54,00%), jednak 46,00% osób nie zgodziło się z tą opinią.

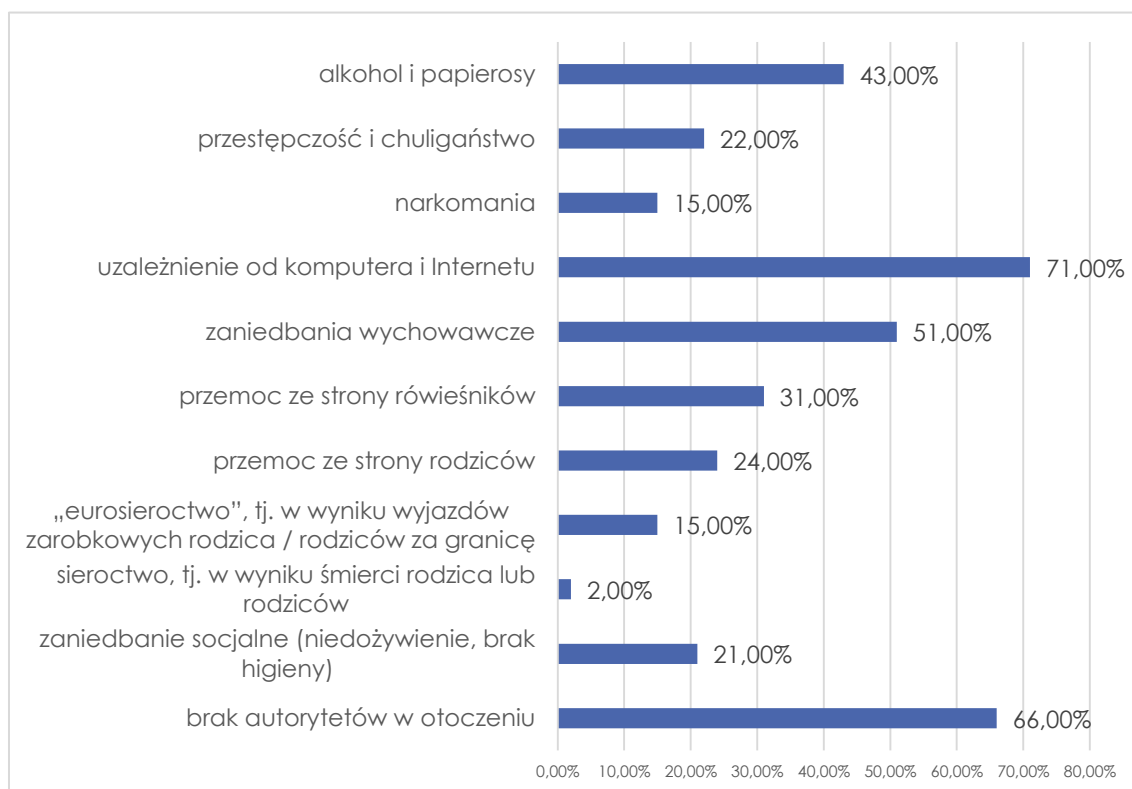
Wykres 55 Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy jest wystarczający?

Mieszkańców poproszono również o wskazanie problemów, z jakimi borykają się osoby starsze w Gminie Pelplin. Ankietowani wskazywali najczęściej na: choroby (72,00%), brak opieki ze strony rodziny (51,00%) samotność (42,00%) oraz niepełnosprawność (25,00%).

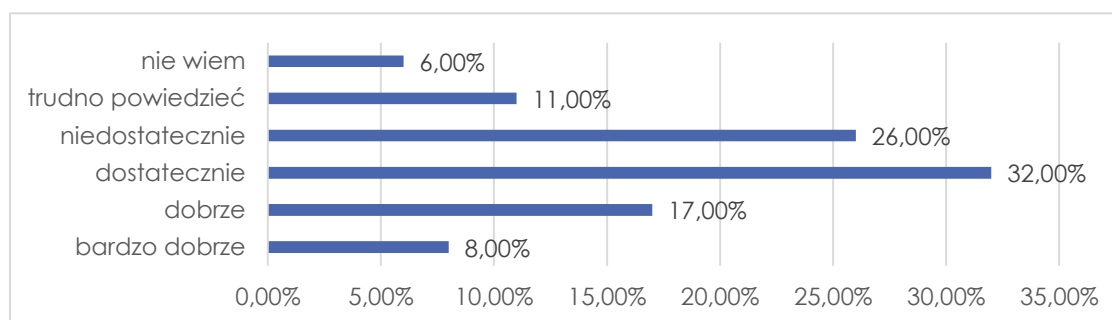
Wykres 56 Z jakimi problemami społecznymi na terenie gminy najczęściej borykają się osoby starsze? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ankietowani zostali zapytani również o negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży, które dostrzegają najczęściej na terenie Gminy Pelplin. 71,00% respondentów odpowiedziało, iż jest to uzależnienie od komputera i Internetu następnie brak autorytetów w otoczeniu (66,00%) oraz zaniedbanie wychowawcze (51,00%).

Wykres 57 Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/i najczęściej? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi).

Na koniec respondenci zostali zapytani o stopień zaangażowania władz lokalnych związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców. 17,00% ankietowanych twierdzi, iż jest ono na poziomie dobrym, a 8,00% - bardzo dobrym. 11,00% osób przyznało iż ciężko im odpowiedzieć na to pytanie. Dodatkowo 32,00% uważa, że jest dostateczne, 26,00% ocenia niedostatecznie stopień zaangażowania władz lokalnych, a 6,00% nie wie, jak ocenić stopień zaangażowania władz.

Wykres 58 Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

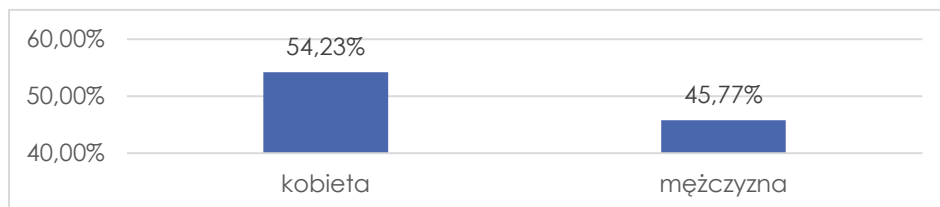
4.2. Badanie dzieci i młodzieży na terenie Gminy Pelplin

4.2.1. Struktura badanej próby

Zachowania ryzykowne są obecnie dużym problemem na całym świecie. Zwłaszcza młodzież, która wchodzi w wiek dojrzewania często jest zagrożona takimi zachowaniami. Stanowią one również przedmiot wielu badań naukowych, których celem jest uzyskanie odpowiedzi, dlaczego młodzi ludzie tak bardzo są na nie podatni. Coraz trudniej jest żyć we współczesnym społeczeństwie pełnym pokus takich jak np. Internet, propagowanie picia alkoholu (w reklamach i przez rówieśników) czy też załatwianie spraw poprzez agresję. Młodzież jest wręcz zasypywana negatywnymi bodźcami ze środowiska i niestety tylko nielicznym udaje się pozostać asertywnym. Współczesna cywilizacja niesie ze sobą elementy, które bardzo obciążają psychicznie młodych ludzi. Życie w pośpiechu, niepokoju, dążenia do jak najlepszego statusu w hierarchii między rówieśnikami zwiększa ryzyko podejmowania

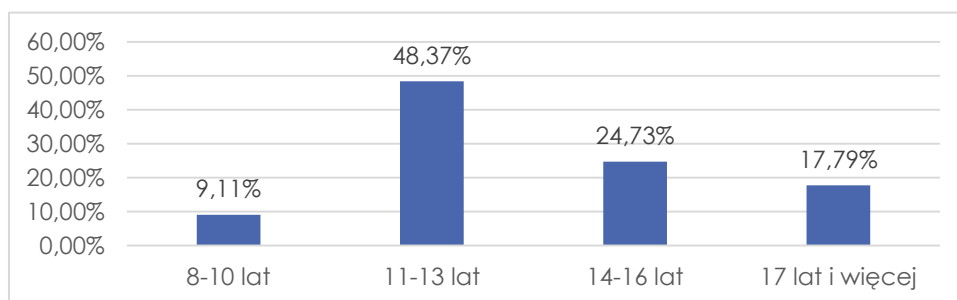
ryzykownych zachowań. I to dlatego szczególnym terenem, na którym można przeprowadzić badania dotyczące właśnie tych zachowań jest środowisko dzieci i młodzieży.

W niniejszym badaniu problemów społecznych Gminy Pelplin wzięło udział 461 uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, gdzie 54,23% próby to dziewczynki, a 45,77% to chłopcy.

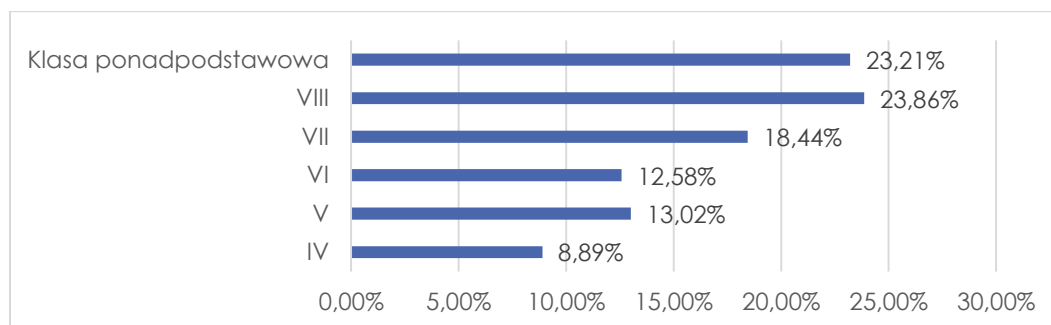
Wykres 59 Pleć.

Młodzi respondenci, byli w wieku 11-13 lat (48,37%), w wieku 14-16 lat (24,73%), w wieku 17 lat i więcej (17,79%) oraz w przedziale wiekowym 8-10 lat (9,11%).

Wykres 60 Wiek.

Większość badanych uczniów uczęszcza do VIII klas podstawowych (23,86%). Pozostali ankietowani to uczniowie klas ponadpodstawowych (23,21%) oraz VII klas podstawowych (18,44%), VI klas podstawowych (12,58%), V klas podstawowych (13,02%) oraz IV klas podstawowych (8,89%).

Wykres 61 Klasa

4.2.2. Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży

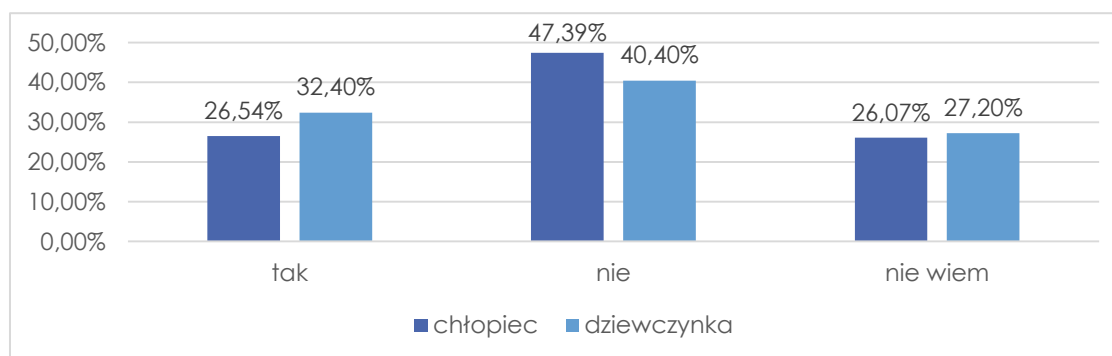
Jednym z zachowań ryzykownych od którego można się łatwo uzależnić jest alkohol. W okresie dorastania negatywnym wynikiem nadużywania alkoholu mogą być problemy zdrowotne, rodzinne, społeczne, psychiczne, czy też fizyczne. Według Ireny Pospiszyl „najbardziej powszechną konsekwencją nadużywania alkoholu są stany zapalne różnych narządów (...). Najpoważniejsze zmiany dotyczą jednak mózgu, prowadząc do ciężkich zaburzeń psychicznych. Do najcięższych i najczęściej wymienianych objawów należą delirium tremens - majaczenie alkoholowe- ujawniające się w postaci urojeń dotykowych, zapachowych, manii prześladowczych”⁷. Picie alkoholu przez dzieci i młodzież pozostawia konsekwencje nie tylko na tle fizycznym i psychicznym. Poprzez odurzenie się takim środkiem młodzi ludzie często stają się agresywni wobec innych. Występują kłótnie z najbliższymi (np. rozpad rodziny), problemy w szkole, problemy z prawem (kradzieże), czy też, co się często zdarza, zepsucie mienia (np. malowanie budynków obraźliwymi sloganami). I. Pospiszyl wyróżnia następujące konsekwencje społeczne, które obejmują najważniejsze sfery życia człowieka:

- 1) **sfera osobista**- rozpad bliskich więzi, obniżenie się standardu życia, często poniżej minimum egzystencji, utrata przyjaciół, utrata możliwości realizacji ważnych życiowych celów, wzrost agresywności, degradacja osobowości, utrata zdrowia, wzrost ubóstwa, izolacja społeczna itp.,

⁷ I. Pospiszyl, *Patologie Społeczne*, Warszawa 2012 s. 151.

2) **sfera prawna**- naruszenie prawa, problemy z policją⁸.

Pierwszym diagnozowanym problemem wśród dzieci i młodzieży w Gminie Pelplin był problem alkoholowy. Celem było oszacowanie skali zjawiska problemu alkoholowego wśród najmłodszych mieszkańców oraz sprawdzenie wiedzy dotyczącej problemu alkoholowego. Na początek uczniom zadano pytanie, czy ich zdaniem, ich rówieśnicy piją alkohol. Zdaniem uczniów płci męskiej (26,54%) ich rówieśnicy piją alkohol, 26,07% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 47,39% uczniów twierdzi, że ich rówieśnicy nie piją alkoholu. Dziewczynki w 40,40% stwierdziły, że ich koledzy i koleżanki nie piją alkoholu. 32,40% młodych kobiet uważa, że picie alkoholu przez rówieśników jest zjawiskiem powszechnym. Natomiast uczennice w 27,20% przypadków nie udzieliły jednoznacznej odpowiedzi.

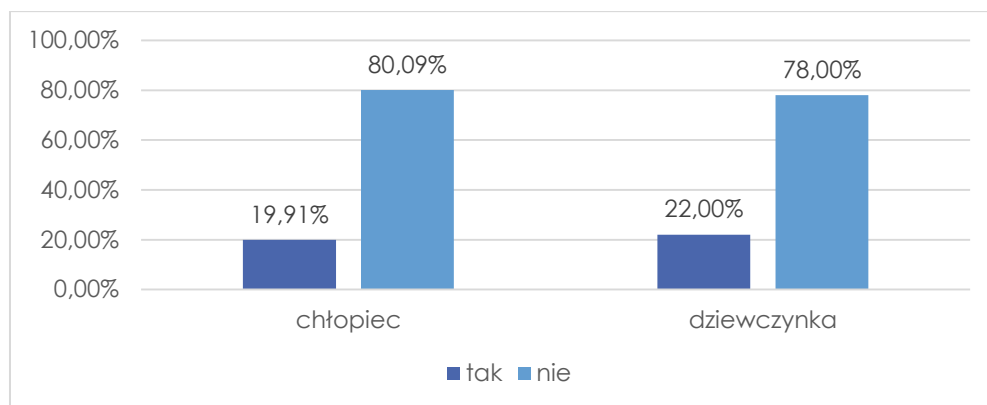

Wykres 62 Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Następnie uczniów zapytano, czy oni sami próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Na wykresie możemy zaobserwować, że chłopcy w 80,09% oraz dziewczęta w 78,00% przypadków, nigdy nie próbowali alkoholu. Do spożywania alkoholu przyznało się 19,91% dziewczynek oraz 22,00% chłopców⁹.

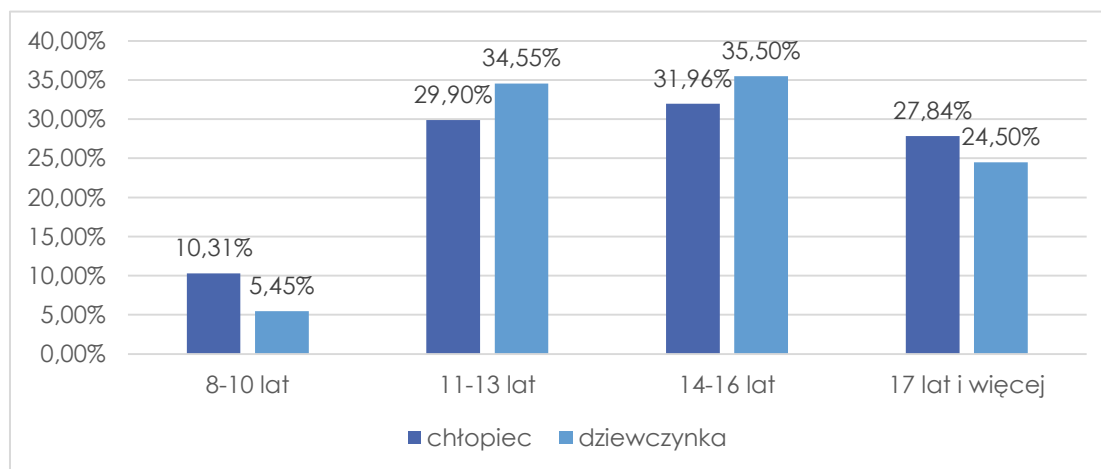
⁸ Tamże, s. 152.

⁹ Łącznie 55 dziewczynek oraz 42 chłopców.

Wykres 63 Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

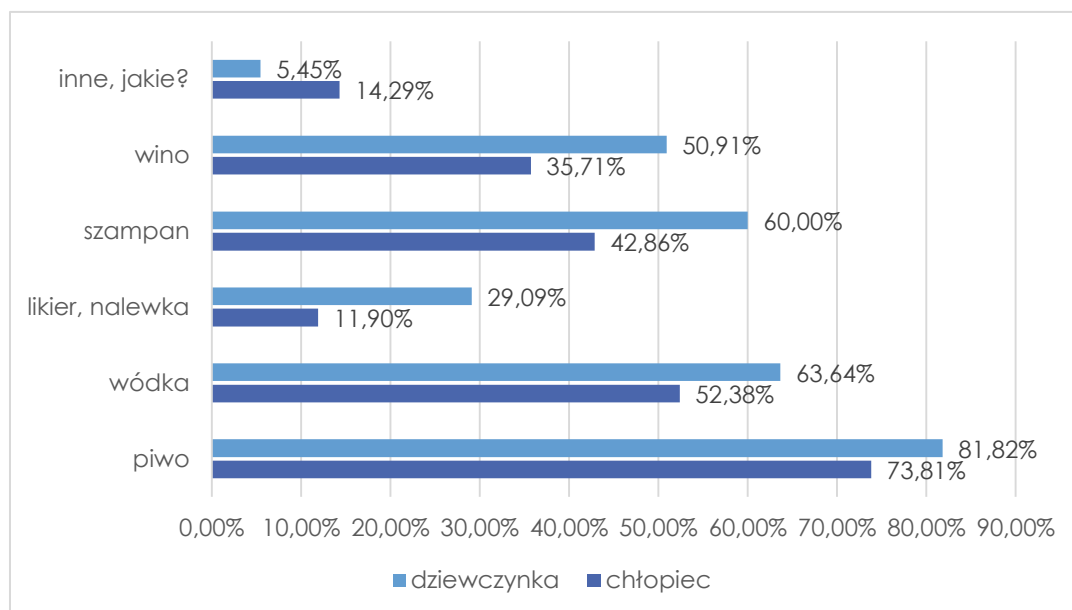
Młodzi mieszkańcy, którzy mieli już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowali tej substancji najczęściej w wieku od 14 do 16 lat (31,96% chłopców i 35,50% dziewczynek). Następnie uczniowie spożywali alkohol w wieku 11-13 lat (29,90% chłopców oraz 34,55% dziewczynek), w wieku 17 lat i więcej (27,84% chłopców, 25,05% dziewczynek), a także w wieku 8-10 lat (10,31% chłopców, 5,45% dziewczynek).

Wykres 64 W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol?

Uczniów, którzy przyznali, że kiedykolwiek spożywali alkohol, zapytano również, jaki rodzaj zakazanych napojów zdarzyło im się próbować. Najpopularniejszą odpowiedzią było piwo (73,81% chłopców, 81,82% dziewczynek), wódka (52,38% chłopców, 63,64% dziewczynek) oraz szampan (42,86% chłopców, 60,00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?”

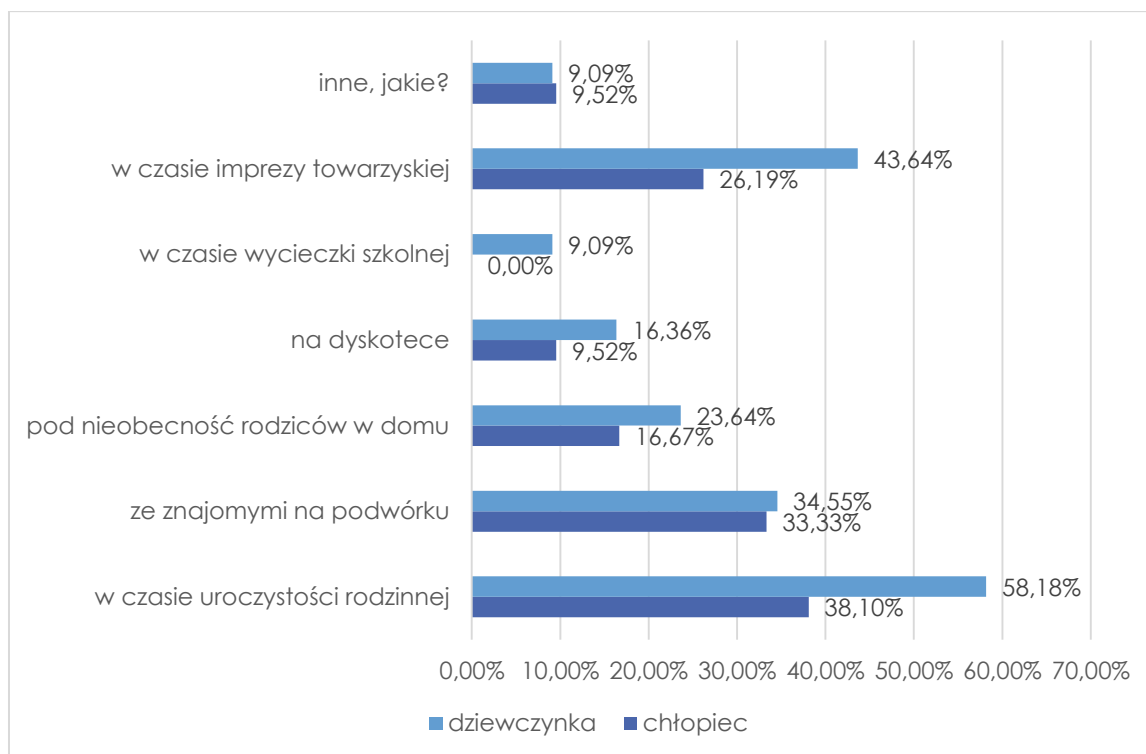
(14,29% chłopców oraz 5,45% dziewczynek) badani wskazywali na: bimbler, whisky, piwo bezalkoholowe, koniak, tequila, rum oraz spirytus.

Wykres 65 Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś? (Odpowiedź wielokrotnego wyboru).

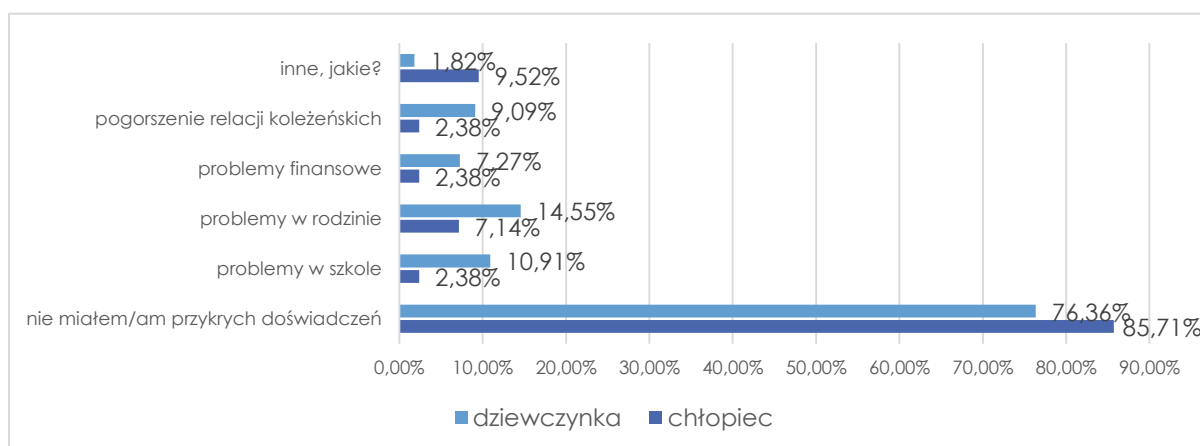
Ankietowani uczniowie, którzy przyznali, że spróbowali alkoholu deklarują, że najczęściej po raz pierwszy spróbowali go w czasie uroczystości rodzinnej (38,10% chłopców, 58,18% dziewczynek), w czasie imprezy towarzyskiej (26,19% chłopców, 43,64% dziewczynek), czy też ze znajomymi na podwórku (33,33% chłopców, 34,55% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (9,52% chłopców, 9,09% dziewczynek) respondenci napisali: „brat mnie poczęstował”, „na weselu”, „sylwester ze znajomymi” oraz „w samotności”.

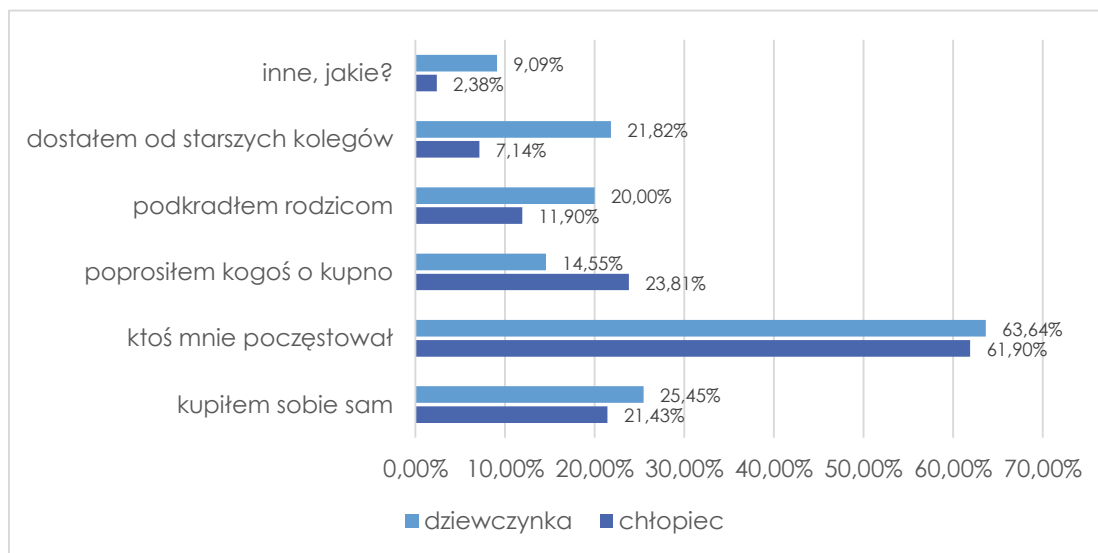
Wykres 66 W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

Młodzi mieszkańcy zapytani o jakiegokolwiek przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu, odpowiedzieli niemal jednogłośnie, że nie doświadczyli żadnych negatywnych skutków picia alkoholu (85,71% chłopców, 76,36% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (9,52% chłopców, 1,82% dziewczynek) uczniowie napisali: „widziałem skutki przedawkowania alkoholu na bliskiej osobie” oraz „wymiotowałem”.

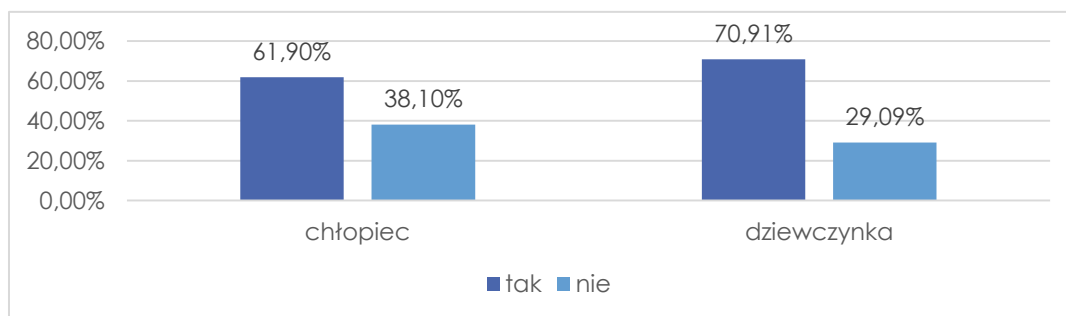
Wykres 67 Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

Na pytanie, w jaki sposób uczniowie otrzymywali alkohol, 61,90% chłopców oraz 63,64% dziewczynek wskazywało, że zostali przez kogoś poczęstowani, następnie 21,43% chłopców oraz 25,45% dziewczynek zakupiło alkohol samodzielnie, natomiast w odpowiedzi „inne, jakie?” (2,38% chłopców, 9,09% dziewczynek) uczniowie napisali: „nie odpowiem na to pytanie”, „wzięłam z szafki”, „po kryjomu na uroczystości” oraz „przypadkiem”.

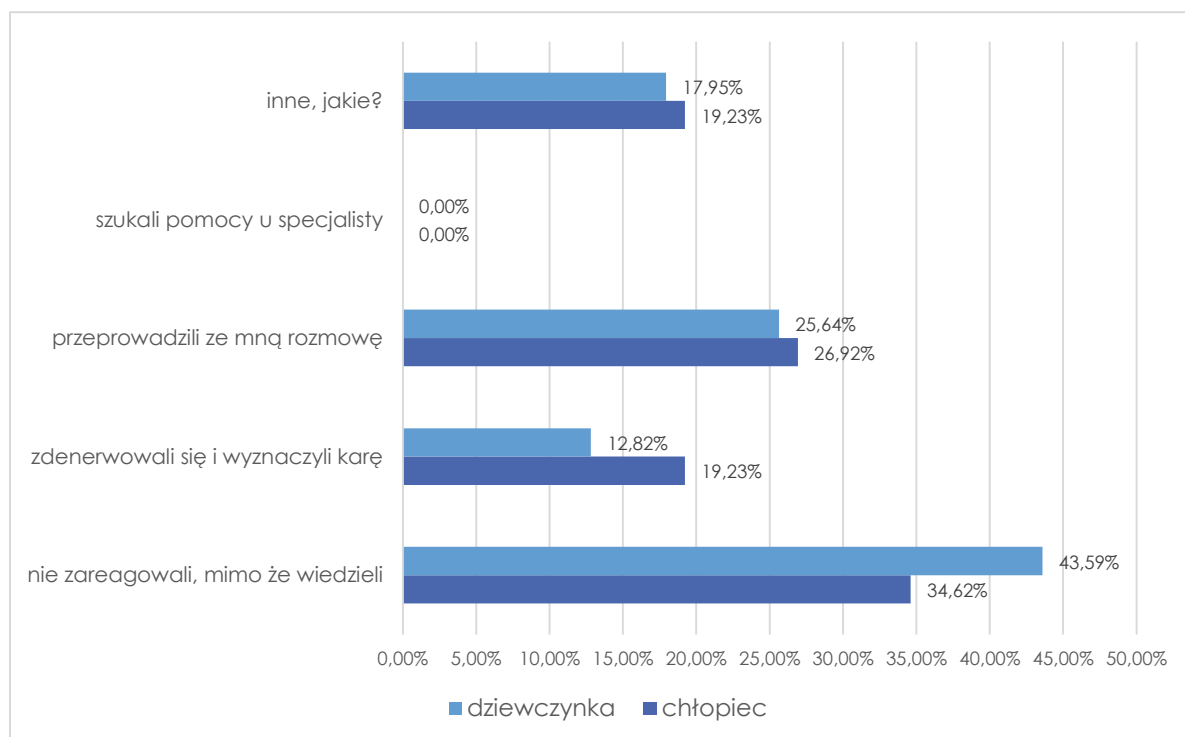
Wykres 68 Jak otrzymałeś/aś alkohol?

Dodatkowo uczniowie, którzy mieli już kontakt z alkoholem zostali zapytani, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, 61,90% chłopców oraz 70,91% dziewcząt przyznało, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Pozostałe 38,10% chłopców oraz 29,09% dziewczynek uważa, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu.

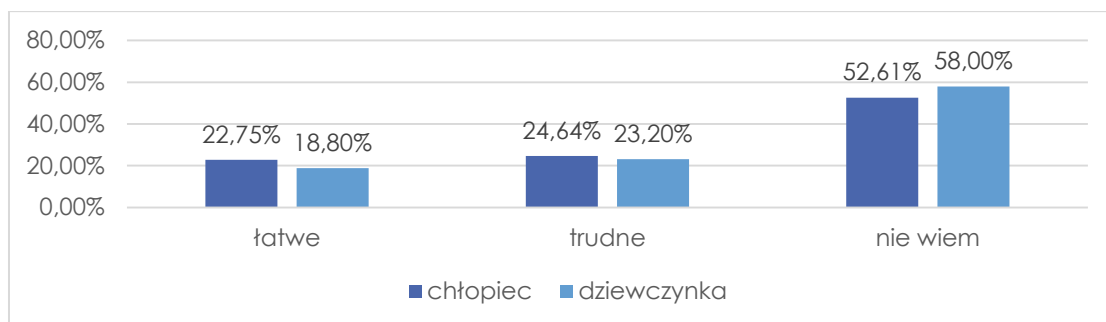
Wykres 69 Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

Młodym mieszkańcom, którzy przyznali, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu zadano pytanie o reakcję ich opiekunów. Większość badanych stwierdziło, że rodzice nie zareagowali na ten fakt, mimo, że wiedzieli (34,62% chłopców, 43,59% dziewczynek), może to świadczyć o tym, że uczniowie spożywali alkohol tylko na spróbowanie oraz za przyzwoleniem opiekunów. W odpowiedzi „inne, jakie?” (19,23% chłopców, 17,95% dziewczynek), ankieterzy napisali: „zdenerwowali się, dali karę i prowadzili ze mną rozmowę”, „trochę się zdenerwowali, ale uspokoili się”, „na luzie” oraz „dali mi spróbować”.

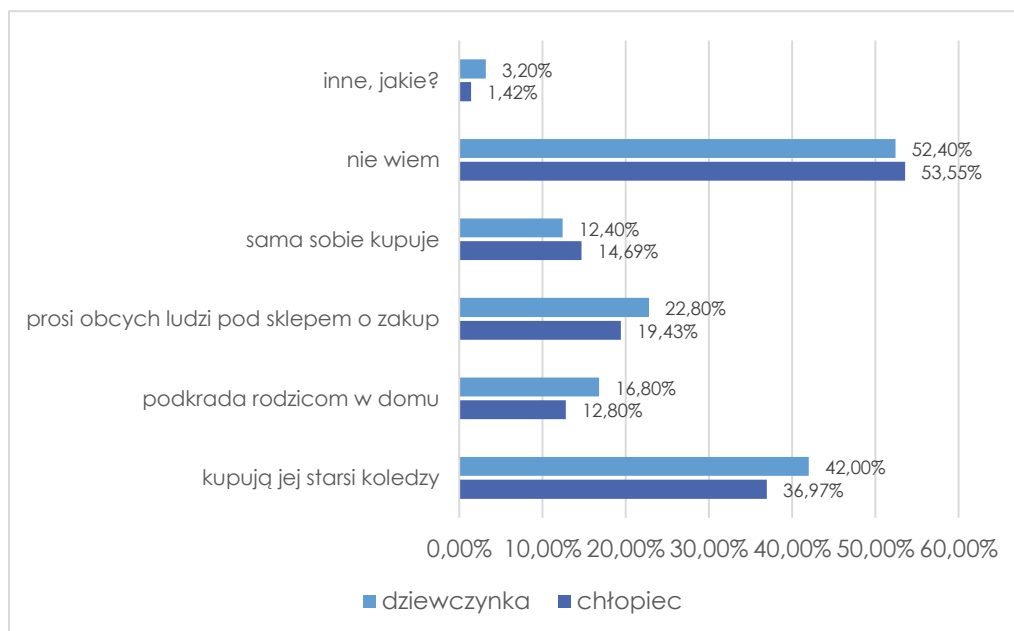
Wykres 70 Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

Zdania wszystkich ankieterowanych uczniów na temat łatwości zdobycia alkoholu na terenie Gminy Pelplin są podzielone. 24,64% chłopców oraz 23,20% dziewczynek przyznało, że alkohol jest trudny do zdobycia w ich miejscowości. Następnie 22,75% chłopców oraz 18,80% dziewczynek stwierdziło, że kupno alkoholu jest łatwe na terenie Gminy Pelplin. Pozostałe 52,61% chłopców, a także 58,00% dziewczynek nie ma zdania na ten temat, może to świadczyć o tym, że nie są oni zainteresowani kupnem lub zdobyciem alkoholu.

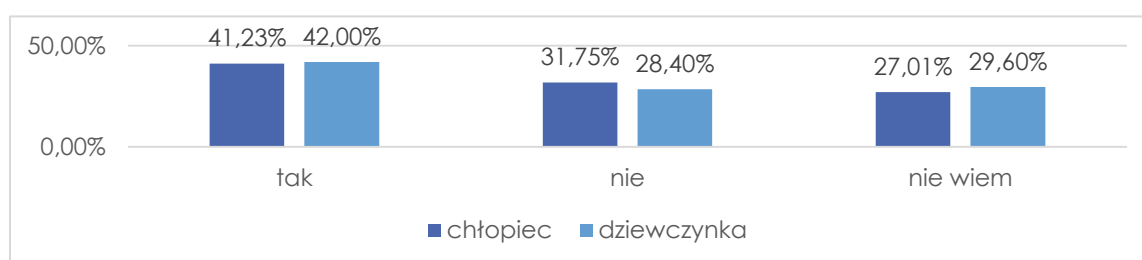
Wykres 71 Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to?

Dodatkowo, uczniowie wymieniali jak ich rówieśnicy mogą zdobywać alkohol. Najczęściej w opinii uczniów kupują go starsi koledzy (36,97% chłopców, 42,00% dziewczynek), rówieśnicy proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu (19,43% chłopców, 22,80% dziewczynek), czy też podkradają rodzicom (12,80% chłopców, 16,80% dziewczynek). Natomiast największy odsetek uczniów (53,55% chłopców oraz 52,40% dziewczynek) udzielił odpowiedzi „nie wiem”. Może to świadczyć o tym, że nie są oni zainteresowani tematem spożywania alkoholu. W odpowiedzi „inne, jakie?” (1,42% chłopców, 3,20% dziewczynek), młodzi mieszkańcy napisali: „tata daje mi piankę z piwa”.

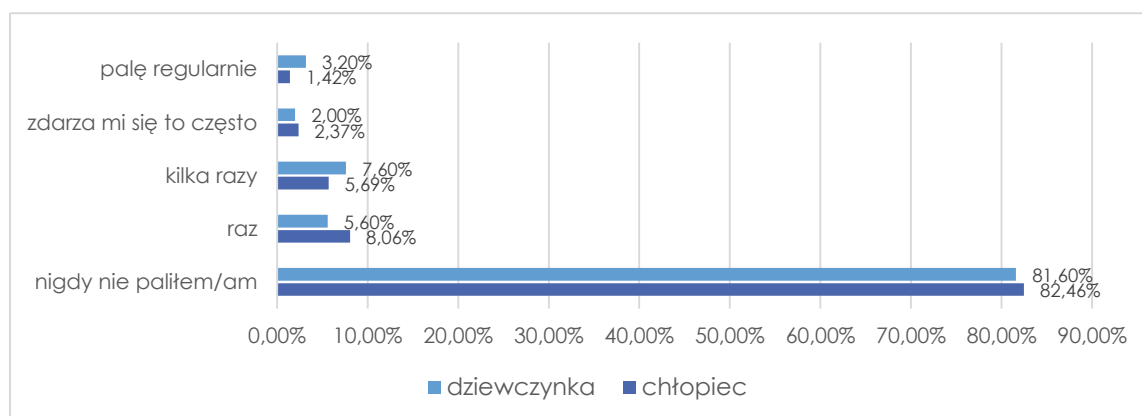
Wykres 72 Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

Wraz z piciem alkoholu wiąże się również problem nikotynowy. Pomimo tego, że są to wyroby dozwolone od lat 18, młodzież bezproblemowo może sięgnąć po **papierosy**. W młodym wieku rozpoczynanie palenia papierosów jest niebezpieczne, ponieważ jednostka szybciej się uzależnia oraz ciężiej jest jej zerwać z nałogiem. Papierosy szkodzą przede wszystkim osobie palącej, ale również innym osobom w towarzystwie. Uczniowie (41,23%) oraz uczennice (42,00%) przyznają, że ich rówieśnicy palą papierosy. Kolejno 31,75% chłopców oraz 28,40% dziewczynek nie wie czy takie zjawisko występuje wśród ich znajomych i rówieśników. Następnie 27,01% uczniów oraz 29,60% uczennic uważa, że ich rówieśnicy nie palą papierosów.

Wykres 73 Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

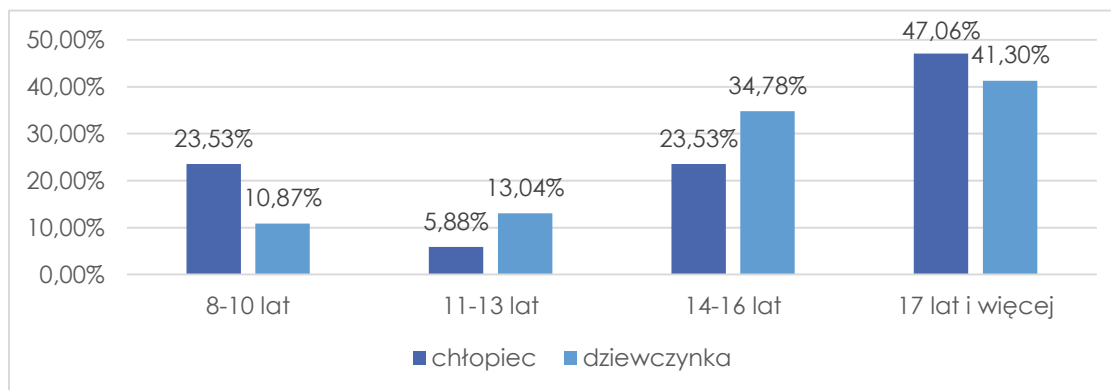
Ponadto 82,46% chłopców oraz 81,60% dziewczynek odpowiedziało, że nigdy nie paliło papierosów. Uczniowie, którzy przyznali, że próbowali palić papierosy to 17,54% chłopców oraz 18,40% dziewcząt¹⁰ w tym chłopcy palili: raz (8,06%), kilka razy (5,69%), często (2,37%) oraz palą regularnie (1,42%). Dziewczynki, natomiast zapaliły papierosa: raz (5,60%), kilka razy (7,60%), często (2,00%), a także palą regularnie (3,20%).

Wykres 74 Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

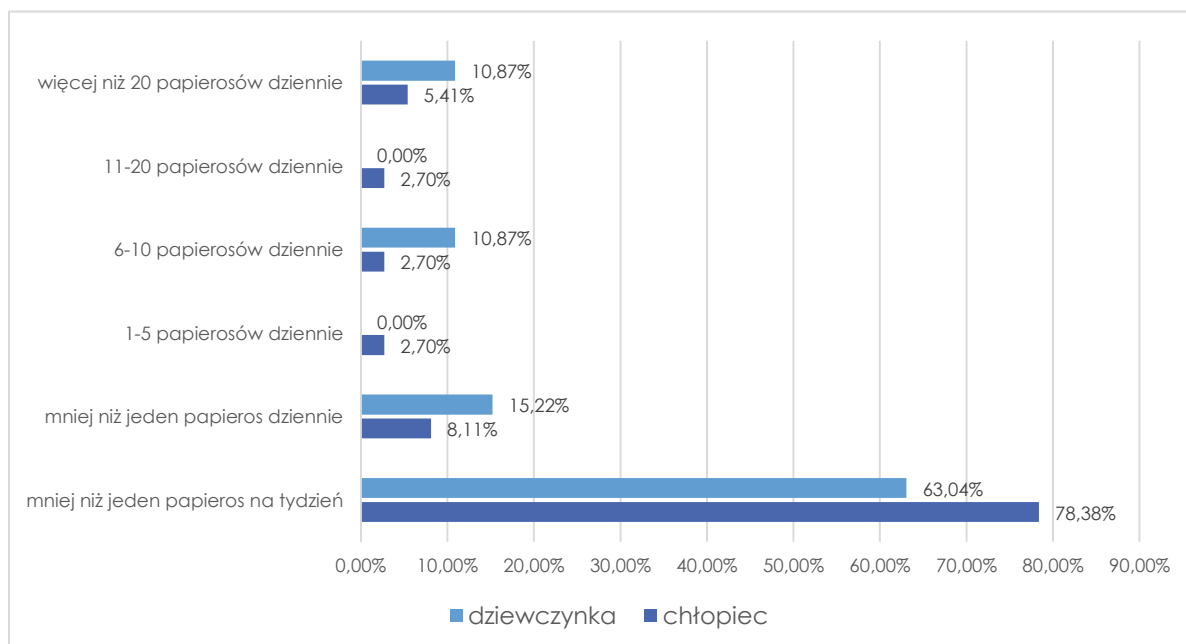
¹⁰ Łącznie 13 dziewczynek oraz 10 chłopców.

Uczniowie, którzy przyznali, że palą papierosy poproszeni zostali o określenie wieku w jakim zaczęli to robić. Młodzi ankietowani przyznali, iż po raz pierwszy, zapalili papierosa kolejno w wieku: 8-10 lat (23,53% chłopców, 10,87% dziewczynek), od 11 do 13 lat (5,88% chłopców, 13,04% dziewczynek), od 14 do 16 lat (23,53% chłopców, 34,78% dziewczynek) oraz w wieku 17 lat i więcej (47,06% chłopców, 41,30% dziewczynek).

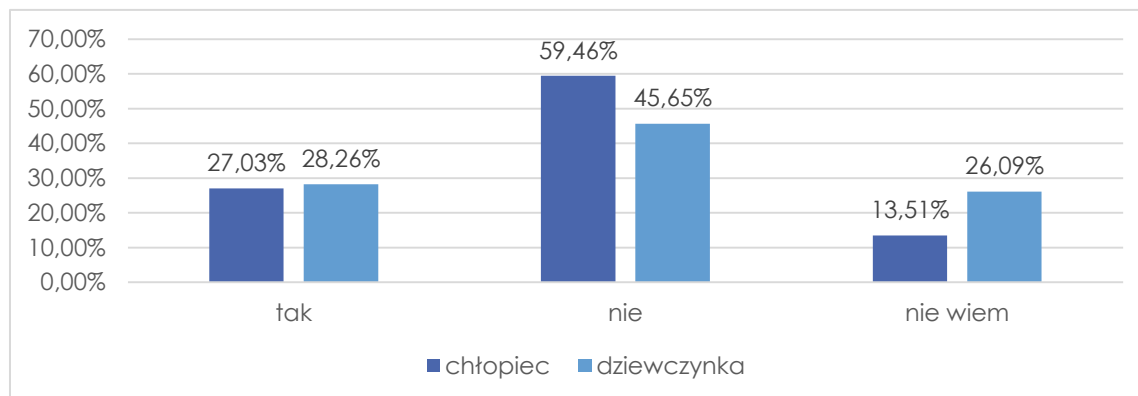
W jakim wieku palileś/aś papierosy po raz pierwszy?

Pocieszający jest fakt, że uczniowie (78,38% chłopców, 63,04% dziewczynek), którzy zadeklarowali się, że palą, robią to rzadko, bowiem głównie palą mniej niż jednego papierosa na tydzień.

Wykres 75 Jak często palileś/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

59,46% chłopców oraz 45,65% dziewczynek spośród deklarujących palenie tytoniu przyznało, że ich rodzice nie wiedzą o tym, że palą oni papierosy. Kolejne 27,03% chłopców i 28,26% dziewczynek twierdzi, że rodzice wiedzą o tym fakcie. Pozostałe 13,51% uczniów i 26,09% uczennic nie ma wiedzy na ten temat.

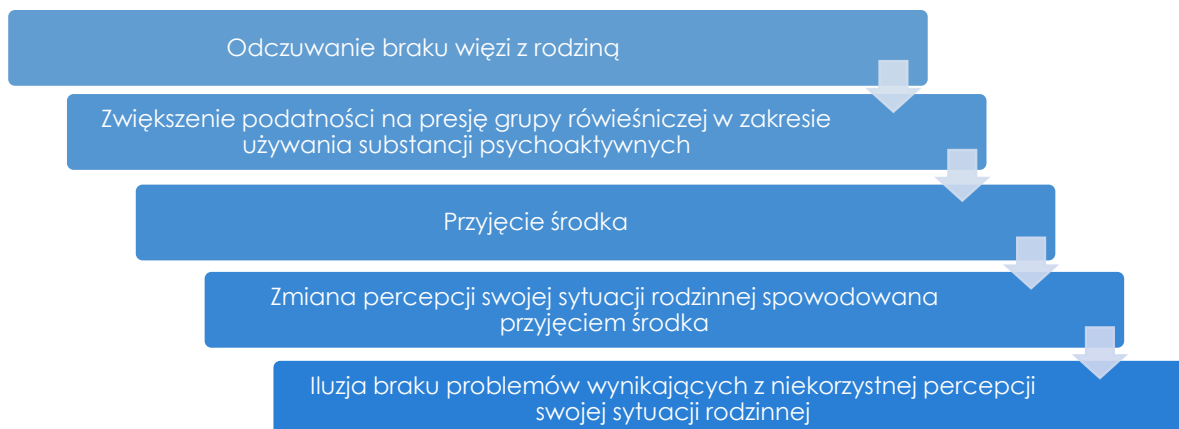
Wykres 76 Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosy?

4.2.3. Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

We współczesnym świecie na niespotykaną wcześniej skalę pojawiło się zjawisko nadużywania substancji odurzających. Szczególnie wśród ludzi młodych, którzy często nie mają świadomości zagrożenia, odurzanie stanowi alternatywę – sposób na życie. Ta plaga społeczna dotknęła wiele krajów, szczególnie na zachodzie i w szybkim czasie dotarła do naszego kraju. Już od samego początku miała ona charakter dynamiczny. Badania pokazują, iż już coraz młodsze dzieci deklarują zażywanie substancji psychoaktywnych oraz sięganie po alkohol i nikotynę. Okres dojrzewania jest dla młodych ludzi czasem wyjątkowym. W związku z tym, wiek adolescencji to również czas, w którym młodzi ludzie często sięgają po substancje psychoaktywne. Są one próbą zaspokojenia specyficznych potrzeb wieku dorastania: integracji z rówieśnikami, manifestowania niezależności od dorosłych oraz wyrażeniu tożsamości.

Na podjęcie próby sięgania po substancje uzależniające wpływa wiele czynników. Ogromny wpływ na to zjawisko mają m.in.: więzi rodzinne, rówieśnicy, media oraz social media. Współcześnie obserwuje się coraz większe osłabienie relacji rodzinnych, które w

dużej mierze przekładają się na jakość kontaktów dzieci z rodzicami. Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji. Tym samym nieprawidłowo funkcjonująca rodzina może spowodować ukształtowanie się osobowości dziecka podatnej na uzależnienie, jak również być powodem wielu stresogennych sytuacji, mogących stać się przyczyną inicjacji narkotykowej, alkoholowej, czy też nikotynowej¹¹. Na poniższym diagramie możemy zaobserwować, jak działa ten mechanizm¹²:

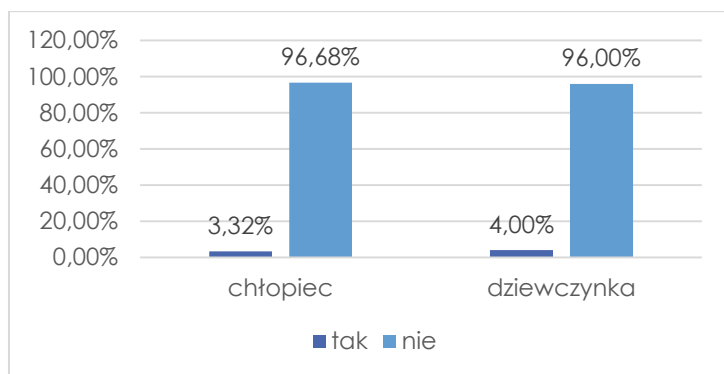
Kolejna część niniejszej diagnozy dotyczy powyższego problemu (narkotykowego). Celem było oszacowanie skali zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych wśród uczniów ze szkół zlokalizowanych na terenie Gminy Pelplin oraz sprawdzenie wiedzy dotyczącej środków psychoaktywnych. Uczniów zapytano, czy próbowali kiedykolwiek zażywać narkotyki i/lub dopalacze. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 96,68% chłopców i 96,00% dziewczynek nigdy nie próbowało substancji psychoaktywnych. Do zażywania narkotyków czy dopalaczy przyznało się 3,32% chłopców i 4,00% dziewczynek¹³.

¹¹ Gaś Z, „Rodzina a uzależnienia”, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1994, Lublin.

¹² Mechanizm wg. F.Streit.

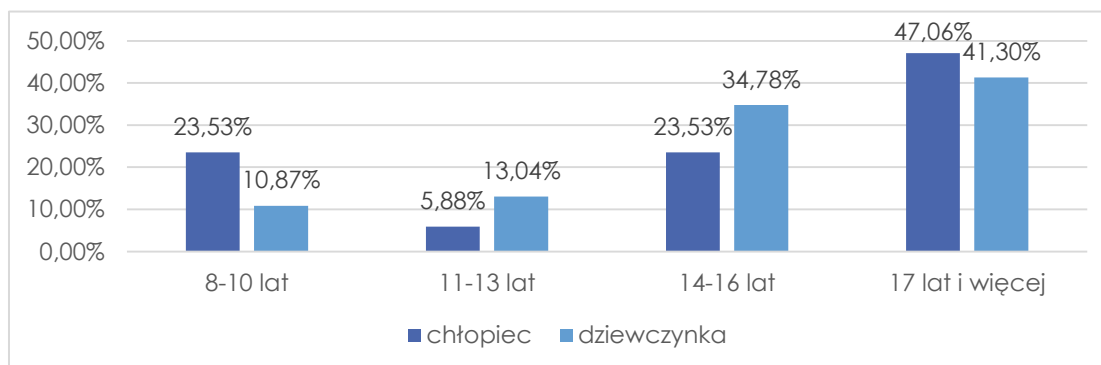
¹³ Łącznie 10 dziewczynek, 7 chłopców.

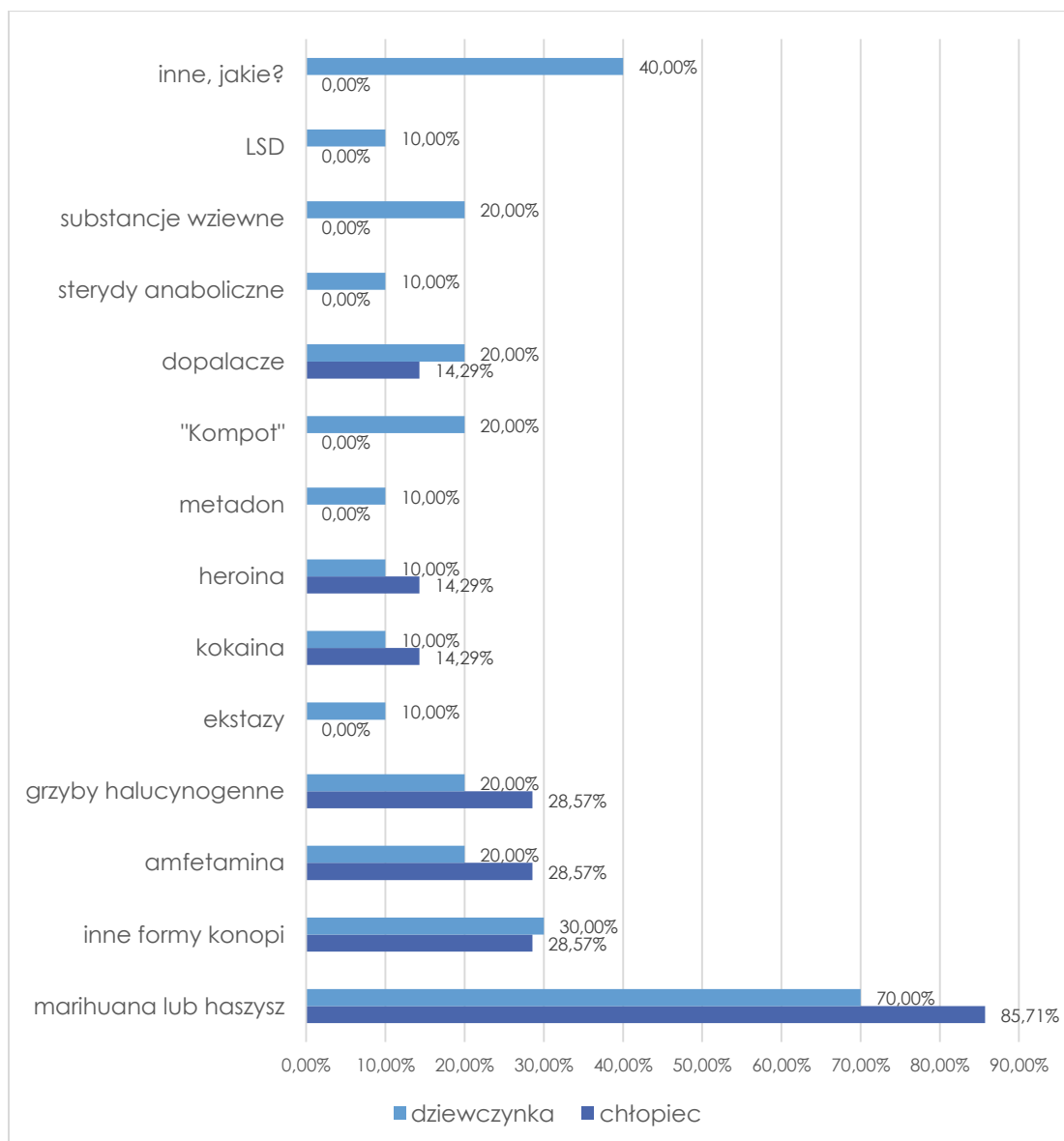
Wykres 77 Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?

Uczennice oraz uczniowie, którzy przyznali się do próbowania środków psychoaktywnych stwierdzili, że zażywali je w przedziale wiekowym 17 lat i więcej (47,06% chłopców, 41,30% dziewczynek), w wieku 14-16 lat (23,53% chłopców, 34,78% dziewczynek), w wieku 11-13 lat (5,88% chłopców, 13,04% dziewczynek), a także w wieku 8-10 lat (23,53% chłopców, 10,87% dziewczynek).

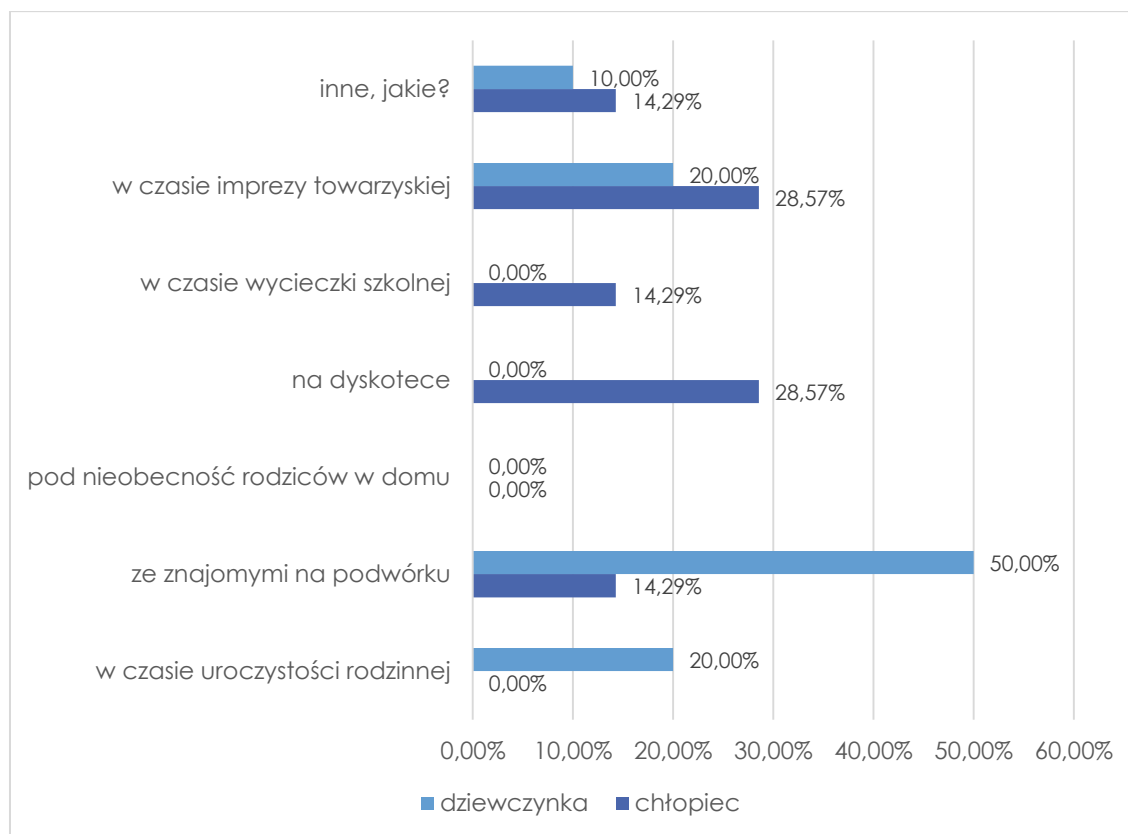
Wykres 78 Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

Pomimo niewielkiego zainteresowania środkami psychoaktywnymi wśród uczniów, należy przyjrzeć się, jakie substancje młodzi ankietowani zdecydowali się spróbować. Najczęściej wskazywano na marihuanę lub haszysz (85,71% chłopcy, 70,00% dziewczynki), inne formy konopi (28,57% chłopców, 30,00% dziewczynek), czy też amfetaminę i grzyby halucynogenne (po 28,57% chłopców i po 20,00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (40,00%) ankietowane dziewczynki wskazywały na leki przeciwbólowe.

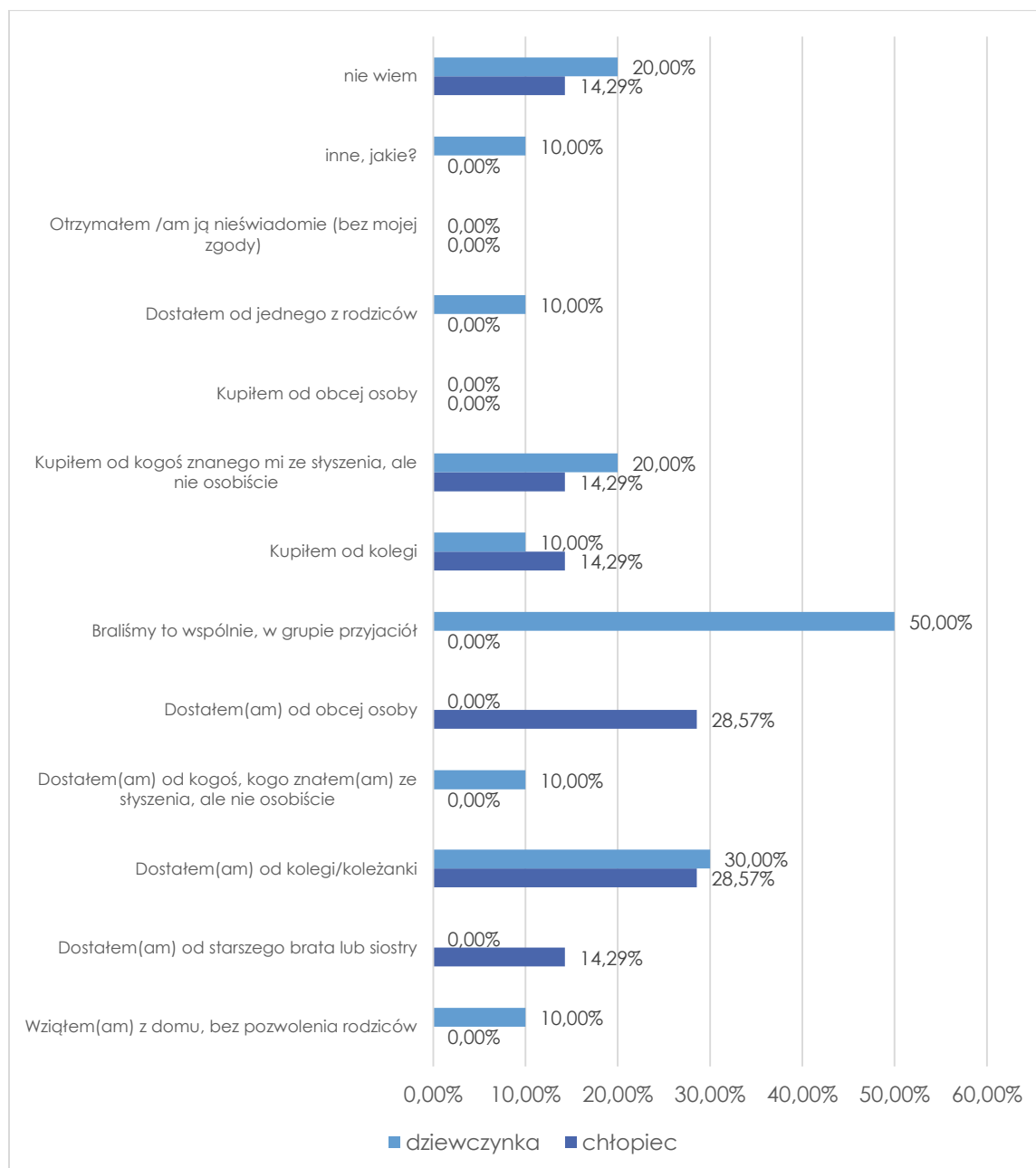
Wykres 79 Jakiego rodzaju substancje były używane? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Dodatkowo na poniższym wykresie można dowiedzieć się, że uczniowie po raz pierwszy zażywali narkotyki ze znajomymi na podwórku (50,00% chłopców, 14,29% dziewczynek) bądź w czasie imprezy towarzyskiej (28,57% chłopców, 20,00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (14,29% chłopców, 10,00% dziewczynek) nie wskazano konkretnych przykładów.

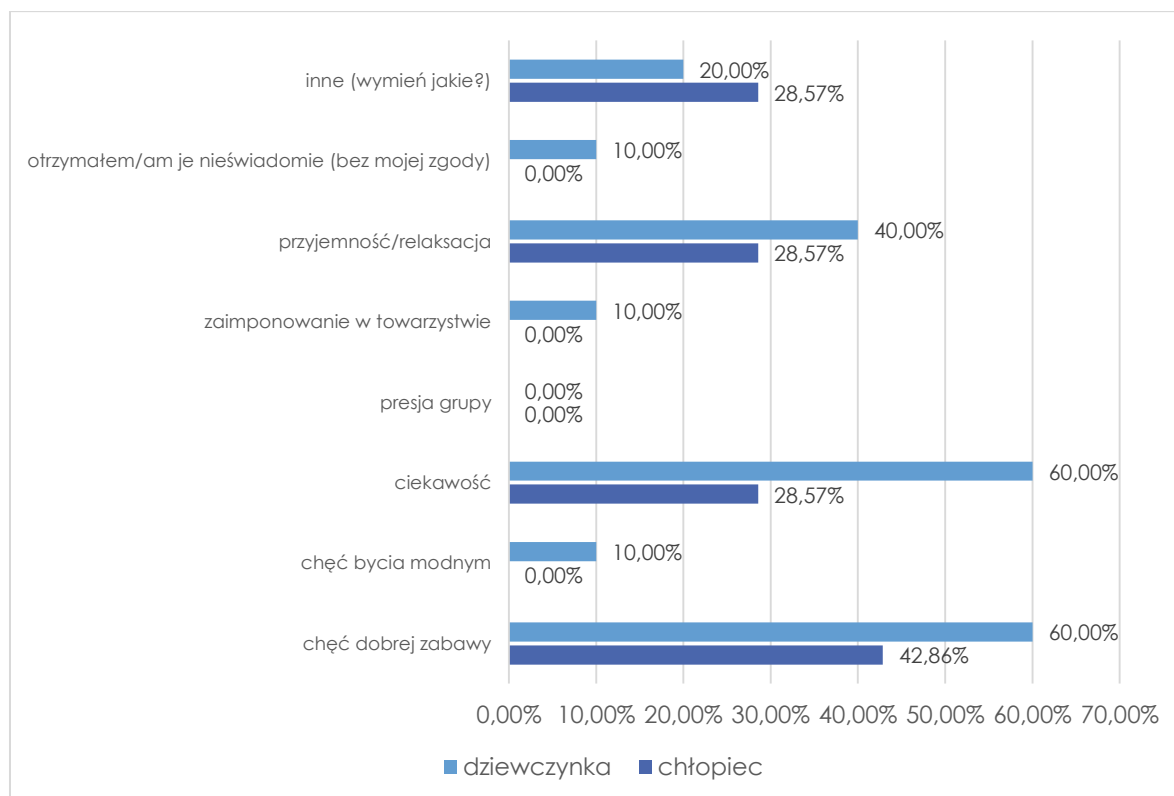
Wykres 80 W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze po raz pierwszy? Można wybrać kilka odpowiedzi.

Ponadto uczniowie, którzy wskazali, że zażywali kiedykolwiek narkotyki lub dopalacze zostali poproszeni o wskazanie, skąd wzięli substancje psychoaktywną. Uczennice najczęściej zaznaczyły odpowiedzi: „braliśmy to wspólnie, w grupie przyjaciół (50,00%), „dostałam od kolegi/koleżanki”, czy też „kupiłam od kogoś znanego mi ze słyszenia, ale nie osobiście”. Chłopcy natomiast najczęściej wskazywali na: „dostałem od kolegi/koleżanki”, a także „dostałem od obcej osoby (po 28,57%).

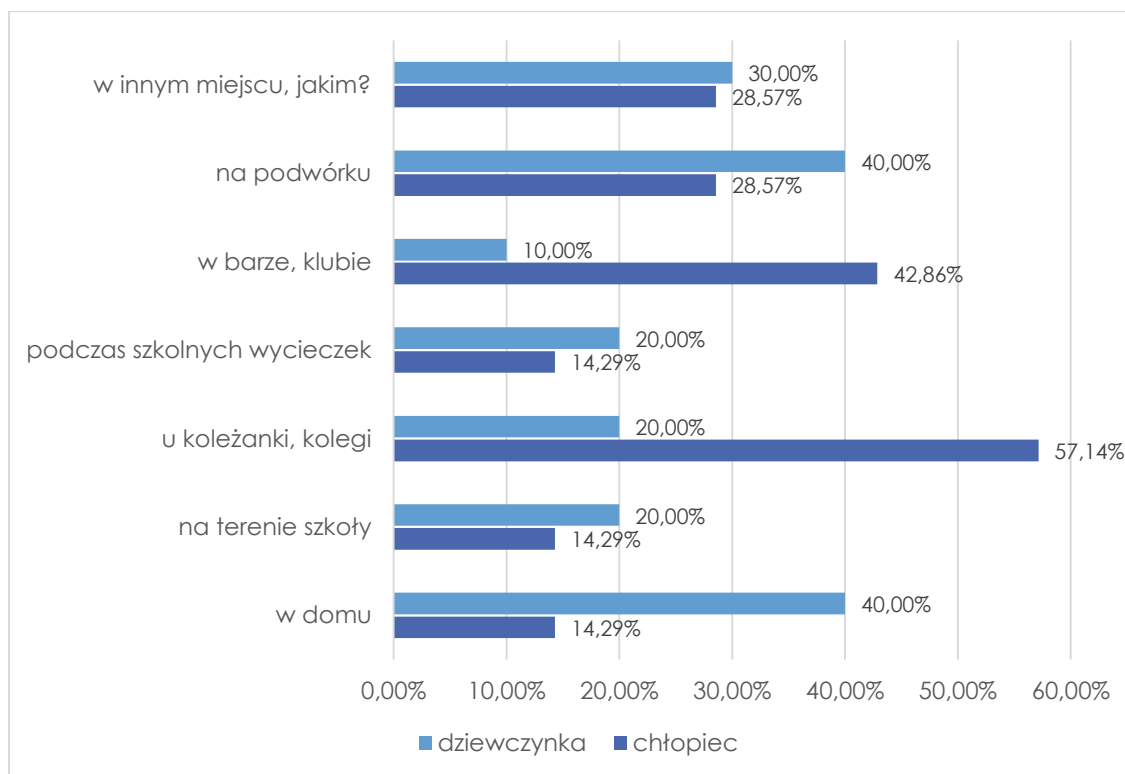
Wykres 81 Skąd wzięłaś/ęłaś tę substancję?

Respondenci zostali zapytani, co skłoniło ich do zażywania substancji psychoaktywnych. Uczennice najczęściej zaznaczyły odpowiedzi: „chęć dobrej zabawy”, „ciekawość” (po 60,00%), a także przyjemność/relaksacja (40,00%). Natomiast chłopcy odpowiedzieli w większości, iż tym co skłoniło ich do zażycia substancji psychoaktywnych była chęć dobrej zabawy (42,86%) oraz przyjemność/relaksacja, a także ciekawość (po 28,57%). W odpowiedzi „inne (wymień jakie?)” napisano: „alkohol” oraz „nudziło mi się”.

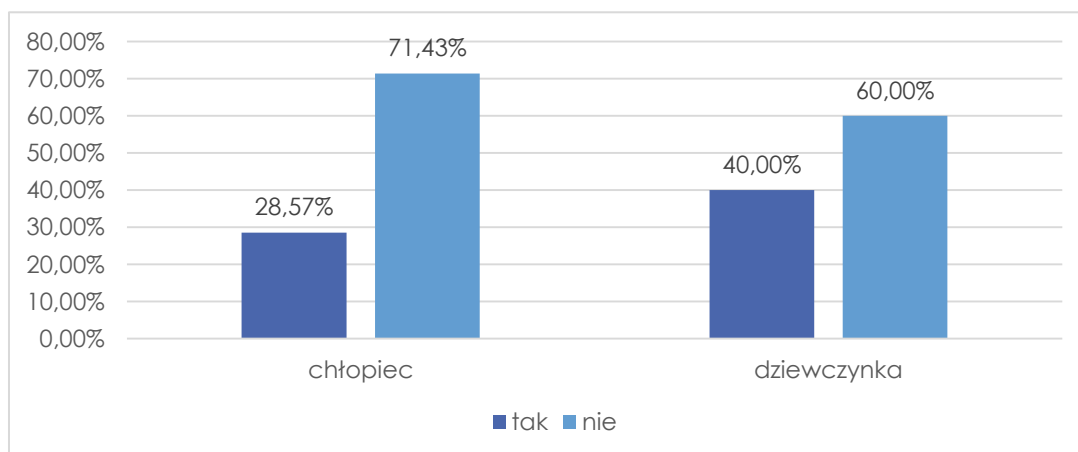
Wykres 82 Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Uczniowie, którzy przyznali, że zażywali narkotyki lub dopalacze wskazywali również, gdzie zdarzyło im się zażywać te substancje. Uczniowie najczęściej wymieniali: „u koleżanki/kolegi (57,14%) oraz „w barze/klubie” (42,86%), natomiast uczennice najczęściej odpowiadały: „na podwórku” oraz „w domu” (po 40,00%). Dodatkowo w odpowiedzi „w innym miejscu, jakim?” (28,57% chłopców, 30,00% dziewczynek) młodzi respondenci napisali: „w lesie” oraz „w plenerze”.

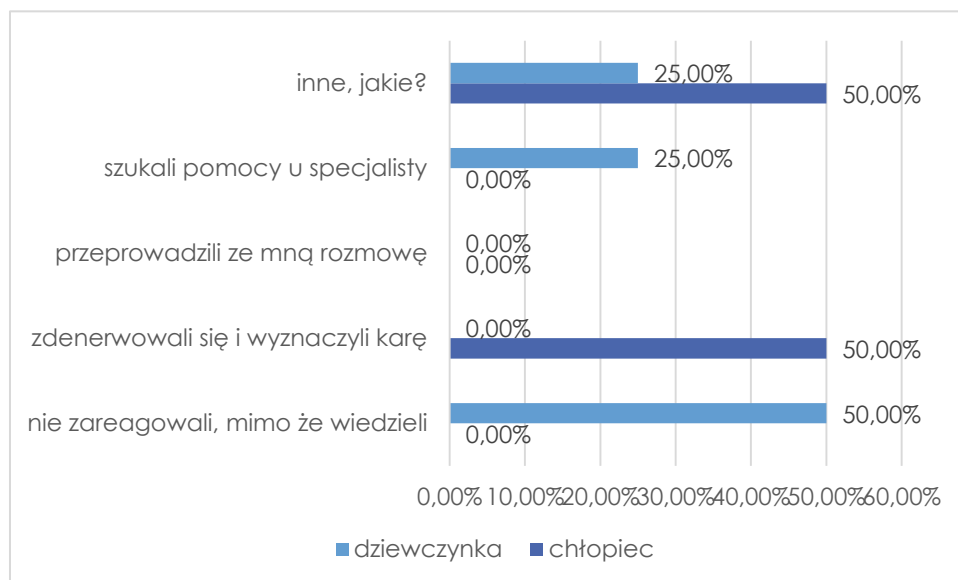
Wykres 83 Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

28,57% chłopców oraz 40,00% dziewczynek, twierdzi, że ich rodzice wiedzą o tym, iż zażywali narkotyki.

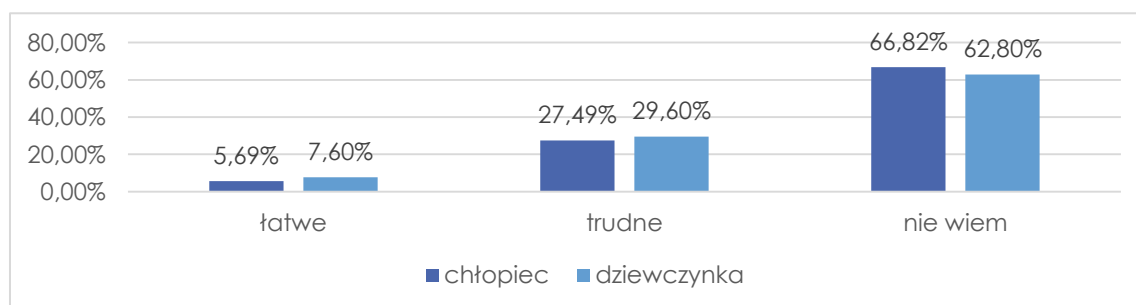
Wykres 84 Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

Ponadto, 50,00% chłopców stwierdziło, iż została im wyznaczona kara z związku z tym, że ich rodzice dowiedzieli się, iż zażywali oni substancje psychoaktywne, a 50,00% dziewczynek przyznało, że rodzice nic nie zrobili z tym faktem. Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (50,00% chłopców, 25,00% dziewczynek) nie wskazano nic konkretnego.

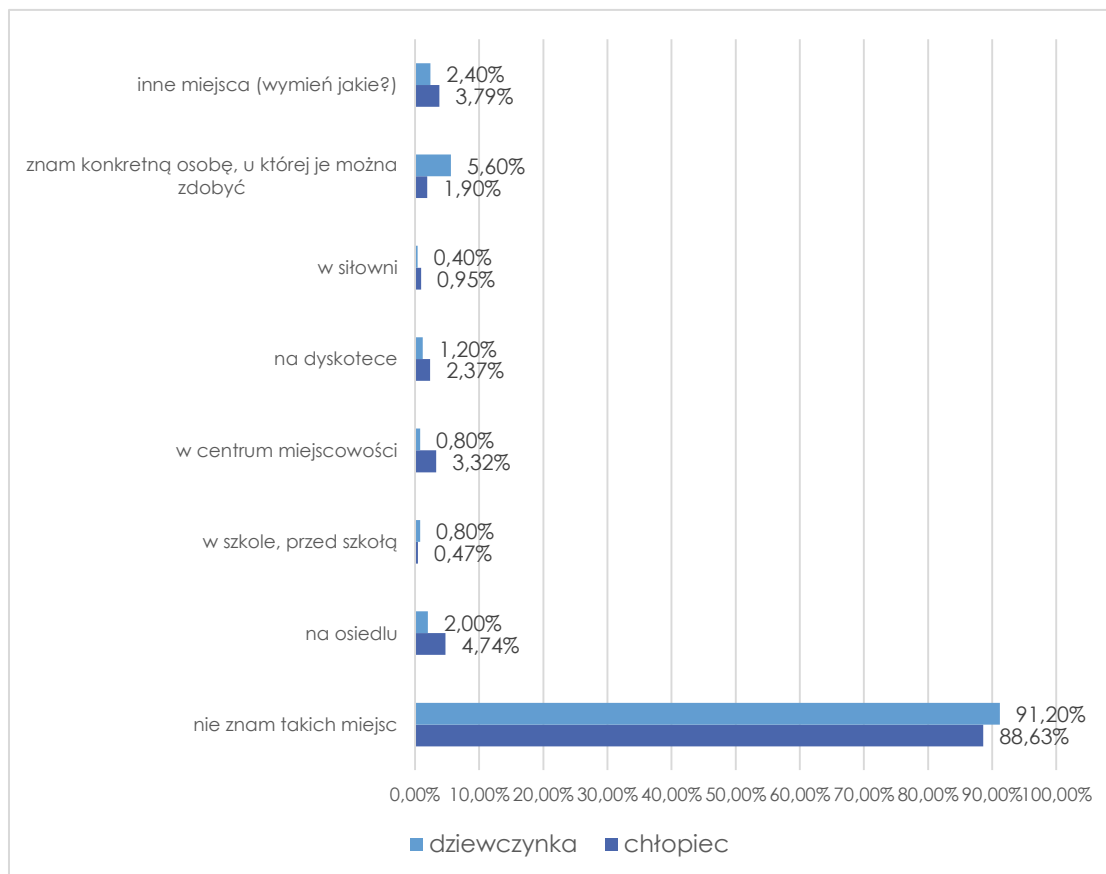
Wykres 85 Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?

Wszystkich ankietowanych uczniów zapytano, o trudność zdobycia narkotyków i dopalaczy w ich miejscowości. Uczniowie obu płci uważają, że pozyskanie substancji psychoaktywnych w ich najbliższym otoczeniu jest trudne (27,49% chłopców oraz 29,60% dziewczynek). Pozostałe 66,82% chłopców oraz 62,80% dziewczynek nie udzieliło konkretnej odpowiedzi, a 5,69% uczniów oraz 7,60% uczennic uważa, że zdobywanie narkotyków i dopalaczy na terenie Gminy Pelplin jest łatwe.

Wykres 86 Gdybyś chciał zdobyć narkotyki/dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

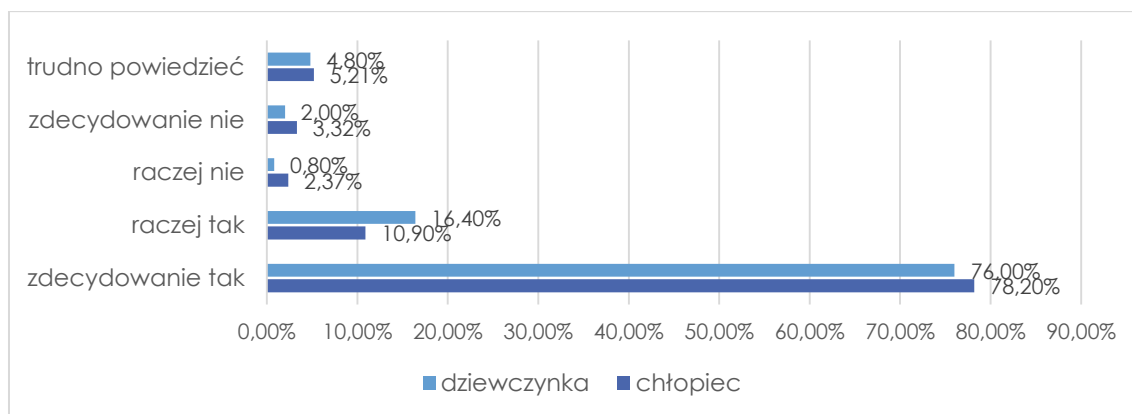
Większość uczniów (88,63%) oraz uczennic (91,20%) nie zna miejsc, w których mogą zakupić lub dostać narkotyki lub dopalacze. W odpowiedzi „inne miejsca (wymień jakie?)” (3,79% chłopców, 2,40% dziewczynek) młodzi mieszkańcy wymienili: „szkoła” oraz „temat tabu”.

Wykres 87 Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

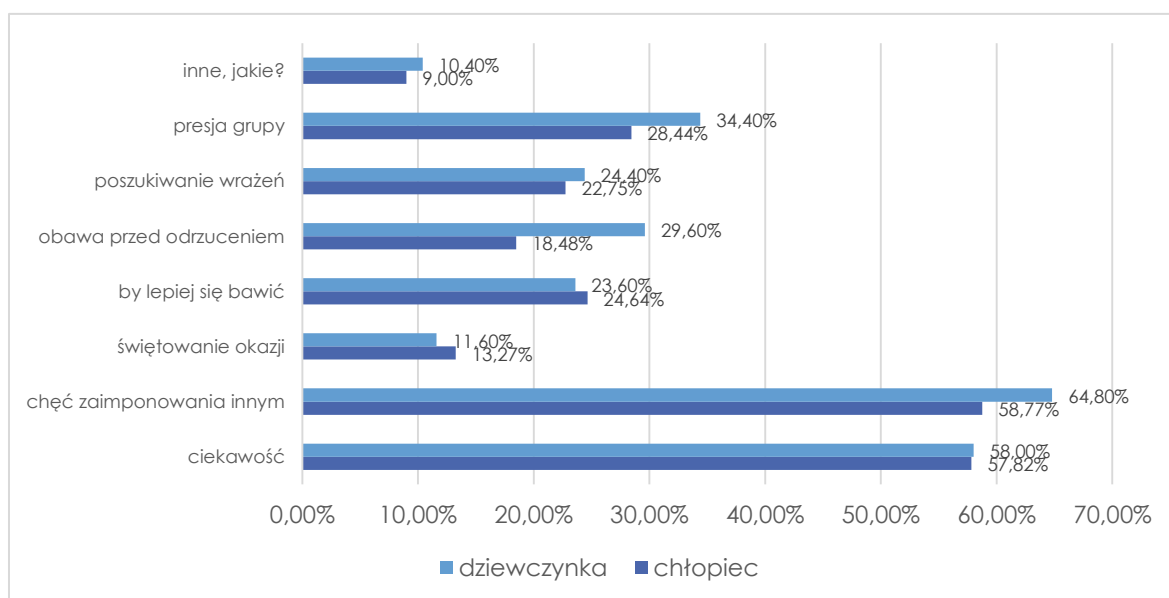
Uczniów zapytano również o to, czy według nich zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia. Większość młodych respondentów przyznała, że narkotyki i dopalacze są zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia (78,20% chłopców, 76,00% dziewczynek).

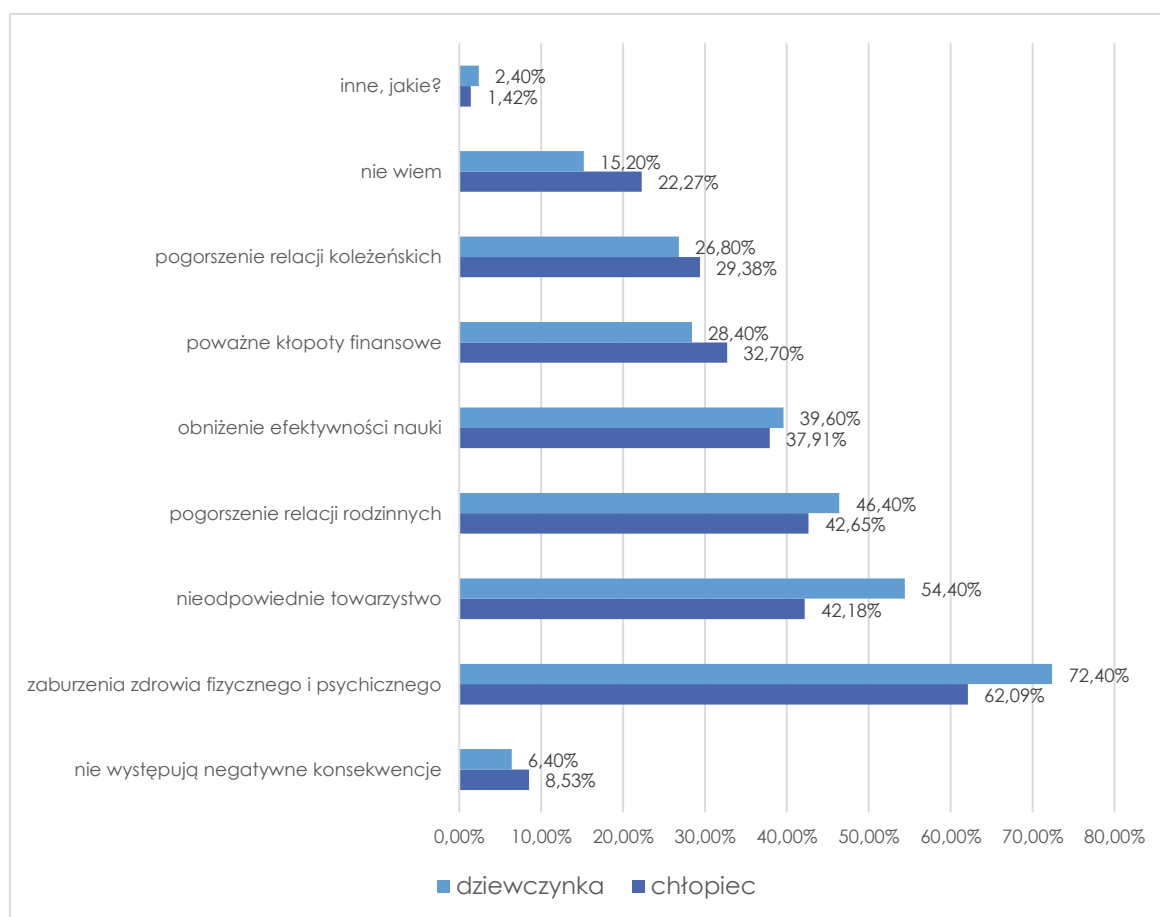
Wykres 88 Czy uważasz, że zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

Respondenci wymieniali również, z jakich powodów w ich opinii młodzi mieszkańcy sięgają po alkohol, tytoń, dopalacze i narkotyki. Najczęściej wymieniali: chęć zaimponowania innym (58,77% chłopców, 64,80% dziewczynek) czy też ciekawość (57,82% chłopców, 58,00% dziewczynek). Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (9,00% chłopców, 10,40% dziewczynek), uczniowie wymieniali: „bo to fajne”, „by radzić sobie z problemami”, „chęć zrelaksowania się, pozbycia się stresu”, „brak miłości rodziców oraz rodziny oraz samotność”, „bo to idioci”, „mają problemy w domu”, „uzależnienie”, „żeby wytrzymać w szkole”, „złe samopoczucie, stres” oraz „ucieczka od problemów”.

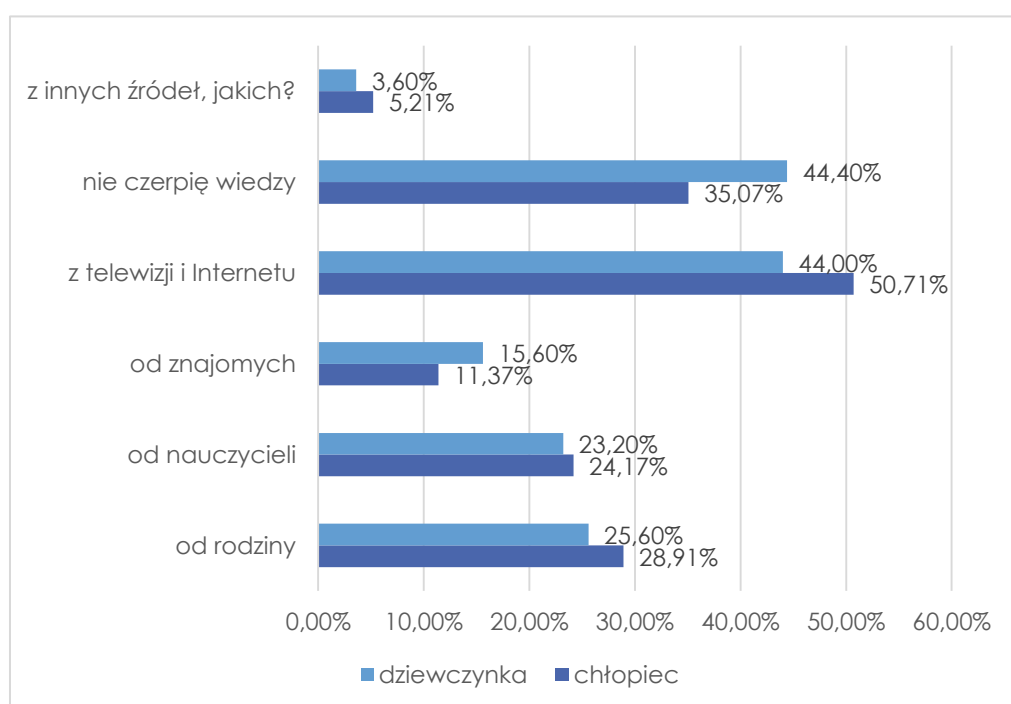
Wykres 89 Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, narkotyki, dopalacze, tytoń? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Respondenci wskazywali, jakie mogą być negatywne konsekwencje uzależnienia od alkoholu, tytoniu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych. Młodzi ankietowani najczęściej wskazywali: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (62,09% chłopców, 72,40% dziewczynek), nieodpowiednie towarzystwo (42,18% chłopców, 54,40% dziewczynek), czy też pogorszenie relacji rodzinnych (42,65% chłopców, 46,40% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (1,42% chłopców, 2,40% dziewczynek) młodzi mieszkańcy napisali: „od alkoholu można mieć chorobę wątroby”, „pogorszenie stanu zdrowia oraz potrzeba odwyku”, „po alkoholu odbija niektórym” oraz „można się od tego katastrofalnie uzależnić”.

Wykres 90 Jak według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, tytoniu, narkotyków, dopalaczy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

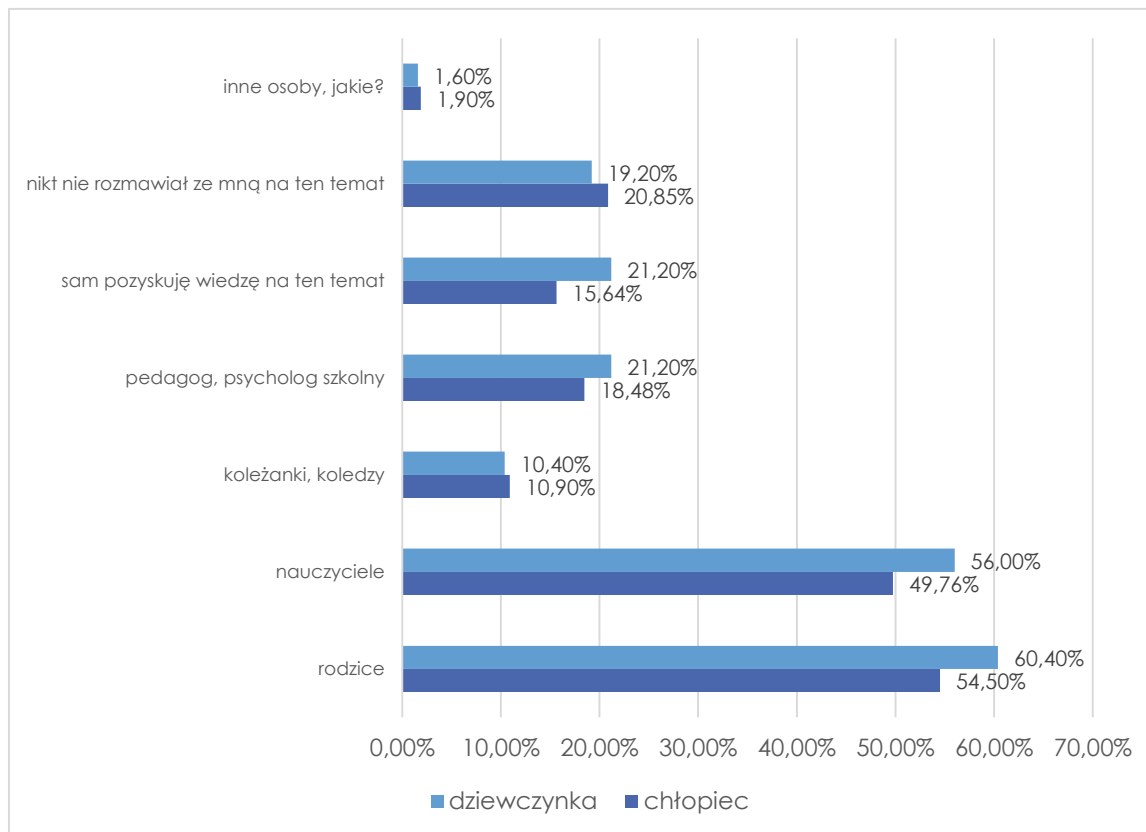
Ważną rzeczą w dzisiejszych czasach jest odpowiednie edukowanie młodzieży w temacie zagrożeń i konsekwencji płynących z zażywania środków psychoaktywnych, tytoniu, czy też alkoholu. Większość uczniów czerpie wiedzę ze środków masowego przekazu, jakimi są Internet i telewizja, gdzie informacje na powyższy temat znalazło 50,71% chłopców oraz 44,00% dziewcząt. Pokażna grupa ankietowanych, stanowiąca 35,07% chłopców i 44,40% dziewczynek, nie czerpie żadnych informacji na ten temat, może to oznaczać, że młodzi mieszkańcy nie są zainteresowani tą kwestią. W odpowiedzi „z innych źródeł, jakich?” (5,21% chłopców, 3,60% dziewczynek) młodzi mieszkańcy napisali: „pedagog szkolny”, „z praktyki”, „jeśli chce wiedzieć pytam rodziców”, „od księdza” oraz „z książek”.

Wykres 91 Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

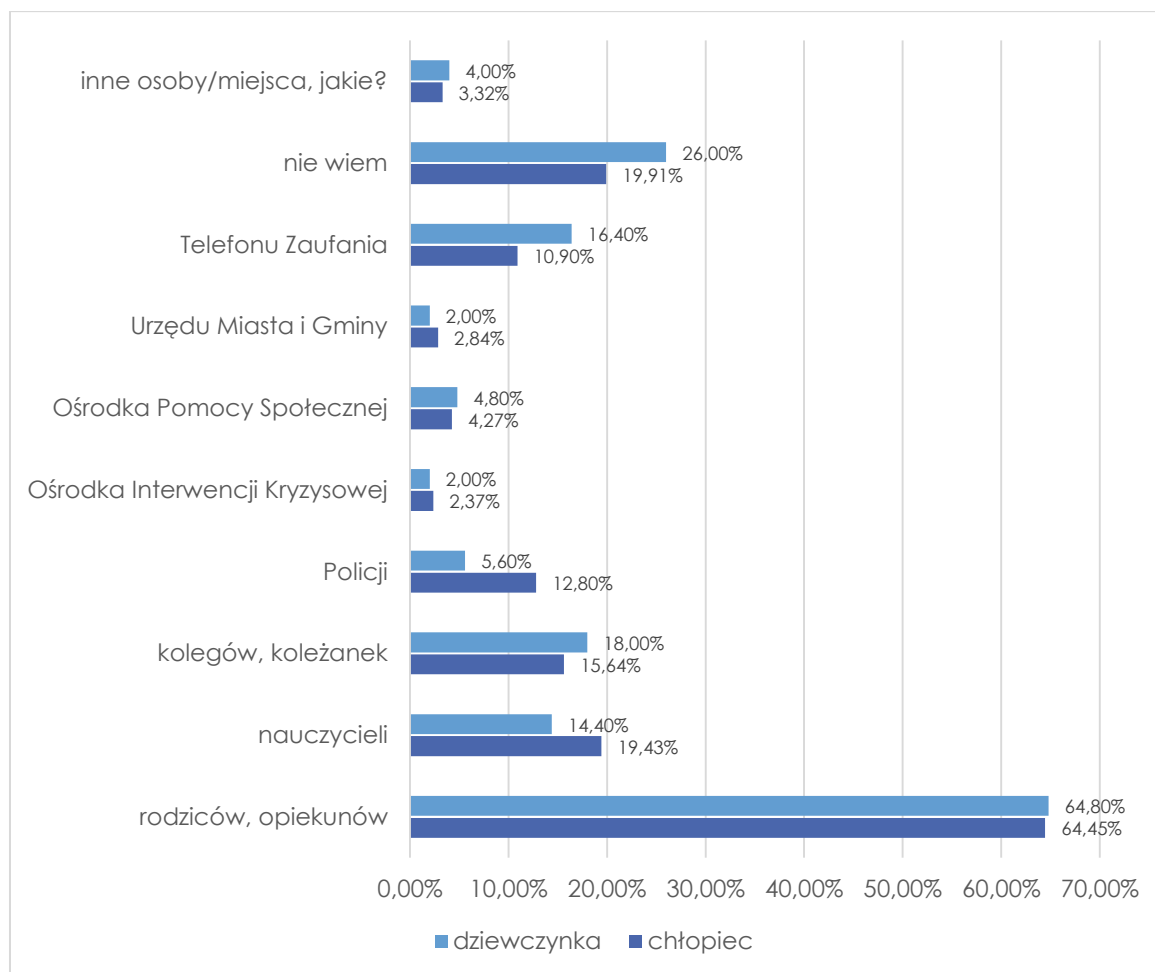
Zdaniem uczniów to rodzice (54,50% chłopców, 60,40% dziewczynek) oraz nauczyciele (49,76% chłopców, 56,00% dziewczynek) najczęściej rozmawiają z młodzieżą na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych. Niepokojący jest fakt, że 15,64% uczniów i 21,20% uczennic samodzielnie pozyskuje wiedzę na ten temat oraz, 20,85% chłopców i 19,20% dziewczynek uważa, że nikt z nimi na ten temat nie rozmawiał. W odpowiedzi „inne osoby, jakie?” (1,90% chłopców, 1,60% dziewczynek), młodzi mieszkańcy wskazali na:

„nikt” „wiem jak to może bardzo szkodzić zdrowiu i nic dobrego z tego nie będzie”, a także „każdy członek rodziny”.

Wykres 92 Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków, takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy?

Kolejno, młodzi ankietowani najchętniej zwróciliby się z problemem dotyczącym uzależnienia od narkotyków, dopalaczy, tytoniu czy alkoholu do ich rodziców i opiekunów (64,45% chłopców, 64,80% dziewczynek), do kolegów lub koleżanek (15,64% chłopców, 18,00% dziewczynek), czy też zwróciliby się na Telefon Zaufania (10,90% chłopców, 16,40% dziewczynek). Ponadto uczniowie wskazali, że nie wiedzą do kogo mogą się zwrócić (19,91% chłopców, 26,00% dziewczynek). Natomiast w odpowiedzi „inne osoby/miejsca, jakie? (3,32% chłopców, 4,00% dziewczynek), uczniowie napisali: „nie mam problemów”, „do nikogo”, „siostry”, „do mamy” oraz „tata”.

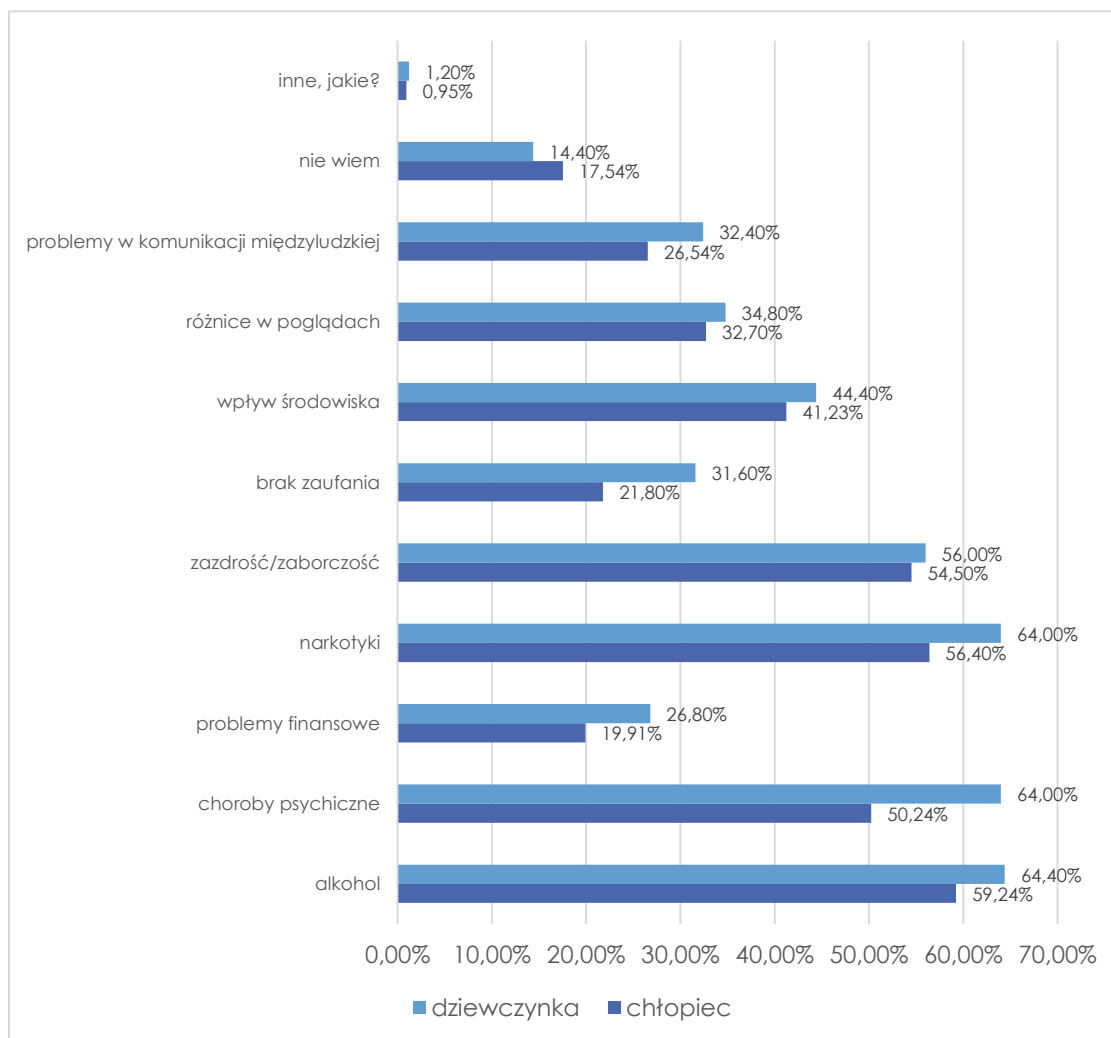

Wykres 93 Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, tytoniem, narkotykami lub dopalaczami? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

4.2.4. Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

Przemoc – jest to kolejny problem, który został poruszony w badaniu wśród młodych mieszkańców Gminy Pelplin. O samej przemocy jesteśmy w stanie mówić, gdy zostaną spełnione pewne warunki takie jak: gdy jest to intencjonalne działanie lub zaniechania działania, jedna z osób ma wyraźną przewagę nad drugą (która staje się ofiarą przemocy), działanie sprawcy przemocy narusza prawa i dobra osobiste drugiej osoby, ofiara doznaje cierpienia, szkód psychicznych oraz często fizycznych. Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem mogą prowokować agresję oraz przemoc wśród młodzieży. Uczniowie uważają, że przemoc wynika głównie z nadużywania alkoholu

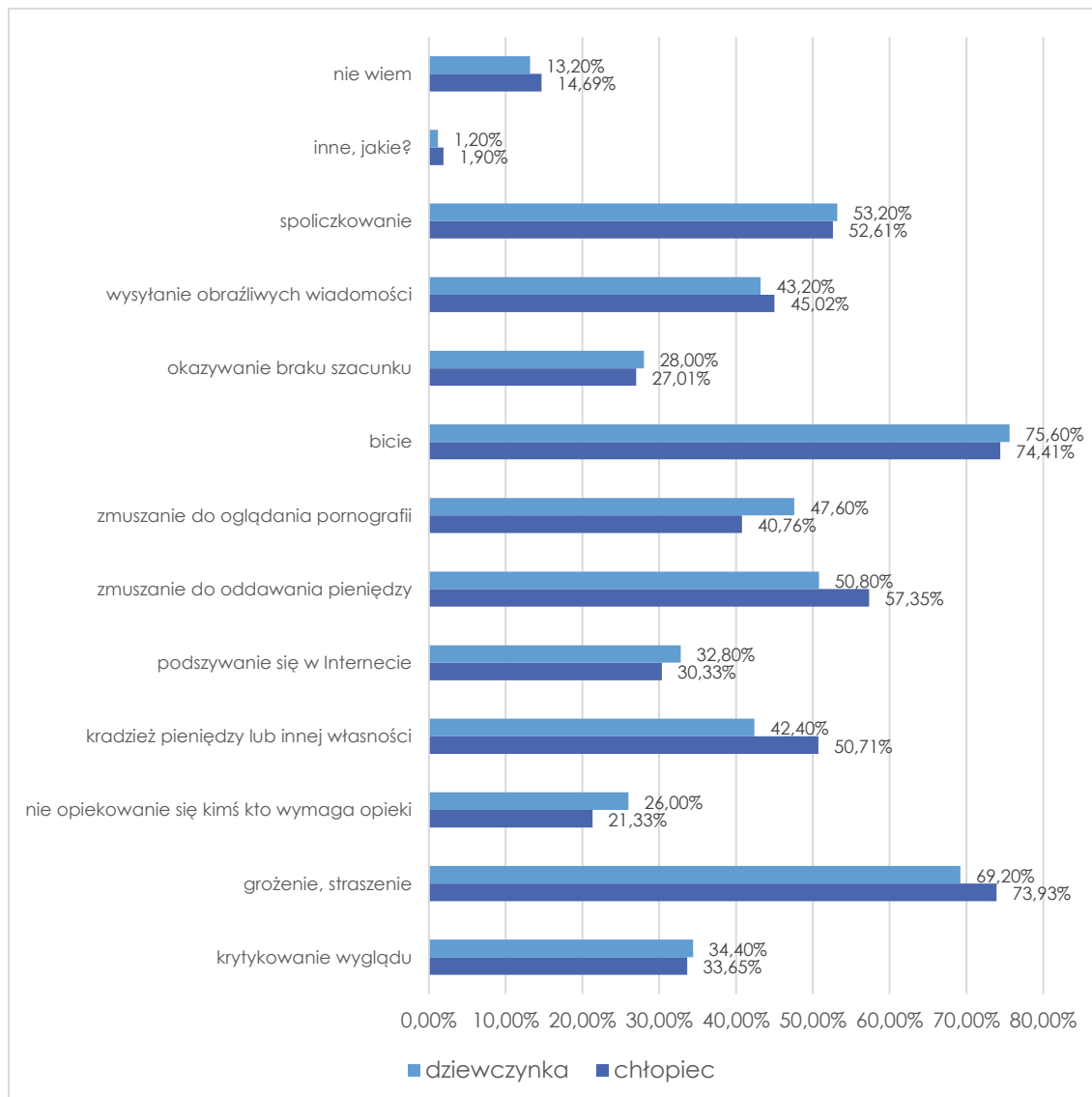
(59,24% chłopców, 64,40% dziewczynek) i narkotyków (56,40% chłopców, 64,00% dziewczynek), ale także z zazdrości/zaborczości (54,50% chłopców, 56,00% dziewczynek) oraz chorób psychicznych (50,24% chłopców, 64,00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (0,95% chłopców, 1,20% dziewczynek) nie wymieniono konkretnych odpowiedzi.

Wykres 94 Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?

Ankietowanych poproszono również o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem mogą być aktem przemocy. Najczęściej było to: bicie (74,41% chłopców, 75,60% dziewczynek), grożenie i straszenie (73,93% chłopców, 69,20% dziewczynek) czy też zmuszanie do oddawania pieniędzy (57,35% chłopców, 50,80% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (14,69%

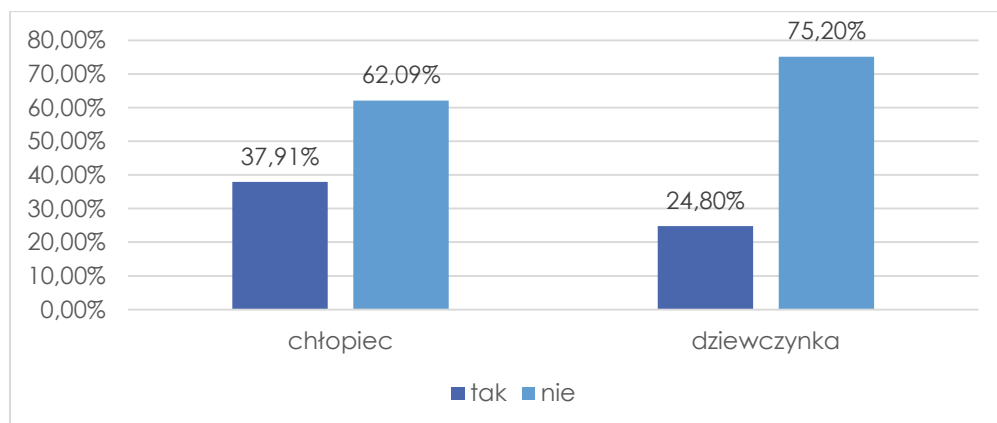
chłopców, 13,20% dziewczynek), młodzi mieszkańcy wskazali: „prześladowanie”, „mobbing”, „brak tolerancji i dyskryminacja”, a także „hejt”.

Wykres 95 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

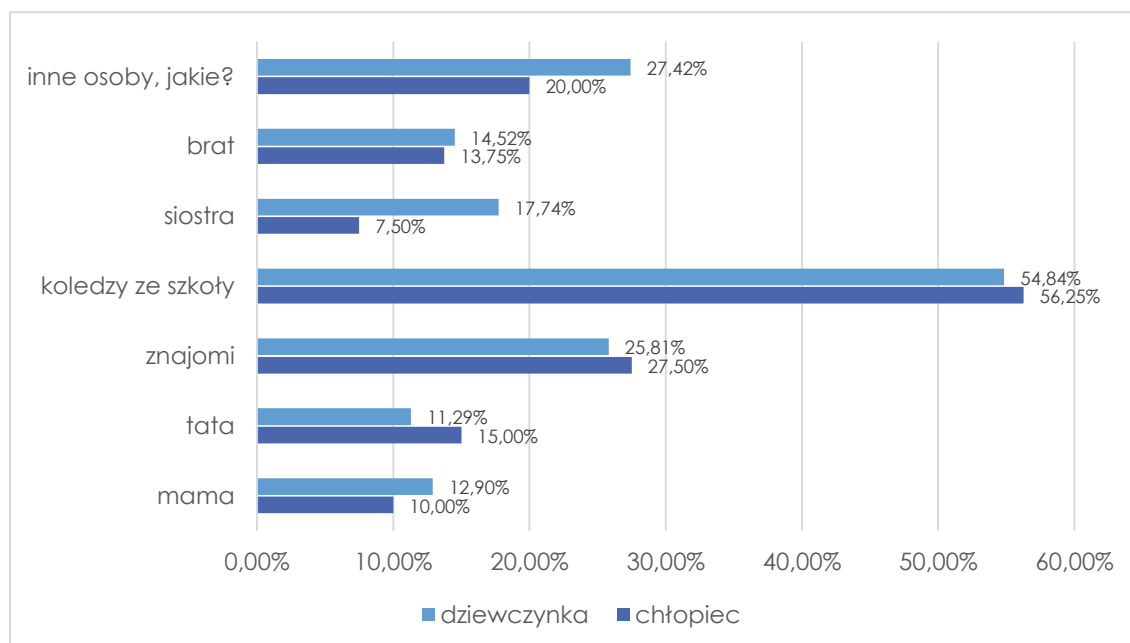
37,91% chłopców oraz 24,80% dziewczynek przyznało, iż doświadczyło kiedykolwiek przemocy¹⁴.

¹⁴ 62 dziewczynki, 80 chłopców.

Wykres 96 Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

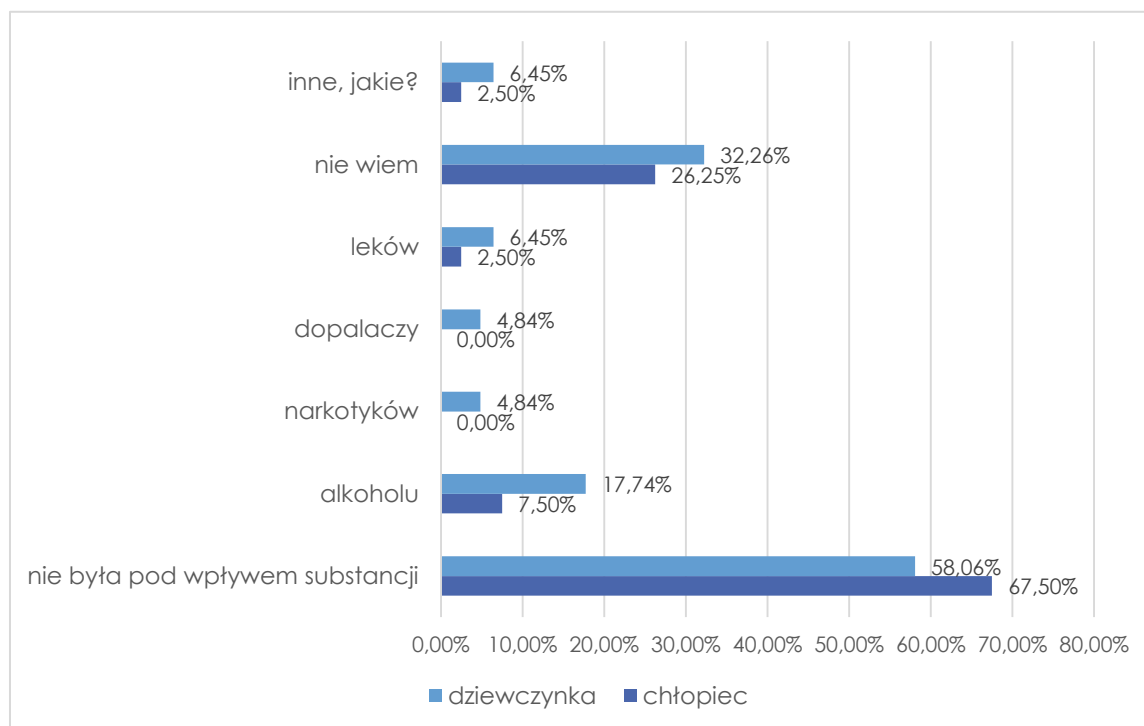
Uczniowie, którzy przyznali, że stosowano wobec nich przemoc zostali poproszeni o wskazanie, kto przeciwko nim ją zastosował. Wobec uczniów płci męskiej, przemoc najczęściej stosowali koledzy ze szkoły (56,25%), a także znajomi (27,50%). Dziewczynki również przyznały, że najczęściej doznawały przemocy od szkolnych kolegów (54,84%) oraz znajomych (25,81%). Młodzi mieszkańcy w odpowiedzi „inne osoby, jakie?” (20,00% chłopców, 27,42% dziewczynek) wymieniali: „siostra i brat dla zabawy”, „uczniowie starszych klas”, „ksiądz”, „babcia”, „obcy”, „konkubina taty”, „nieznajomi”, „ludzie z zewnątrz”, a także „osoby z Internetu”.

Wykres 97 Kto stosował wobec Ciebie przemoc? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

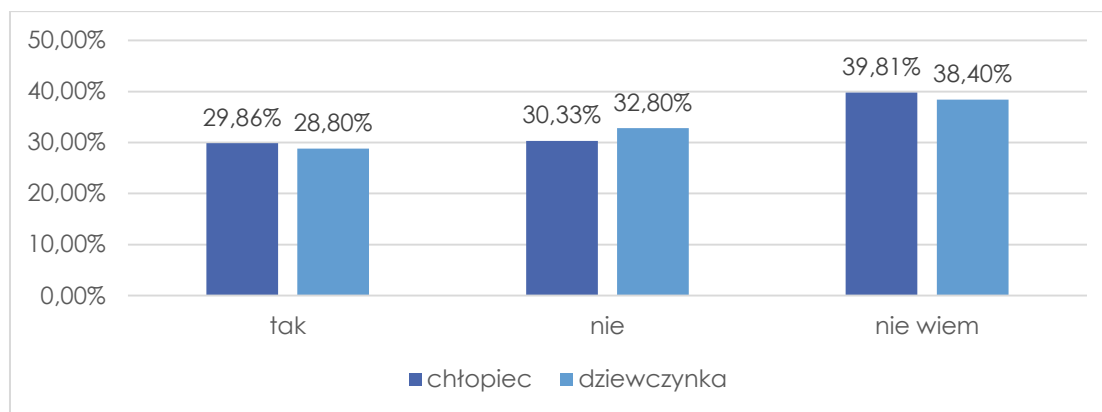

Dodatkowo respondenci zostali zapytani czy osoba, która stosowała wobec nich przemoc, była pod wpływem jakiegokolwiek substancji psychoaktywnej. Uczniowie (67,80%) oraz uczennice (58,06%) twierdzą w większości, że osoby, które stosowały wobec nich przemoc nie były pod wpływem żadnej substancji oraz, że nie mają takich informacji (26,25% chłopców, 32,26% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (2,50% chłopców, 6,45% dziewczynek), młodzi mieszkańcy napisali: „pod wpływem mojej prowokacji”.

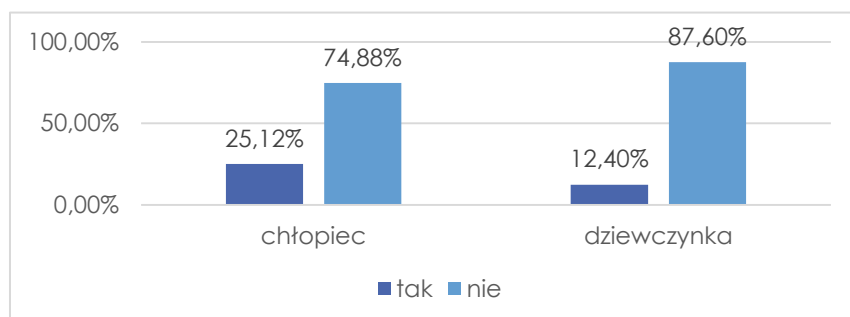
Wykres 98 Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem?

Wszystkim młodym mieszkańcom zadano pytanie dotyczące tego, czy według nich w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami. 30,33% chłopców oraz 32,80% dziewcząt uważa, że takie sytuacje się nie zdarzają. 39,81% uczniów oraz 38,40% uczennic nie ma zdania na ten temat. Natomiast 29,86% chłopców oraz 28,80% dziewczynek uważa, że sytuacje przemocowe pomiędzy uczniami się zdarzają.

Wykres 99 Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Ankietowani zostali poproszeni również o przyznanie się do tego, czy zdarzyło się im stosować przemoc wobec innych osób. 25,12% chłopców oraz 12,40% dziewczynek przyznało, że zdarzały się sytuacje, gdzie stosowali oni przemoc wobec innych¹⁵. Pozostałe 74,88% chłopców oraz 87,60% dziewczynek twierdzi, że nigdy nie zastosowało przemocy w stosunku do innej osoby.

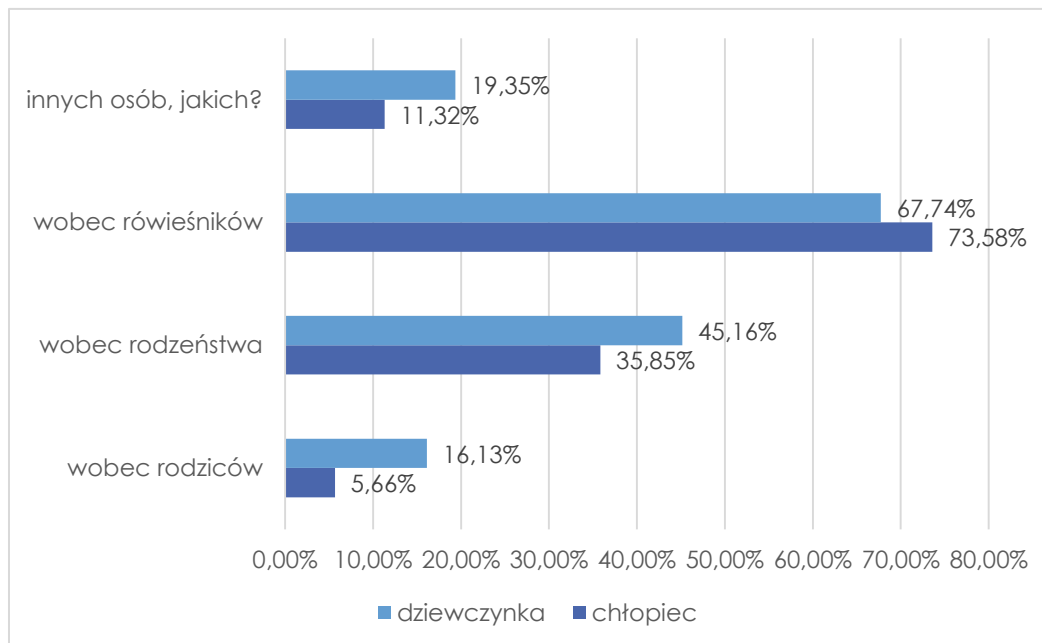

Wykres 100 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Uczniowie, którzy odpowiedzieli twierdząco na pytanie dotyczące tego, że stosowali przemoc wobec innych, odpowiadali również wobec kogo ją stosowali. Uczniowie (73,58%) oraz uczennice (67,74%) najczęściej przyznawali, że zdarzyło im się stosować przemoc wobec rówieśników. Chłopcy i dziewczynki wymieniali również rodzeństwo (35,85% chłopców, 45,16% dziewczynek) oraz rodziców (5,66% chłopców, 16,13% dziewczynek). W odpowiedzi „innych osób, jakich?” (11,32% chłopców, 19,35% dziewczynek) młodzi

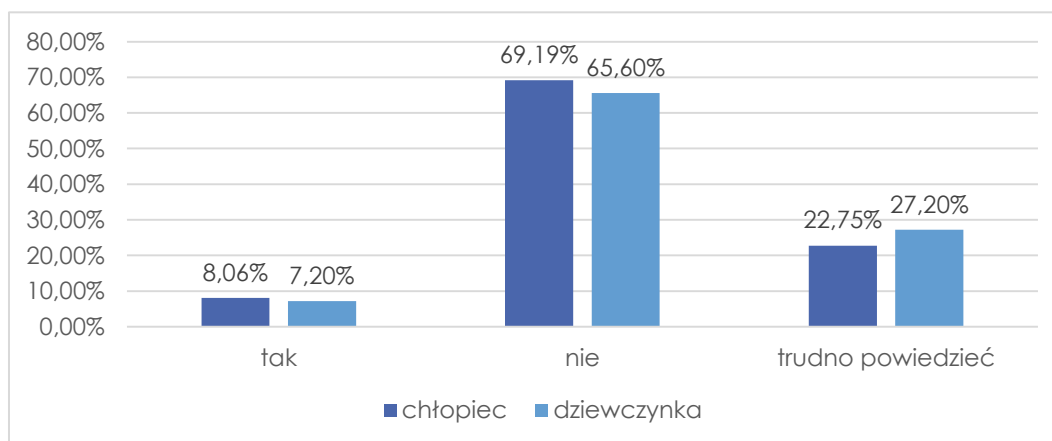
¹⁵31 dziewczynek oraz 53 chłopców.

ankietowani napisali: „kolegów”, „rzadko stosuje przemoc, ale jak już to na rówieśnikach”, „raz jak kolega mnie dorwał”, „kuzynki”, „księdza” oraz „znajomi”.

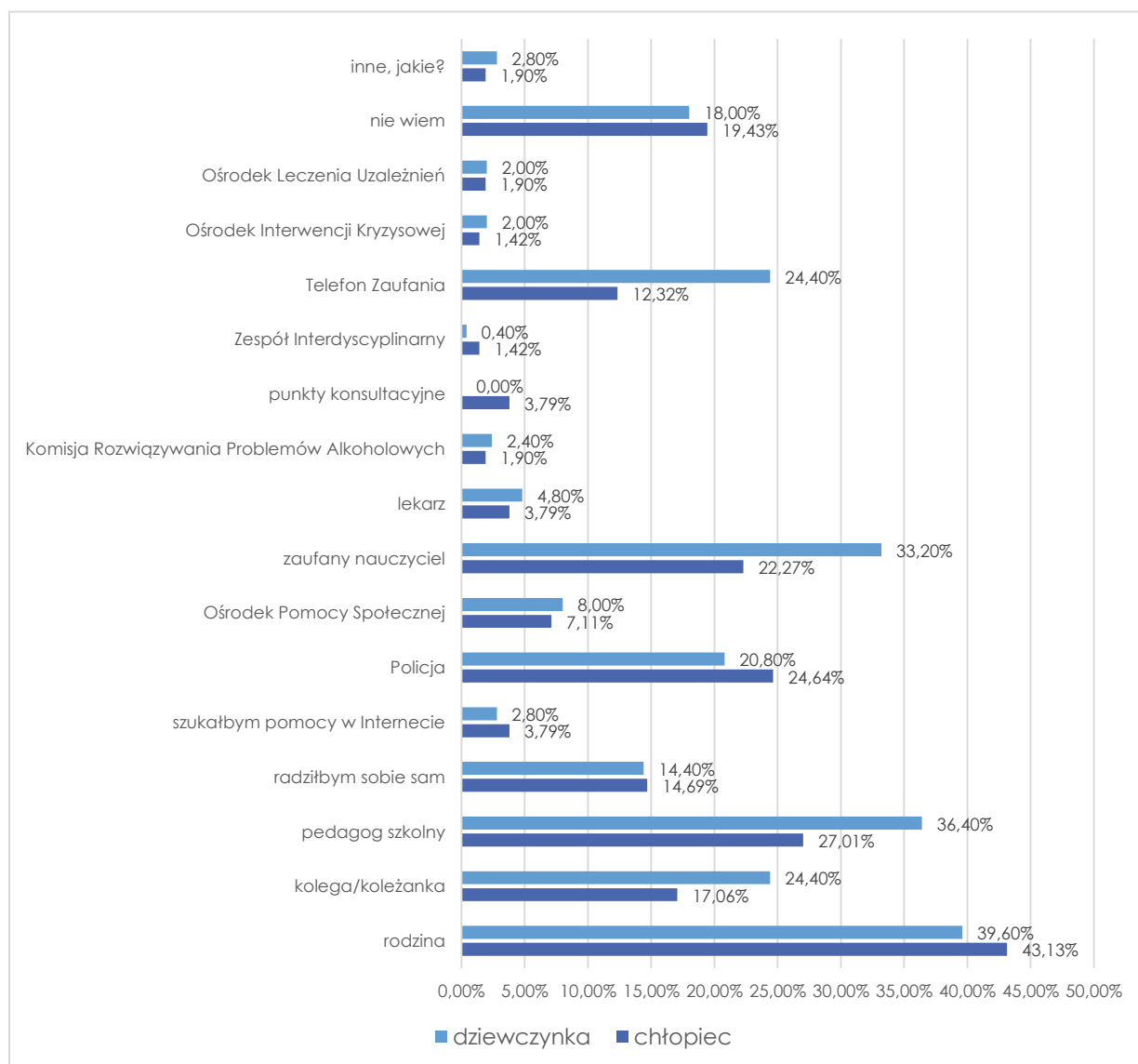
Wykres 101 Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

8,06% uczniów oraz 7,20% uczennic zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu. Pozostałe 69,19% chłopców i 65,60% dziewczynek nie zna takich osób.

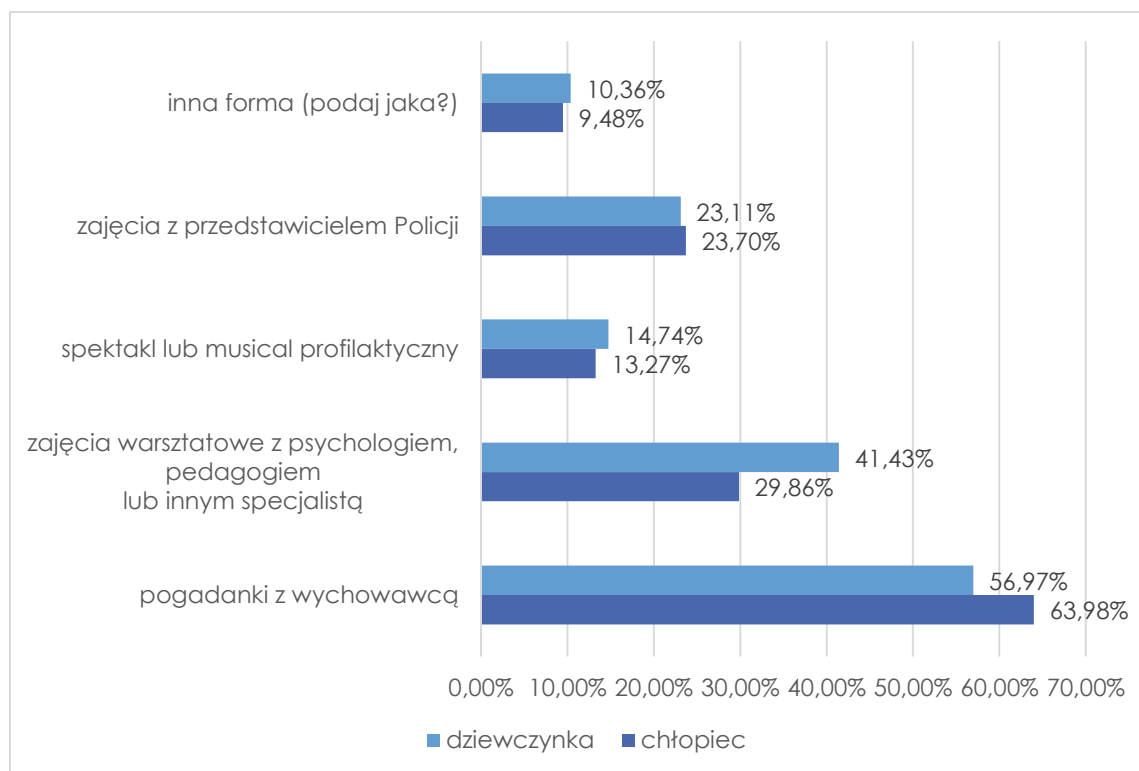
Wykres 102 Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie do kogo zgłosiliby się o pomoc, gdyby doświadczali przemocy. Najczęściej ankietowani wskazywali, że zgłosiliby się: do rodziny (43,13% chłopców, 39,60% dziewczynek), pedagoga szkolnego (27,01% chłopców, 36,40% dziewczynek), czy też zaufanego nauczyciela (22,27% chłopców, 33,20% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (1,90% chłopców, 2,80% dziewczynek), młodzi mieszkańcy napisali: „dziadkowie”, „babcia”, „do nikogo, sama bym się tym zajęła”, „osoba która mi pomaga we wszystkim i jest bardzo bliska”, „ksiądz” oraz „kuzynka”.

Wykres 103 Do kogo zwrócił/a byś się o pomoc w przypadku, gdybyś był/a ofiarą przemocy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ostatnie w niniejszym rozdziale pytanie zadane młodym mieszkańcom Gminy Pelplin dotyczyło zajęć profilaktycznych jakie są według uczniów najciekawsze. Dla chłopców są to: pogadanki z wychowawcą (63,98%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (29,86%), zajęcia z przedstawicielami Policji (23,70%) oraz spektakl lub musical profilaktyczny (13,27%). Dziewczynki również najczęściej wybierały pogadanki z wychowawcą (56,97%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (41,43%), zajęcia z przedstawicielem Policji (23,11%) oraz spektakle lub musicale profilaktyczne (14,74%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (9,48% chłopców, 10,36% dziewczynek) młodzi mieszkańcy nie wymienili nic konkretnego.

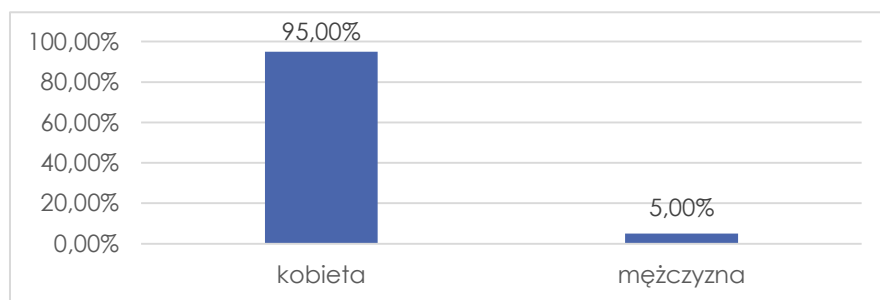
Wykres 104. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

4.3. Badanie sprzedawców na terenie Gminy Pelplin

4.3.1. Struktura badanej grupy

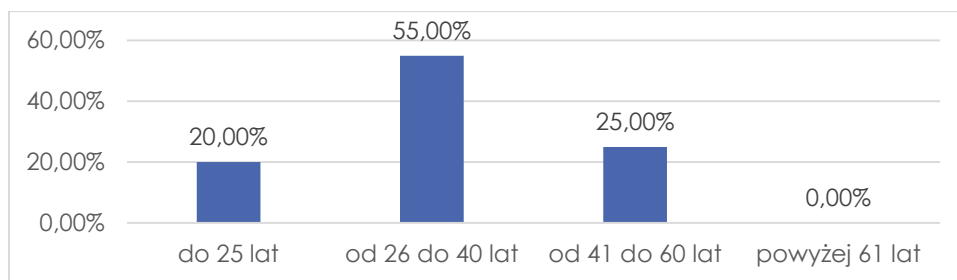
W celu dokładniejszego zdiagnozowania problemu alkoholowego i tytoniowego przeprowadzone zostało również badanie sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży alkoholu. Ich wiedza jest niezwykle cenna ze względu na fakt, iż na co dzień spotykają się z osobami kupującymi napoje alkoholowe lub wyroby tytoniowe, w związku z tym są w stanie nie tylko ocenić skalę problemu w Gminie Pelplin, ale również scharakteryzować grupę zagrożoną najbardziej problemem uzależnień. Kwestionariusz skierowanej do nich ankiety zawierał pytania dotyczące zarówno samego handlu trunkami i możliwych związanych z tym negatywnych konsekwencji, jak również innych problemów społecznych. W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 17 pytań jednokrotnego wyboru.

Najbardziej rozbudowany został blok poświęcony kwestiom dotyczącym alkoholu, a kwestionariusz kończył się metryczką z pytaniami o wiek, płeć oraz staż pracy w charakterze sprzedawcy napojów alkoholowych. W badaniu wzięło udział łącznie 20 sprzedawców napojów alkoholowych. 95,00% stanowiły kobiety, a 5,00% to mężczyźni.

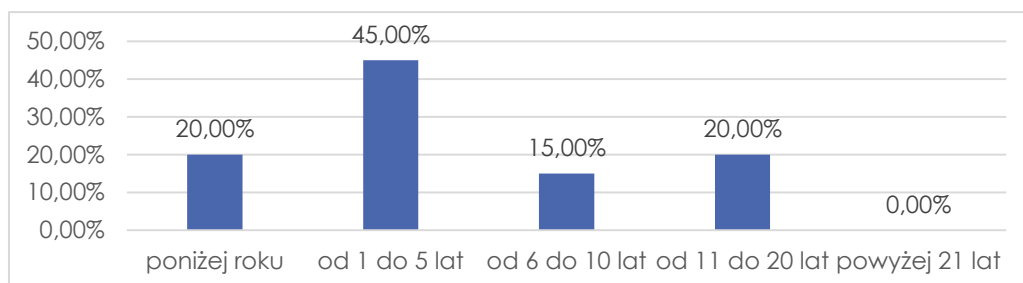
Wykres 105 Płeć.

Osoby ankietowane znajdowały się w przedziale wiekowym: od 26 do 40 lat (55,00%), od 41 do 60 lat (25,00%), a także do 25 roku życia (20,00%).

Wykres 106 Pana/i wiek mieści się w przedziale.

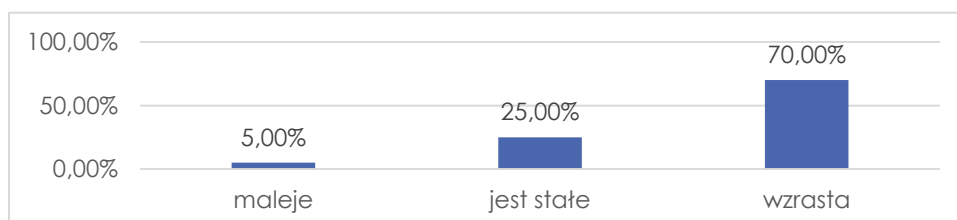
Staż pracy badanych sprzedawców rozkłada się następująco: 45,00% respondentów pracuje w zawodzie od 1 do 5 lat, po 20,00% poniżej roku oraz od 11 do 20 lat. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby posiadające staż pracy od 6 do 10 lat (15,00%).

Wykres 107 Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu.

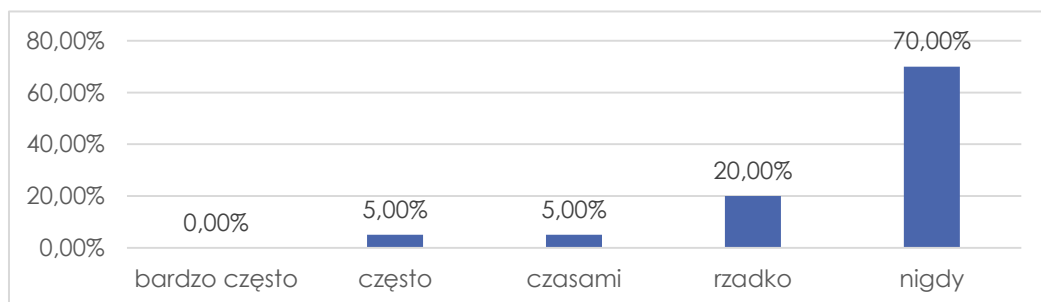
4.3.2. Problem uzależnień w Gminie Pelplin z perspektywy sprzedawców alkoholu

70,00% ankietowanych uważa, że spożycie alkoholu na terenie Gminy Pelplin wzrasta, 25,00% uważa, że jest stałe, a 5,00% osób twierdzi, iż maleje.

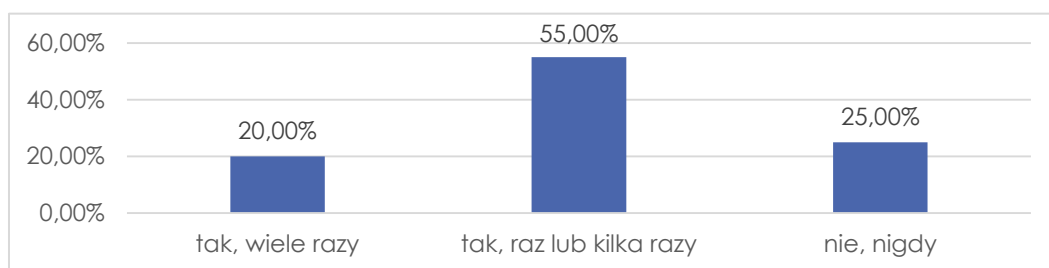
Wykres 108 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i gminie.

Według 70,00% sprzedawców, alkohol w Gminie Pelplin nie jest sprzedawany osobom niepełnoletnim. Jednak 20,00% uważa, że takie sytuacje zdarzają się, ale rzadko. Następnie po 5,00% osób badanych wybrało odpowiedzi „często” oraz „czasami”.

Wykres 109 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

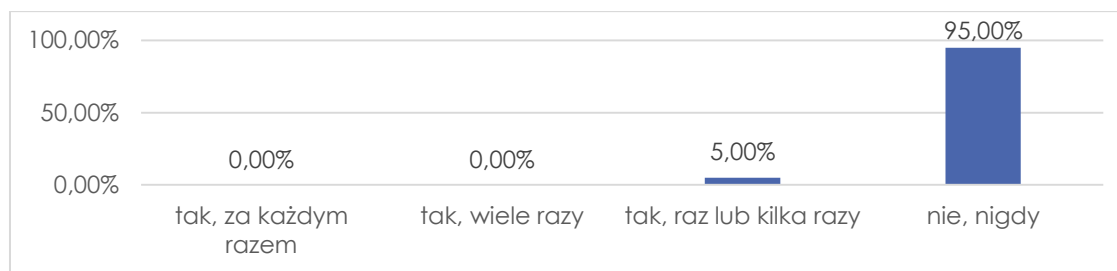
Kolejno, 25,00% osobom ankietowanym nigdy nie zdarzyło się, że osoba niepełnoletnia chciała zakupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. 55,00% badanych sprzedawców twierdzi, że taka sytuacja zdarzyła się raz lub kilka razy bądź wiele razy (20,00%).

Wykres 110 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

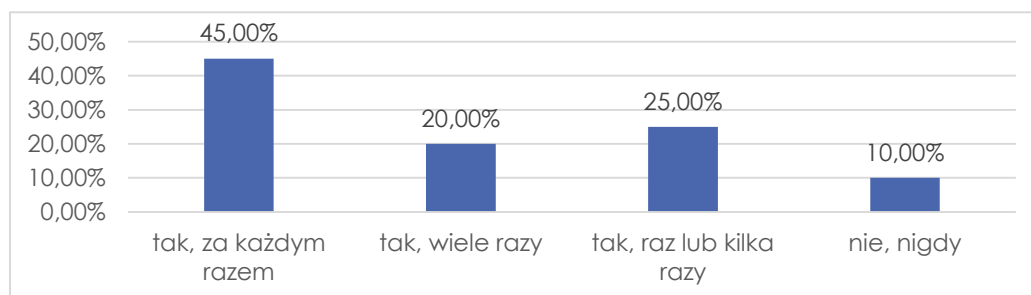
Co istotne większość sprzedawców (95,00%) zgodnie przyznało, że nigdy nie sprzedawało alkoholu osobie niepełnoletniej na terenie Gminy Pelplin. Jednak 5,00% badanych wybrało odpowiedź „tak, raz lub kilka razy”.

Wykres 111 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

45,00% osób ankietowanych stwierdziło, że za każdym razem pytają o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni. 20,00% badanych sprzedawców przyznaje, że wiele razy pytało o dowód osobisty, a 25,00% wybrało odpowiedź „tak, raz lub kilka razy” lub „nigdy” - 10,00%.

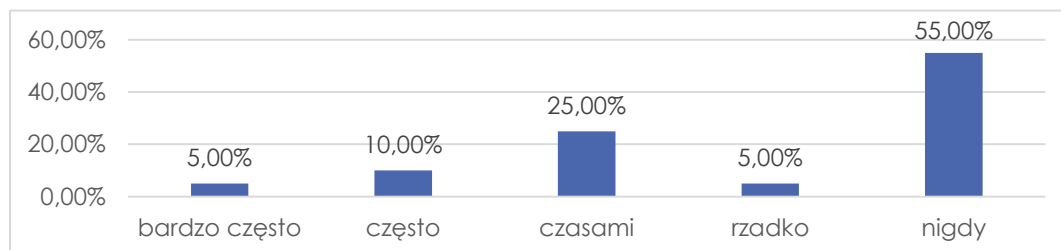
Wykres 112 Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

5,00% sprzedawców przyznaje, że w ich opinii rzadko zdarzają się sytuacje, gdzie zostaje złamane prawo o zakazie jazdy samochodem po wypiciu alkoholu. W opinii pozostałych 95,00% ankietowanych takie sytuacje nigdy nie mają miejsca na terenie gminy.

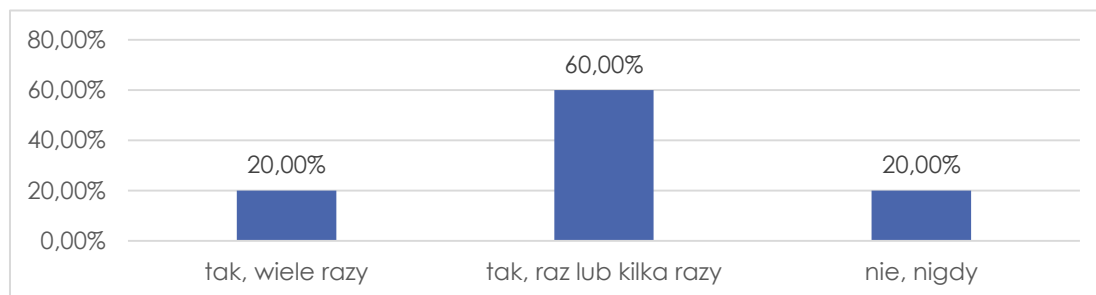
Wykres 113 Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i gminie?

Sprzedawcy oceniali również, czy zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Gminie Pelplin. W opinii 55,00% ankietowanych alkohol nie jest sprzedawany osobom nietrzeźwym na terenie gminy, a 5,00% wybrało odpowiedź „rzadko”. Pozostali badani twierdzą, że takie sytuacje zdarzają się czasami (20,00%), często (10,00%), bądź bardzo często (5,00%).

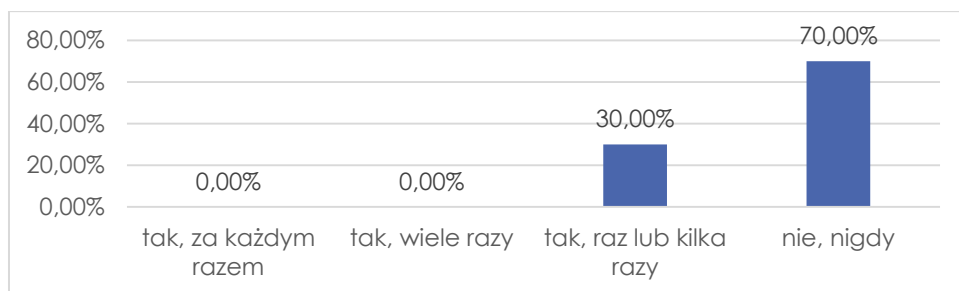
Wykres 114 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 60,00% osób przyznało, że raz lub kilka razy zdarzały się sytuacje, gdzie osoba nietrzeźwa chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Następnie 20,00% badanych osób nigdy nie spotkało się z taką sytuacją, a pozostałe 20,00% ankietowanych twierdzi, że wiele razy ktoś nietrzeźwy chciał zakupić alkohol w punkcie, w którym pracują.

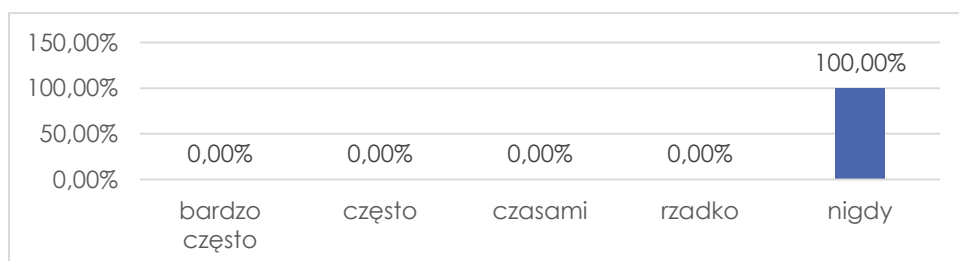
Wykres 115 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Natomiast 70,00% respondentów twierdzi, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie nietrzeźwej, a 30,00% odpowiedziało, iż taka sytuacja zdarzyła się im raz lub kilka razy.

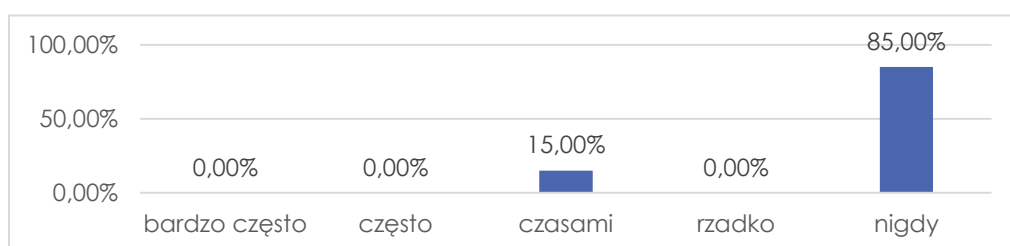
Wykres 116 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

Na pytanie, jak często zdarzają się sytuacje, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży, 100,00% respondentów odpowiedziało, że nigdy takie sytuacje się nie zdarzają.

Wykres 117 Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 85,00% badanych sprzedawców przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się wzywać policji z powodu zakłócania porządku przez osoby pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży lub w jego pobliżu oraz kolejne 15,00% osób twierdzi, iż takie sytuacje zdarzają się czasami.

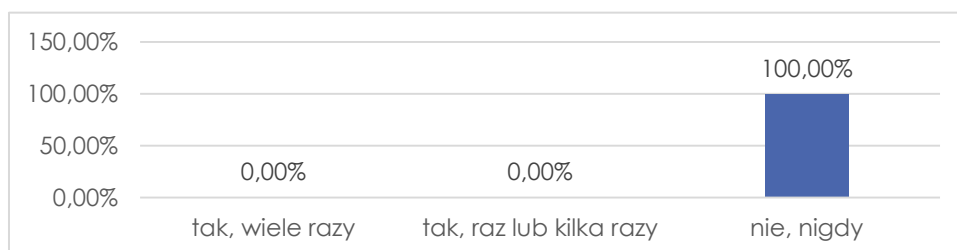
Wykres 118 Jak często zdarza się Panu/i wzywać Policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

Następnie ankietowani zostali zapytani o sprzedaż papierosów osobom niepełnoletnim na terenie Gminy Pelplin. 80,00% respondentów przyznało, że w ich opinii takie sytuacje nie mają miejsca, 20,00% uważa, że takie sytuacje zdarzają się rzadko.

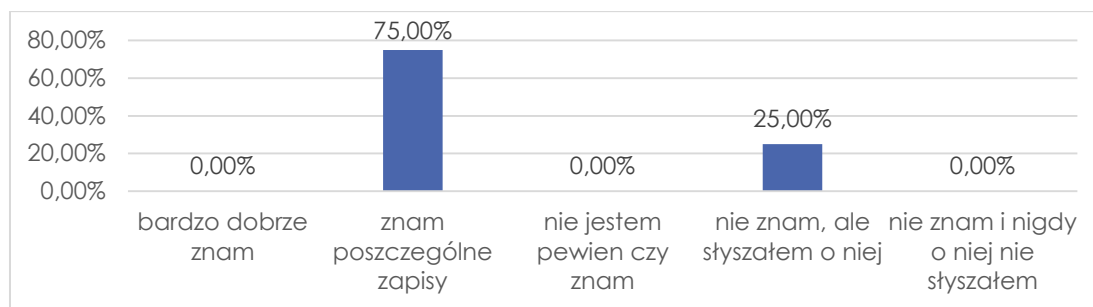
Wykres 119 Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i gminie?

Natomiast 100,00% ankietowanych przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać osobom niepełnoletnim papierosów w punkcie, w którym pracują.

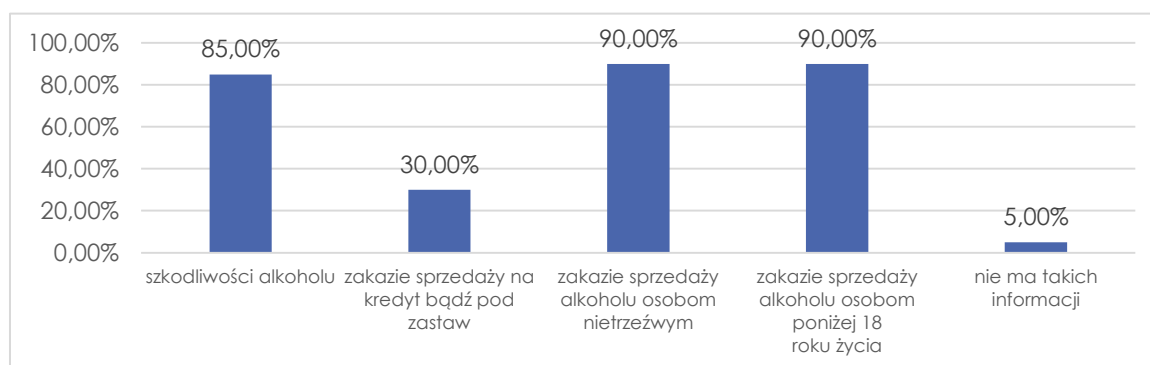
Wykres 120 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

Ponadto sprzedawcy zostali poproszeni o przyznanie, czy znają ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 75,00% osób przyznaje, że zna poszczególne zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości, a 25,00% ankietowanych nie zna ustawy, ale słyszało o niej.

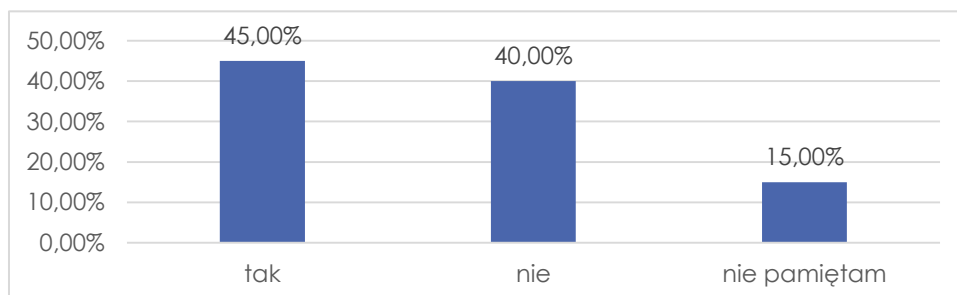
Wykres 121 Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2021 poz. 1119).

W nawiązaniu do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, akt prawny zobowiązuje do umieszczania, w widocznych punktach sklepów, informacji na temat szkodliwości alkoholu oraz obligatoryjnie o zakazie sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw oraz zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. Badanie ankietowe pokazało, że nie we wszystkich sklepach widnieją takie wiadomości. Umieszczenie informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia zadeklarowało 90,00% osób, informację o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym również 90,00% osób, o szkodliwości alkoholu 85,00% ankietowanych sprzedawców oraz o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw zadeklarowało 30,00% badanych. Niepokojący jest fakt, że 5,00% respondentów przyznało, iż w punkcie, w którym pracują nie ma żadnych z powyższych informacji.

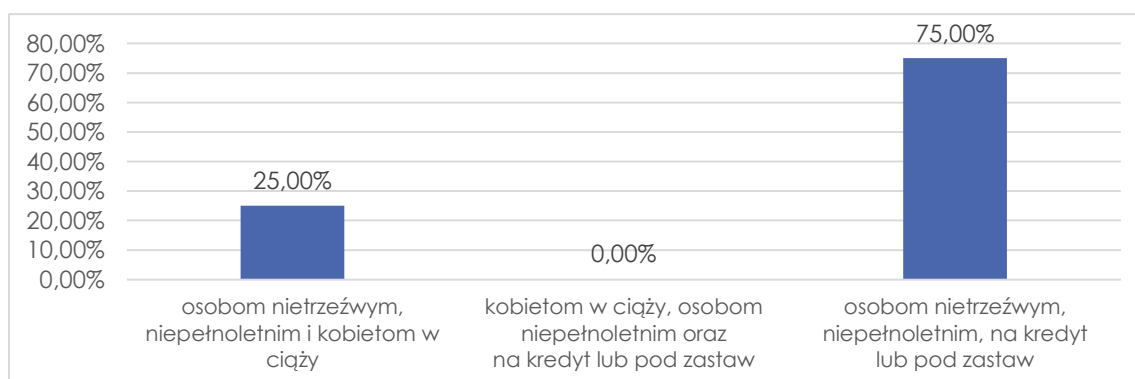
Wykres 122 Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat. (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ponadto sprzedawcy przyznali w 40,00%, że nie uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży. Natomiast 45,00% osób ankietowanych twierdzi, że brało udział w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, a 15,00% nie pamięta takiej sytuacji.

Wykres 123 Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Na koniec respondenci zostali poproszeni o ustosunkowanie się do pewnych stwierdzeń dotyczących ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz tego komu zabrania się sprzedaży alkoholu. 75,00% osób odpowiedziało poprawnie na pytanie, odpowiadając: „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim, na kredyt lub pod zastaw”. Natomiast pozostali respondenci odpowiedzieli błędnie, wybierając odpowiedzi: „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim i kobietom w ciąży” (25,00%).

Wykres 124 Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

5. Analiza SWOT i dane prospektywne

5.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono taką analizę, której wyniki przedstawione zostały poniżej.

Analiza SWOT Pomocy Społecznej Gminy Pelplin		
	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Dzieci – młodzież - rodzina	<ul style="list-style-type: none"> - oferta Karty Dużej Rodziny dla rodzin wielodzietnych - praca asystenta rodziny - działania profilaktyczne w szkołach oraz wsparcie psychologa - infrastruktura świetlic szkolnych i placów zabaw (np. placów NIVEA) - bogata oferta zajęć i działań społecznych oraz kulturalnych dostępnych m.in. w Miejskim Ośrodku Kultury i Świetlicy Parafialnej 	<ul style="list-style-type: none"> - słaby dostęp do opieki zdrowotnej w szczególności specjalistów i pediatrów (wizyty tradycyjne zastępowane wizytami on – line) - niewystarczające zasoby mieszkaniowe przeznaczone dla rodzin i osób w trudnej sytuacji życiowej będące do dyspozycji MOPS - brak oferty radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych wywołanych pandemią COVID – 19

<p>Osoby bezrobotne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - działalność instytucji rynku pracy - działalność instytucji edukacyjnych - dostępność staży pracy - wsparcie finansowe (w tym np. zasiłki okresowe z MOPS) 	<ul style="list-style-type: none"> - niskie wynagrodzenia nie motywujące do podjęcia zatrudnienia - przerost liczby osób z wyższym wykształceniem w stosunku do potrzeb rynku pracy - spadek liczby osób z profilowanym wykształceniem zawodowym (robotniczym / technicznym) - niska aktywność zawodowa podopiecznych - szara strefa zatrudnienia
<p>Osoby starsze</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oferta ośrodków wsparcia, tj. Dziennych Domów Pomocy Seniora w Kulicach i w Pelplinie - działalność Uniwersytetu III Wieku - działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej - dostęp do całodobowych domów pomocy społecznej - dostęp do usług opiekuńczych zapewniających pomoc w zaspokajaniu podstawowych/codziennych potrzeb życiowych - działalność Klubów Seniora w Rajkowach, Lignowach Szlacheckich i Kulicach, - działalność Kół Emerytów w Pelplinie i Rudnie 	<ul style="list-style-type: none"> - brak zaangażowania (chęci) osób starszych w zagospodarowaniu czasu wolnego

<p>Osoby niepełnosprawne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - działalność Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Rajkowach - działalność Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego w Pelplinie - działalność Fundacji Wieloprofilowego Usprawnienia OD NOWA – dostęp do specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> - brak poradni rehabilitacyjnej - bariery architektoniczne w placówkach użyteczności publicznej (UM, MOPS) oraz bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania - niewielka liczba miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych
<p>Osoby uzależnione</p>	<ul style="list-style-type: none"> - działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - dostęp do punktu konsultacyjnego - współpraca MOPS – PCPR, ze szkołami, parafią, policją, strażą miejską 	<ul style="list-style-type: none"> - zbyt mała liczba grup wsparcia dla osób o złożonych problemach uzależnienia - brak koordynacji pomiędzy instytucjami wspomagającymi - brak miejsc tymczasowego schronienia na terenie gminy dla osób uzależnionych pozostających bez miejsca zamieszkania (bezdomnych) - brak ogrzewalni

<p>Kadra pomocowa, NGOs</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych MOPS w stosunku do liczby mieszkańców - gotowość pracowników do samorozwoju i samokształcenia - dobrze wykwalifikowana kadra - silny sektor pozarządowy (stowarzyszenia, fundacje – które w celach swych realizują aspekty pomocy społecznej) - udział pracowników MOPS i organizacji pozarządowych w akcjach profilaktycznych, pomocowych, świątecznych - promowanie instytucji pomocowych w mediach społecznościowych i lokalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - słabe rozpoznanie środowiska w szczególności wśród osób, które nie korzystają z pomocy Ośrodka i reakcji najbliższego otoczenia na problemy sąsiedzkie - trudności w rzeczywistej weryfikacji osób potrzebujących pomocy
	<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój w/w mocnych stron przy wsparciu środowiska lokalnego, władz i organizacji pozarządowych poprzez sukcesywną likwidację barier architektonicznych, - wsparcie dzieci i młodzieży w procesie edukacyjnym oraz rodzin w rozwiązywaniu ich problemów - pozyskiwanie środków finansowych od fundatorów, stowarzyszeń i środków pochodzących z projektów unijnych; - szansą dla grup społecznych jest również systematyczna wypłata zasiłków, rent i emerytur wraz z dodatkami 	<ul style="list-style-type: none"> - ubożenie społeczeństwa - wzrastające koszty życia codziennego - bierność obywateli - uzależnienia - złożoność uzależnień oraz wzrost liczby osób uzależnionych - brak dostatecznych środków finansowych na pomoc osobom pozostającym w potrzebie - zwiększenie liczby osób umieszczanych w domach pomocy społecznej

Oprócz wymienionych w tabeli mocnych stron w ofertach kierowanych do w/w kluczowych grup społecznych jest również dobra umiejętność służb i instytucji pomocowych reagowania w sytuacjach kryzysowych wobec osób potrzebujących pomocy oraz znajomość lokalnych potrzeb. Mocną stroną jest korzystna lokalizacja Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pelplinie, który znajduje się bezpośrednio w centrum miasta, co ułatwia dostęp klientom potrzebującym wsparcia i pomocy.

5.2. Dane prospektywne

Oprócz analizy SWOT przeprowadzono badanie prospektywne odnoszące się do przyszłych działań. W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc osobom starszym:

- 1) Stworzenie warunków do organizacji różnorodnych form aktywności osób starszych poprzez wsparcie i rozwój oferty spędzania czasu wolnego.
- 2) Organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych, spotkań seniorów, festynów mających na celu integrację i podtrzymywanie samodzielności osób starszych oraz propagowanie zdrowego trybu życia.

Pomoc osobom niepełnosprawnym:

- 1) Rozwój usług opiekuńczych poprzez zapewnienie większej ilości usług, które będą cenowo dostępne dla osób niepełnosprawnych.
- 3) Pomoc w integrowaniu się osób niepełnosprawnych.
- 4) Zatrudnienie asystenta osoby niepełnosprawnej
- 5) Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych.
- 6) Zapewnienie miejsc pracy i pomoc w znalezieniu pracy osobom niepełnosprawnym.
- 7) Zwiększenie dostępności do bezpłatnej rehabilitacji na terenie gminy dla pacjentów
- 8) Zapewnienie możliwości rekreacji dla niepełnosprawnych uczniów – możliwość częstszych wyjazdów z rodzicami i nauczycielami
- 9) Stworzenie ogrzewalni dla osób bezdomnych

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- 1) Zwiększenie ilości programów profilaktycznych szczególnie w szkołach dla dzieci i młodzieży zwiększających wrażliwość społeczną na przemoc wobec drugiego człowieka oraz zwiększających świadomość korzystania z Telefonu Zaufania i Niebieskiej Linii.
- 2) Działania zorientowane na podnoszenie społecznej świadomości dotyczącej problemu przemocy i dostępnych form pomocy.
- 3) Utworzenie większej liczby pomocowych grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.

Oprócz powyższych:

- 1) Pozyskiwanie środków unijnych.
- 2) Pozyskiwanie wolontariuszy.
- 3) Wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej.

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- 1) Utworzenie Centrum Integracji Społecznej lub specjalistycznych grup wsparcia w zakresie pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu i innych substancji
- 2) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin w szczególności pomocy psychospołecznej, prawnej i psychiatrycznej.
- 3) Organizowanie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia oraz akcji profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
- 4) Edukacja w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii społeczności lokalnej oraz dzieci i młodzieży w szkołach.
- 5) Utworzenie świetlic środowiskowych / placówek wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin ubogich.

**EDUKACJA PUBLICZNA/KULTURA/
SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ**

- 1) Rozwój kształcenia zawodowego poprzez poszerzenie oferty edukacyjnej na poziomie szkoły branżowej we współpracy z Powiatem Tczewskim oraz włączenie lokalnych pracodawców w kształcenie zawodowe.
- 2) Poszerzenie oferty zajęć dodatkowych pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
- 3) Rozwój placówek kulturalno-oświatowych i stworzenie nowych miejsc sprzyjających rozwojowi i edukacji.
- 4) Rozszerzenie działalności wolontariackiej.
- 5) Organizowanie akcji integrujących społeczność lokalną, wykorzystujących pelplińskie dziedzictwo kulturowe.

6. Działania strategiczne

Misja:

*Gmina Pelplin jest samorządem wzmacniającym pozycję rodziny,
zapewniającym rozwój lokalnej społeczności poprzez aktywizację grup zagrożonych
wykluczeniem społecznym,
realizowaną przy współpracy z jednostkami organizacyjnymi i pomocniczymi
oraz organizacjami pozarządowymi.*

Osoby i rodziny mieszkające w Gminie Pelplin mogą liczyć na pomoc, gdy znajdą się w trudnej sytuacji i natrafią na problemy, których nie mogą samodzielnie rozwiązać. Dokonane analizy oraz określona w powyższy sposób misja implikują doskonalenie systemu wsparcia w taki sposób, aby pomoc była „szyta na miarę” czyli zindywidualizowana i kompleksowa. Dzięki temu rodziny i osoby będą mogły samodzielnie i aktywnie

funkcjonować w takim stopniu, jak to tylko możliwe. Zapewnimy pomoc w szczególności rodzinom, osobom starszym, z niepełnosprawnościami, osobom uzależnionym. Potrzebującym stałej pomocy zapewnimy ciągłe wsparcie w przełamywaniu codziennych barier. Lokalne instytucje będą współdziałać jeszcze ściślej na rzecz udzielania pomocy w konkretnych sytuacjach.

Głównym celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

Dla prawidłowej realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pelplin jest wskazanie celów dla obszarów pomocy społecznej. Należy wskazać zarówno cele strategiczne, jak również cele operacyjne. Cele strategiczne to cele, które mają się przyczynić do realizacji zadań strategii. Określenie celów uzależnione jest od przeprowadzonej diagnozy aktualnej sytuacji w mieście i gminie. Są one wytyczone w oparciu o kluczowe problemy społeczne występujące na terenie gminy, których rozwiązanie umożliwi realizację zamierzonych działań. Celami operacyjnymi nazywane są cele szczegółowe prowadzące w efekcie do osiągnięcia zamierzonego celu strategicznego. Stanowią one sprecyzowane działania, za sprawą których możliwe jest osiągnięcie celu głównego. Cele operacyjne powinny być konkretne i wyznaczać bezpośrednie rozwiązania praktyczne.

Cel strategiczny nr 1:		
Budowa zintegrowanego systemu wsparcia zapobiegającego kryzysom w rodzinie oraz wzmacniającego pozycję dziecka		
Cel szczegółowy	Działanie	Wskaźnik
1. Wzmacnianie pozycji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym	Upowszechnianie pozytywnego wzorca rodziny	Stopień poniesionych nakładów na upowszechnienie informacji; liczba działań promujących

	Rozwijanie skutecznych metod i form promowania postaw prorodzinnych	Ocena wartości merytorycznej realizowanych metod i form
	Podnoszenie jakości i dostępności realizowanego systemu świadczeń rodzinnych	Liczba udzielonych świadczeń
	Rozwój usług społecznych sprzyjających podniesieniu poziomu i jakości edukacji, m.in. doksztalcanie kadry pedagogicznej (warsztaty, konferencje),	Liczba szkoleń, warsztatów, konferencji; liczba uczestników
	Podniesienie poziomu włączania rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych m.in. poprzez promowanie aktywnych postaw społecznych celem zwiększenia uczestnictwa rodziców w przedsięwzięciach poszczególnych placówek	Stopień poniesionych nakładów na promowanie uczestnictwa rodziców; liczba zaangażowanych rodziców
	Rozwój i doskonalenie sieci placówek edukacyjnych oraz kulturalnych dla dzieci i młodzieży, m.in.: zwiększenie dostępności bazy już istniejącej, organizacja czasu wolnego (boiska, miejsca zabaw, kluby, zajęcia pozalekcyjne bogata oferta zajęć i działań społecznych oraz kulturalnych, w tym w Miejskim Ośrodku Kultury i Świetlicy Parafialnej), modernizacja obiektów już istniejących	Liczba objętych działaniem placówek
	Rozwój dziennej opieki nad dziećmi w przedszkolach zgodnie z istniejącymi potrzebami oraz uelastycznienie czasu pracy placówek już funkcjonujących	Liczba objętych działaniem placówek
2. Pomoc osobom i rodzinom, u których stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo-	Zintensyfikowanie pracy socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.	Liczba dzieci objętych wspomaganiem
	Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z systemu	Udzielona pomoc finansowa; liczba osób objętych wsparciem Karta

wychowawczych.	pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych	Dużej Rodziny
	Rozwijanie infrastruktury i usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego.	Liczba oferowanych usług; ocena merytoryczna działań
	Pomoc w formie asystenta rodziny	Liczba rodzin korzystających z pomocy
	Prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych.	Liczba powstałych grup wsparcia i grup samopomocowych
	Podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie.	Liczba inicjatyw
3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problem przemy domowej	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Liczba spotkań z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie
	Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, a w razie potrzeby – zapewnienie schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy.	Liczba rodzin i osób objętych wsparciem
	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania u przemocy w rodzinie.	Liczba działań profilaktycznych, edukacyjnych, szkoleniowych
	Podnoszenie kwalifikacji osób podejmujących działania w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie	Liczba szkoleń i osób, które wzięły w nich udział
	Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Ocena wartości merytorycznej działań
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich	Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich, w tym m.in. organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnieniem odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, organizowanie i finansowanie wypoczynku	Liczba udzielonych świadczeń; wysokość udzielonych świadczeń;

potrzebami i przysługującymi im prawami	letniego i zimowego, organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom.	liczba podjętych działań
	Podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych rodzin	Liczba osób objętych działaniami
	Tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych.	Ocena merytoryczna działań
	Zwiększanie dostępności psychologów w szkołach dla dzieci i rodziców.	Liczba psychologów
	Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom i młodzieży.	Liczba utworzonych i działających zespołów
	Rozwój nowych form działań osłonowo-aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.	Liczba nowych form
	Pozyskiwanie środków finansowych na rzecz wsparcia rodzin i wyrównywania ich szans.	Wysokość uzyskanych środków
	Tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	Liczba realizowanych projektów i liczba osób w nich uczestniczących
	Wzmacnianie roli świetlic wiejskich oraz rozwój zajęć wyrównawczych i korekcyjnych w szkołach.	Statystyki dotyczące dzieci i młodzieży korzystających ze świetlic wiejskich oraz zajęć wyrównawczych i korekcyjnych
Rekultywacja placów zabaw.	Liczba rekultywowanych placów zabaw; wysokość środków przeznaczonych na to działanie	
5. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie	Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.	Liczba nawiązanych kontaktów; liczba zaangażowanych partnerów
	Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze	Liczba nawiązanych

	środowiskiem lokalnym, w szczególności z MOPS, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, instytucjami kultury zakładami opieki zdrowotnej, kościołami oraz z organizacjami pozarządowymi.	kontaktów; liczba zaangażowanych partnerów; ocena merytoryczna podjętych działań
	Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad we współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury.	Wysokość udzielonych świadczeń i dofinansowań; Liczba form integracji
	Usprawnianie przepływu informacji o instytucjach świadczących pomoc dziecku i rodzinie oraz dostępnych formach wspierania rodzin.	Ocena merytoryczna
	Propagowanie idei samopomocy.	Liczba powstałych grup samopomocowych
Cel strategiczny nr 2:		
Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym		
1. Redukowanie zjawiska wykluczenia społecznego, w tym problemu ubóstwa oraz bezdomności	Edukacja w kierunku kształtowania świadomości, odpowiedzialności i poczucia własnej wartości.	Liczba osób objętych działaniem; liczba zorganizowanych szkoleń/spotkań
	Monitorowanie skali zjawiska wykluczenia społecznego osób i rodzin.	Statystyki dot. osób wykluczanych społecznie i zagrożonych wykluczeniem
	Zmniejszanie skutków ubóstwa i bezrobocia poprzez systematyczną pomoc finansową i rzeczową realizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Wysokość udzielonej pomocy finansowej; liczba osób, które skorzystały z pomocy
	Rozwój działań Klubu Integracji Społecznej, a w szczególności działań wspierających aktywność zawodową i edukacyjną osób najuboższych.	Liczba osób objętych działaniami
	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizowania robót publicznych, prac interwencyjnych, zatrudnienia wspieranego.	Liczba wykonanych prac w ramach współpracy

	Systematyczne doksztalcanie pracowników socjalnych w zakresie wdrażania nowych instrumentów w pracy socjalnej – kontraktu socjalnego pracy środowiskowej, organizowanie społeczności lokalnej.	Liczba szkoleń; liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach
	Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, działającymi w obszarze i na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.	Liczba działań podjętych w ramach współpracy
	Systematyczny monitoring problemu bezdomności.	Statystyki osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością
	Zapewnienie schronienia osobom go pozbawionym poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy dla osób bezdomnych.	Liczba osób korzystających ze schronienia
	Rozwój sieci mieszkań socjalnych.	Liczba nowych mieszkań socjalnych
2. Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w celu ich aktywizowania	Rozwijanie stałej współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi, organizacjami pracodawców zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.	Liczba działań podjętych we współpracy; ocena merytoryczna współpracy
	Rozpoznanie środowisk zagrożonych dziedziczeniem bezrobocia.	Statystyki
	Objęcie szczególną pomocą osób długotrwale bezrobotnych (poradnictwo, zapoznanie z aktywnymi technikami poszukiwania pracy, programy dla grup szczególnego ryzyka, w tym osób powyżej 50 roku życia).	Liczba udzielonych porad; liczba objętych działaniem osób; liczba programów
	Wsparcie osób bezrobotnych w zmianie kwalifikacji zawodowych, kształceniu w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do odpowiednich źródeł informacji poprzez zastosowanie dostępnych instrumentów rynku pracy, włączanie sektora pozarządowego, organizacji pracodawców i	Liczba osób, które skorzystają z form kształcenia i doksztalcania; Ocena merytoryczna

	samorządów lokalnych.	
	Rozwój działań polegających na podwyższeniu usług poradnictwa zawodowego poprzez promowanie na każdym etapie życia idei planowania rozwoju zawodowego (szczególnie wśród młodzieży).	Liczba osób objętych działaniem; ocena merytoryczna
	Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.	Liczba zidentyfikowanych ofert; liczba opracowanych projektów
	Upowszechnianie Ekonomii Społecznej jako formy aktywizacji bezrobotnych.	Liczba osób objętych upowszechnianiem; liczba np. ulotek informacyjnych
	Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia wspieranego	Liczba osób, do których kierowana jest pomoc; liczba osób, które uzyskały zatrudnienie wspomagane
3. Budowa zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień	Monitorowanie problemu uzależnień na terenie gminy.	Statystyki dot. osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem
	Prowadzenie działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych.	Liczba podjętych działań; ocena merytoryczna działań
	Promowanie zmiany zachowań i postaw mieszkańców wobec używek.	Liczba kampanii promujących; ulotek
	Opracowanie i wdrażanie programów profilaktycznych dla poszczególnych grup społecznych (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży).	Liczba opracowanych i wdrożonych programów
	Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej w stosunku do osób łamiących prawo w tym zakresie.	Ocena merytoryczna

	Budowa międzyinstytucjonalnych koalicji służących rozwiązywaniu kwestii uzależnień.	Ocena merytoryczna działań
	Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod oraz wzmacnianie efektów leczenia.	Liczba osób objętych działaniami; ocena merytoryczna
	Szkolenie kadr pracujących w obszarze profilaktyki uzależnień.	Liczba szkoleń
Cel strategiczny nr 3:		
Zintegrowany system wsparcia i aktywizacji osób niepełnosprawnych		
1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień.	Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy za pośrednictwem Internetu, portali społecznościowych i mediów lokalnych (prasa, radio).	Liczba kampanii promujących; ulotek
	Opracowywanie i rozpowszechnianie informatorów dotyczących organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.	Liczba opracowanych i wydanych informatorów dla osób niepełnosprawnych
	Szkolenia dla otoczenia społecznego współpracującego z osobami niepełnosprawnymi.	Liczba szkoleń i osób biorących w nich udział
2. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, rehabilitacji i opieki.	Realizacja programów profilaktycznych zapobiegających powstaniu niepełnosprawności (choroby układu krążenia, choroby nowotworowe).	Liczba programów i odbiorców/uczestników programów
	Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej i zabiegów rehabilitacyjnych poprzez systematyczne uzupełnianie bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach korzystania z nich.	Liczba udzielonych informacji
	Upowszechnianie informacji na temat dofinansowania osobom niepełnosprawnym zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.	Liczba udostępnionych informacji; udzielonych porad

	Upowszechnianie informacji na temat dofinansowania osobom niepełnosprawnym oraz instytucjom i stowarzyszeniom prowadzącym działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.	Liczba kampanii promujących/działań informacyjnych; ulotek
	Podnoszenie jakości i dostępności usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Ocena merytoryczna; liczba nowych usług
	Wspieranie rozwoju wolontariatu realizującego programy na rzecz osób niepełnosprawnych.	Liczba wolontariuszy
3. Poprawa zawodowego funkcjonowania osób niepełnosprawnych	Szkolenia osób niepełnosprawnych celem nabywania i podwyższania kompetencji zawodowych.	Liczba szkoleń i osób biorących w nich udział
	Wsparcie lokalnych pracodawców na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych.	Liczba pracodawców objętych wsparciem
	Aktywizacja osób niepełnosprawnych.	Liczba zaktywizowanych osób/osób, które podjęły zatrudnienie
4. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym	Monitoring sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie.	Statystyki dot. sytuacji osób niepełnosprawnych
	Inwentaryzacja istniejących barier architektonicznych na terenie gminy, w tym w placówkach użyteczności publicznej (UMiG , MOPS) oraz w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych.	Ocena merytoryczna; zlikwidowane bariery architektoniczne
	Podjęcie działań i realizacja programów mających na celu likwidowanie barier transportowych.	Liczba zrealizowanych programów
	Zwiększenie liczby miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych	Liczba miejsc parkingowych
	Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w działalności sportowej i kulturalnej.	Liczba uczestników; liczba imprez sportowo-kulturalnych i integracyjnych

	Opracowanie programów integrujących ze środowiskiem osoby zaburzone i chore psychicznie.	Liczba nowych programów
	Realizacja programów integracyjnych obejmujących niepełnosprawne dzieci od najmłodszych lat.	Liczba programów i uczestników
	Tworzenie oddziałów integracyjnych w przedszkolach oraz klas integracyjnych w szkołach i zagwarantowanie ciągłości kształcenia integracyjnego.	Liczba nowych oddziałów integracyjnych i klas
	Zapewnienie zajęć rewalidacyjnych w zależności od rodzaju niepełnosprawności (korekcyjne, logopedyczne, orientacji przestrzennej, nauki języka migowego).	Liczba zajęć
Cel strategiczny nr 4:		
System wsparcia seniorów		
1. Poszerzenie i poprawa świadczonych dla seniorów usług	Systematyczny monitoring i analiza potrzeb mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Statystyki dotyczące sytuacji seniorów
	Rozwijanie systemu pomocy osobom starszym w ich środowisku zamieszkania.	Liczba osób objętych działaniem
	Stworzenie bazy danych o osobach i placówkach świadczących usługi opiekuńcze i pielęgniarские.	Baza danych
	Rozwój sieci usług na rzecz osób starszych, w zakresie uruchomienia klubów seniora.	Liczba klubów
	Współpraca z instytucjami, organizacjami, kościołami, związkami wyznaniowymi, które prowadzą akcje na rzecz ludzi starszych.	Ocena merytoryczna działań; liczba działań we współpracy
	Doradztwo i zachęcanie do rozwoju małych form pomocy dla osób starszych, tj. rodzinne domy pomocy społecznej.	Liczba udzielonych porad; Liczba osób, które skorzystały z pomocy
	Szkolenie profesjonalnych kadr, zajmujących się opieką środowiskową.	Liczba szkoleń; liczba osób, które korzystały ze szkoleń
	Promowanie usług sąsiedzkich oraz rodzinnych form	Liczba kampanii

	wsparcia.	promujących/działań informacyjnych; ulotek
	Współpraca z jednostkami ochrony zdrowia w zakresie rozszerzenia oferty pielęgnacyjno-opiekuńczej.	Ocena merytoryczna współpracy
2. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu seniorów	Promowanie wartości uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym.	Liczba kampanii promujących/działań informacyjnych; ulotek
	Rozwój działań na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób starszych w życiu społecznym, w tym działań podejmowanych w ramach Klubów Seniora w Rajkowach, Lignowach i Kulicach, Kół Emerytów w Pelplinie i Rudnie, działalności Uniwersytetu III Wieku działającego przy Miejskiej Bibliotece Publicznej.	Liczba nowych działań; Liczba osób korzystających z działań
	Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze.	Liczba form dedykowanych osobom starszym
	Szerzenie idei wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym	Liczba kampanii promujących/działań informacyjnych; ulotek; Liczba wolontariuszy
	Prowadzenie kampanii informacyjnych zmierzających do pojawienia się rzeczników interesów osób starszych, którymi mogłyby być zwłaszcza organizacje pozarządowe, a także osoby powoływane z urzędu.	Liczba kampanii promujących/działań informacyjnych; ulotek; Liczba rzeczników
	Tworzenie warunków uczestnictwa osób starszych w kulturze i wypoczynku.	Ocena merytoryczna działań
	Cel strategiczny 5:	
Partnerstwo na rzecz rozwoju współpracy z organizacjami samorządowymi		
1. Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej	Wzmocnienie roli pracownika socjalnego jako profesjonalisty działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej osób ubogich i wykluczonych społecznie oraz zagrożonych wykluczeniem	Liczba kampanii promujących/działań informacyjnych; ulotek

	Systematyczne dokształcanie pracowników socjalnych.	Liczba pracowników, którzy wzięli udział w nowych formach dokształcania
	Motywowanie pracowników socjalnych do zdobycia nowych specjalizacji w zawodzie	Ocena merytoryczna działań motywujących; liczba dodatków motywacyjnych
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego	Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi.	Ocena merytoryczna współpracy; liczba działań we współpracy
	Promocja działań prospołecznych.	Liczba kampanii promujących/działań informacyjnych; ulotek
	Rozwój wolontariatu – kontynuacja działań w kierunku utworzenia Pelplińskiego Centrum Wolontariatu.	Liczba wolontariuszy
	Wsparcie postaw obywatelskich (system bezpłatnej informacji, poradnictwa obywatelskiego i pomocy prawnej), wsparcie lokalnych inicjatyw obywatelskich.	Liczba udzielonych informacji
	Zwiększenie współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	Ocena merytoryczna działań; liczba działań
	Wsparcie lokalnych inicjatyw obywatelskich.	Liczba inicjatyw, które uzyskały wsparcie
	Promocja mechanizmów konsultacji publicznych.	Liczba kampanii promujących/działań informacyjnych; ulotek; Liczba konsultacji publicznych

Środki finansowe:

- 1) Budżet Gminy Pelplin,

- 2) środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych Unii Europejskiej,
- 3) środki od sponsorów indywidualnych. W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, ośrodki zdrowia, świetlice, policja, Kościół, społeczność lokalna.

7. Monitoring i ewaluacja

Warunkiem prawidłowej realizacji strategii jest jej monitorowanie, regularna i okresowa ewaluacja, a także aktualizacja stosownie do zmieniających się potrzeb społeczności lokalnej. Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pelplin na lata 2022-2026 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pelplinie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych.

Realizacja strategii będzie oceniana pod kątem uzyskanych efektów. Pomocne do tego celu będą wskaźniki realizacji poszczególnych działań (zawarte w tabeli z celami szczegółowymi). Przeprowadzona zostanie ewaluacja w trakcie realizacji strategii (on-going evaluation) oraz końcowa (ex post evaluation) przeprowadzona w ostatniej fazie realizacji strategii, a przed rozpoczęciem prac nad kolejnym okresem programowania strategicznego. Dane na temat realizacji Strategii przyjmą formę dodatkowych informacji z uwzględnieniem realizacji celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. Celem obu form

ewaluacji będzie podsumowanie i ocena trafności, skuteczności i efektywności działań oraz ich rezultatów na poszczególnych etapach, a także sformułowanie rekomendacji na kolejne etapy prac. Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań zobligowane są do prowadzenia sprawozdawczości zawierającej wskaźniki monitorujące i systematycznego przekazywania sprawozdań z realizacji Strategii do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Po dokonaniu analizy zebranych danych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej będzie podejmował stosowne kroki w celu uaktualnienia Strategii, jeżeli taka będzie konieczna, stosownie do zgłaszanych potrzeb społecznych.

Ewaluacja pozwoli określić stopień i zakres oddziaływania strategii oraz zidentyfikować bariery realizowanej strategii, a także ich przyczyny i czynniki warunkujące sukces. Ogólnym celem ewaluacji będzie podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Wyrazem tego powinny być pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne. Zgromadzona zatem wiedza zostanie wykorzystana do wyznaczania nowych kierunków programowych, weryfikacji i modyfikacji zakładanych celów oraz sposobów ich realizacji. Z uwagi na powyższe corocznie sporządzany będzie raport z realizacji celów oraz kierunków działań przedkładany Burmistrzowi Miasta i Gminy Pelplin. Raport będzie uwzględniał określone w dokumencie przykładowe wskaźniki.

Zadania	Odpowiedzialni	Termin Realizacji
Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji celów i kierunków działania zamieszczonych w Strategii.	Dyrektor MOPS na ręce Burmistrza Miasta i Gminy Pelplin.	Corocznie do końca maja za rok poprzedni.
Ocena realizacji Strategii.	Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin przedkłada Radzie Miasta.	Corocznie do końca czerwca, po przekazaniu raportu przez MOPS.

8. Zakończenie

Będąca elementem polityki społecznej opracowana niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pelplin na lata 2022-2026 pozwoli na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia sformułowanych celów strategicznych, co powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania zidentyfikowanych problemów społecznych. Analizując zgromadzone dane pod kątem istniejących problemów społecznych i potrzeb mieszkańców należy pamiętać, iż sukces w realizacji wskazanych działań w dużej mierze zależy od decyzji podejmowanych przez podmioty polityki społecznej usytuowane zarówno na szczeblu lokalnym, jak i ponadlokalnym. Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych oraz zaplecza kadrowego. Należy przy tym pamiętać, że strategia ma także charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą zmodyfikowane modyfikowane i dostosowane do istniejącej sytuacji społecznej.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej zobowiązuje gminę do opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grupy szczególnego ryzyka (art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pelplin na lata 2022-2026 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego wszystkim mieszkańcom Gminy, a w szczególności grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Wskazuje priorytety, cele oraz kierunki niezbędnych działań, jakie powinny zostać podjęte przez samorząd oraz instytucje i organizacje działające w obszarze pomocy i integracji społecznej dla niwelowania występowania problemów społecznych, a tym samym zapobiegania występowania zjawiska jakim jest wykluczenie społeczne.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów z zakresu polityki społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych.

W związku z powyższym podjęcie stosownej uchwały uważam za zasadne.